

ARGETA

barcaffé

grand
K A F A

snacki

Cockta

Donat Mg®

Bebi

Stark

LETNO POROČILO SKUPINE DROGA KOLINSKA
in
DRUŽBE DROGA KOLINSKA, d. d.,
ZA POSLOVNO LETO 2009

Januar 2010

K A Z A L O

01.	IZJAVA POSLOVODSTVA SKLADNO S 60. A-ČLENOM ZGD-JA.....	5
02.	POMEMBNEJŠI POUČILKI V POSLOVANJU DRUŽBE IN SKUPINE V LETU 2009.....	6
03.	PISMO POSLOVODSTVA	7
04.	POROČILO O DELU NADZORNEGA SVETA.....	9
05.	POMEMBNEJŠI DOGODKI V LETU 2009	11
1.	POMEMBNEJŠI PODATKI O DRUŽBI	14
2.	PREDSTAVITEV DRUŽBE OZ. PODSKUPINE	15
2.1	MEJNIKI V ZGODOVINI DRUŽBE OZ. SKUPINE.....	15
2.2	URESNICEVANJE RAZVOJNE STRATEGIJE V LETU 2009	16
3.	LASTNIŠKA STRUKTURA, DELNICE IN DIVIDENDE	18
3.1	LASTNIŠKA STRUKTURA.....	18
3.2	DELNICE IN DIVIDENDE	19
3.3	DIVIDENDNA POLITIKA	20
3.4	DELNICA DROGE KOLINSKE NA ORGANIZIRANEM TRGU; KAPITALSKA DONOSNOST; PROMET	20
3.5	NAVZKRIŽNA POVEZANOST Z DRUGIMI DRUŽBAMI.....	20
3.6	LASTNE DELNICE	20
3.7	ODOBRENI KAPITAL	20
3.8	POGOJNO POVEČANJE KAPITALA.....	20
3.9	SPREMEMBA KONTROLE V DRUŽBI	21
3.10	DELNIŠKA SHEMA ZA ZAPOSLENE	21
3.11	ČLANI POSLOVODSTVA IN NADZORNEGA ORGANA, KI IMAJO V LASTI DELNICE DRUŽBE	21
4.	POROČILO O VODENJU IN UPRAVLJANJU	21
4.1	SISTEM UPRAVLJANJA	22
4.2	SKUPŠČINA DELNIČARJEV	22
4.3	NADZORNI SVET.....	23
4.4	POSLOVODSTVO	24
4.5	VODENJE IN UPRAVLJANJE POVEZANIH DRUŽB	25
	POSLOVODSTVO V SKUPINI DROGA KOLINSKA	28
	NADZORSTVENI ORGANI V SKUPINI DROGA KOLINSKA	30
4.6	REVIZIJA.....	32

4.7	SKUPNI POSLOVNI STANDARDI	32
4.7.1	Kakovost in varnost izdelkov	32
4.7.2	Strateški razvoj kadrov	33
4.8	VODSTVA HČERINSKIH DRUŽB V PODSKUPINI	33
4.9	OBVEŠČANJE DELNIČARJEV	39
4.10	IZJAVA O UPRAVLJANJU DRUŽBE	39
5.	ANALIZA POSLOVANJA SKUPINE DROGA KOLINSKA	49
5.1	GOSPODARSKO OKOLJE V LETU 2009	49
5.1.1	Slovenija	49
5.1.1.1	Poslovno okolje	49
5.1.1.2	Prehrambna industrija	50
5.1.1.3	Razvoj trgovine	51
5.1.2	Hrvaška	51
5.1.2.1	Poslovno okolje	51
5.1.2.2	Prehrambna industrija	52
5.1.2.3	Razvoj trgovine	53
5.1.3	Srbija	54
5.1.3.1	Poslovno okolje	54
5.1.3.2	Prehrambna industrija	54
5.1.3.3	Razvoj trgovine	55
5.1.4	Bosna in Hercegovina	56
5.1.4.1	Poslovno okolje	56
5.1.5	Makedonija	56
5.1.5.1	Poslovno okolje	56
5.2	Tržni položaj	57
5.3	POSLOVANJE SKUPINE DROGA KOLINSKA V LETU 2009	60
5.3.1	Poslovanje	60
5.3.2	Načrti za leto 2010	71
5.4	POSLOVANJE DRUŽBE DROGA KOLINSKA, D. D.	71
5.5	UPRAVLJANJE TVEGANJ	79
5.5.1	Obvladovanje tržnih tveganj	80
5.5.2	Obvladovanje finančnih tveganj	81
5.5.2.1	Kreditno tveganje	81
5.5.2.2	Poslovne in druge terjatve	81
5.5.2.3	Naložbe	82
5.5.2.4	Garancije	82
5.5.2.5	Likvidnostno tveganje	82
5.5.2.6	Valutno tveganje	83
5.5.2.7	Tveganje spremembe obrestne mere	83

5.6	POMEMBNEJŠI DOGODKI PO ZAKLJUČKU POSLOVNEGA LETA.....	83
6.	RAZISKAVE IN RAZVOJ IZDELKOV, STORITEV IN PROCESOV	84
6.1	RAZVOJ IN UPRAVLJANJE BLAGOVNIH ZNAMK.....	86
7.	KORPORATIVNO KOMUNICIRANJE	87
7.1	DODATNI PODATKI ZA VSE DRUŽBE V SKUPINI.....	88
	<i>Podatki za družbe v skupini</i>	<i>88</i>
7.1.1	<i>Podatki, vezani na prevzemno zakonodajo (6. odst 70. člena ZGD-1).....</i>	<i>89</i>
8.	UPRAVLJANJE KADROV.....	92
8.1	GIBANJE ŠTEVILA ZAPOSLENIH OD LETA 2007 DO 2009.....	92
8.2	STAROSTNA STRUKTURA, PREHAJANJE ZAPOSLENIH IN BOLNIŠKA ODSOTNOST.....	93
8.3	IZOBRAZBENA STRUKTURA	93
8.4	ŠTIPENDIRANJE IN DRUGE OBLIKE TOVRSTNEGA SODELOVANJA	94
8.5	ORGANIZACIJSKA KLIMA IN MERITVE ZADOVOLJSTVA ZAPOSLENIH	95
8.6	VARNOST PRI DELU IN SKRB ZA ZDRAVJE.....	95
8.7	RAZVOJ KADROV	95
9.	DOBAVITELJI	96
9.1	STRATEGIJA ODNOSA DO DOBAVITELJEV.....	96
9.2	IZBIRA DOBAVITELJEV.....	97
9.3	PARTNERSKI ODNOSI Z DOBAVITELJI	97
9.4	REKLAMACIJE	98
9.4.1	<i>Poslovni program Pijače</i>	<i>98</i>
9.4.2	<i>Poslovni program Kava.....</i>	<i>99</i>
9.4.3	<i>Prodajno področje Slovenije</i>	<i>99</i>
9.4.4	<i>Prodajno področje BIH-a</i>	<i>99</i>
10.	KUPCI.....	99
10.1	STANDARDI KAKOVOSTI KAKOVOST SKUPINE.....	99
10.2	ZADOVOLJSTVO KUPCEV	100
10.2.1	<i>Prodajno področje Slovenije</i>	<i>100</i>
10.2.2	<i>Prodajno področje Hrvaške.....</i>	<i>100</i>
10.2.3	<i>Prodajno področje Srbije.....</i>	<i>101</i>
10.3	REKLAMACIJE	101
10.4	DRUŽBENO ODGOVORNI IZDELKI IN STORITVE.....	104
11.	VAROVANJE OKOLJA.....	106
11.1	OKOLJSKA POLITIKA IN KLJUČNI DOSEŽKI V LETU 2009	106

11.2	VARČEVANJE Z NARAVNIMI VIRI.....	107
11.3	RAVNANJE Z ODPADKI	109
11.4	KAKOVOST ZRAKA.....	111
11.5	VARNO RAVNANJE S ŠKODLJIVIMI IN NEVARNIMI SNOVMI	112
11.6	ELEKTRIČNA ENERGIJA	113
11.7	ENERGETSKA UČINKOVITOST.....	114
11.8	SKRB ZA NARAVNO OKOLJE	115
11.9	EKOLOŠKE STORITVE IN IZDELKI	117
11.10	SKRB ZA EKOLOŠKO OSVEŠČENE DOBAVITELJE	118
11.11	PROJEKTI NA PODROČJU EKOLOGIJE.....	118
11.12	STANDARDI IN ZAKONSKE DOLOČBE NA PODROČJU RAVNANJA Z NARAVNIM OKOLJEM	119
12.	SPONZORSTVA IN DONACIJE	120
12.1	POLITIKA SPONZORSTEV IN DONACIJ	120
12.2	STRUKTURA SPONZORSTEV IN DONACIJ	121
12.3	POMEMBNEJŠA SPONZORSTVA IN DONACIJE V LETU 2009.....	121
12.3.1.	LOKALNA SKUPNOST.....	121

UVODNI DEL

01. Izjava posloводства skladno s 60. a-členom ZGD-ja

IZJAVA UPRAVE

Uprava in nadzorni svet družbe Droga Kolinska, d. d., v skladu s 60. a-členom Zakona o gospodarskih družbah zagotavljata, da je Letno poročilo Skupine Droga Kolinska in družbe Droga Kolinska, d. d., za leto 2009 z vsemi sestavnimi deli, vključno z izjavo o upravljanju družbe, sestavljeno in objavljeno v skladu z Zakonom o trgu finančnih instrumentov (ZGD-1) in Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja.

Uprava družbe, ki jo sestavljata Slobodan Vučićević, predsednik uprave, in Enzo Smrekar, član uprave, v skladu s 110. členom Zakona o trgu finančnih instrumentov po svojem najboljšem vedenju izjavlja:

- da je računovodsko poročilo Skupine Droga Kolinska in družbe Droga Kolinska, d. d., za leto 2009 sestavljeno v skladu z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja ter da je resničen in pošten prikaz sredstev in obveznosti, finančnega položaja in poslovnega izida družbe Droga Kolinska, d. d., in drugih družb Skupine Droga Kolinska, vključenih v konsolidacijo, kot celote,
- da poslovno poročilo Skupine Droga Kolinska in družbe Droga Kolinska, d. d., za leto 2009 vključuje pošten prikaz razvoja in izidov poslovanja družbe ter njenega finančnega položaja, vključno z opisom bistvenih vrst tveganj, ki so jim družba Droga Kolinska, d. d., in druge družbe Skupine Droga Kolinska, vključene v konsolidacijo, kot celota izpostavljene.

Enzo Smrekar
Član uprave

Slobodan Vučićević
Predsednik uprave

02. Pomembnejši poudarki v poslovanju družbe in Skupine v letu 2009

Skupina Droga Kolinska je v letu 2009 polno udeležila novo korporativno strategijo podjetja, ki temelji na osredotočenosti (fokusu) na ključne programe, trge in blagovne znamke.

Strategija fokusa pomeni, da se je Skupina osredotočila samo na tiste kategorije, ki so relativno velike, imajo velik potencial rasti in v katerih so blagovne znamke Droge Kolinske že prisotne oziroma imajo dober položaj na trgu.

V portfelju Skupine imamo v petih poslovnih programih Kava, Sladki & slani prigrizki, Namazi, Pijače in Otroška hrana devet ključnih blagovnih znamk s prihodki, večjimi od 10 milijonov EUR: Grand kafa, Barcaffé, Bonito, Smoki, Najlepše želje, Argeta, Cockta, Donat in Bebi. V primerjavi z letom 2008 so vse ključne blagovne znamke pridobivale na trgih v regiji, in to tako skozi tržne deleže kot tudi z močjo in podobo, ki jo vsako leto merimo z raziskavami pri potrošnikih. Naše blagovne znamke so del vsakdanjega življenja potrošnikov v regiji: dnevna potrošnja pokaže, da potrošniki vsako sekundo spišejo 57 skodelic Grand kafe ali 19 skodelic turške kave Barcaffé, prav tako pa vsako sekundo pojedjo 4 doze Argete, 4 vrečke Smokija ter spišejo 9 kozarcev Cockte in 4 kozarce Donata. Večina naših blagovnih znamk je na trgih prisotnih že desetletja, med njimi Donat že več kot 100 let, nekaj pa jih je mlajših in so nastale kot odgovor na spremenjene potrošniške trende.

Tržne raziskave nam potrjujejo, da je upravljanje naših blagovnih znamk uspešno in da pri potrošnikih konstantno gradimo dobro podobo.

	2007	2008	2009	Načrt 2009	Indeks 09/08
Poslovni prihodki	376.338	387.288	328.157	358.527	85
Poslovni izid iz poslovanja (EBIT)	25.461	25.977	23.254	21.685	90
Poslovni izid iz poslovanja pred amortizacijo (EBITDA)	50.298	50.383	45.398	44.434	90
Čisti poslovni izid	14.110	6.207	76	4.839	1
Čisti poslovni izid večinskega lastnika	11.162	5.979	-273	0	-
Denarna sredstva iz poslovanja (CASH FLOW)	38.947	31.395	22.221	27.588	71
Neto poslovna sredstva	385.830	409.925	373.589	372.798	91
Lastniški kapital	212.698	202.034	190.722	212.896	94
Zaposleni na dan 31. 12.	3.274	2.953	2.598	2.687	88
Dodana vrednost na zaposlenega	30	30	28	33	93
Donos na kapital v %	6,6 %	3,0 %	0,0 %	2,4 %	1
Čisti dobiček na delnico	0,80	0,42	0,01	0,33	1
Opomba: kazalnik donos na kapital večinskega lastnika smo zamenjali z donosnostjo kapitala.					

03. Pismo posloводства

Spoštovani delničarji in poslovni partnerji!

Za nami je izjemno zahtevno leto, ki je z zaostrenimi finančnimi in poslovnimi razmerami močno pretreslo poslovni svet. Zamajalo je vse gospodarske subjekte, ki niso že v predhodnih letih premišljeno prestrukturirali svojega poslovanja za doseg trajne konkurenčnosti na trgu. Skupina Droga Kolinska je te težke okoliščine pričakala pripravljena, potem ko je že leta 2007 izvedla reorganizacijo in pričela z doslednim izvajanjem trženjske strategije fokusiranja in internacionalizacije. Osredotočili smo se na razvoj ter utrjevanje tržnega položaja in pripadnosti potrošnikov našim ključnim blagovnim znamkam: Argeta, Cockta, Donat, Smoki, Barcaffé, Grand kafa, Bonito, Prima, Najlepše želje in VIP. In tako smo v letu 2009 že beležili zadovoljive rezultate.

Ključ je v močnih blagovnih znamkah

Kljub zaostrenim razmeram na trgu in zahtevnim pogojem poslovanja smo v Skupini Droga Kolinska v letu 2009 ustvarili 326 milijonov EUR čistih prihodkov od prodaje. To je sicer 14 odstotkov manj kot leta 2008 in 5 odstotkov manj od načrtov, vendar je znižanje ravni prihodkov v veliki meri posledica izpada prihodkov odprodanih nestrateških programov, vpliva znižanja vrednosti deviznih tečajev, predvsem

srbskega dinarja, v katerem ustvarimo 47 odstotkov vseh prihodkov v Skupini, in devalvacije ruskega rublja.

Od 326 milijonov čistih prihodkov od prodaje smo 314 milijonov ustvarili na strateških blagovnih znamkah, ki so bile tudi glavni generatorji rasti v preteklem letu. Na vseh svojih ključnih programih in blagovnih znamkah smo tako v letu 2009 zabeležili opazno rast: največji uspeh smo dosegli na blagovni znamki Argeta, ki je v preteklem letu dosegla skupno 12-odstotno rast – na ključnih trgih. Rast so beležile tudi blagovne znamke kave (Barcaffé v Sloveniji in Grand kafa v Srbiji), kjer smo stopili v segment instant napitkov. Smoki, Cockta in Donat so dosegli količinsko in vrednostno rast, v Rusiji, Ukrajini in Belorusiji pa smo dosegli dobre rezultate prodaje otroške hrane Bebi. Struktura prodaje Skupine Droga Kolinska se v letu 2009 ni bistveno spremenila. Največji, 52-odstotni delež prihodkov od prodaje predstavljajo programi pijač, kjer se krepi pomen prodaje kave, 46 odstotkov vseh prihodkov pa predstavlja prodaja hrane. Vse to je dokaz, da potrošniki kljub spremenjenim tržnim razmeram cenijo močne blagovne znamke in jim ostajajo zvesti.

Prepričanje v našo dolgoročno strategijo in moč naših ključnih blagovnih znamk so pokazale tudi banke, s katerimi smo se avgusta 2009 uspešno dogovorili za reprogramiranje posojil in si tako zagotovili stabilno financiranje ter dolgoročno vzdržno raven dolga. Posebej smo zadovoljni z doseženim stabilnim denarnim tokom, ki nam tudi v zaostrenih gospodarskih razmerah omogoča redno izpolnjevanje vseh obveznosti.

Brez sprememb ni šlo ...

V letu 2009 se je zgodila sprememba v upravljanju Droge Kolinske, d. d., saj je septembra nadzorni svet sprejel sklep, da se uprava družbe vrača v dvočlansko zasedbo, kot je že bilo do decembra 2008. Upravo tako sestavlja Slobodan Vučićević, predsednik uprave, in Enzo Smrekar, član uprave in glavni poslovni direktor Skupine. Eno osrednjih vodil dela uprave je bila krepitev tržne in finančne moči podjetja. To smo dosegali tudi skozi dosledno uvajanje dobrih menedžerskih praks na ravni celotne Skupine. Med njimi izpostavimo implementacijo sistema za upravljanje s tveganji, s pomočjo katerega učinkovito zmanjšujemo nepredvidljivost poslovnega okolja in povečujemo zanesljivost poslovnega načrtovanja. V trenutnih kriznih razmerah se je vzpostavljeni sistem izkazal za izjemno koristnega. Poleg tega smo krepili svoje poslovanje z uvajanjem drugih dobrih menedžerskih praks, denimo Value Based Management, ter dobrih praks na področju upravljanja znamk in kadrov.

... cilji pa ostajajo jasni.

Razmere na trgu so potrdile pravilnost naše strateške usmeritve – z osredotočenjem na ključne blagovne znamke postati vodilno mednarodno prehravno podjetje na trgih jugovzhodne Evrope.

Naš dolgoročni cilj ostaja še naprej isti: 500 milijonov EUR prihodka Skupine Droga Kolinska ter ebitda v višini, kot ga dosegajo multinacionalke, torej 16 odstotkov. Vse to bomo dosegli s svojimi znamkami, ki bodo zasedale položaj prve, druge ali vsaj tretje najmočnejše znamke na posameznih trgih. Prav zato bomo tudi v letu 2010 nadaljevali s strategijo fokusa, krepili notranje spodobnosti podjetja, sistematično spremljali potrošniške navade in življenjske stile z namenom prilagajanja svojih izdelkov željam kupcev, investirali v znanje svojih zaposlenih in še naprej strateško obvladovali stroške. Ustvarjali bomo močno in uspešno Skupino Droga Kolinska. Za delničarje, potrošnike, zaposlene in poslovne partnerje. Zavedamo se, da samo skupaj gradimo dodano vrednost Skupine in njenih ključnih blagovnih znamk.

Slobodan Vučićević

Predsednik Skupine Droga Kolinska

Predsednik uprave Droga Kolinska, d. d., Ljubljana

04. Poročilo o delu nadzornega sveta

V letu 2009 se je nadzorni svet družbe sestel desetkrat, in sicer:

na osmih rednih sejah, ki so potekale dne 23. 6. 2009, 22. 7. 2009, 28. 7. 2009, 25. 8. 2009, 31. 8. 2009, 24. 9. 2009, 11. 11. 2009 in 8. 12. 2009, ter dveh korespondenčnih sejah, ki sta potekali po elektronski pošti dne 10. 7. 2009 in 13. 8. 2009.

Nadzorni svet je bil s strani uprave skozi vse leto ažurno obveščan o pomembnejših tekočih poslovnih zadevah in dolgoročnih načrtih poslovanja Skupine Droga Kolinska. Sprejeti sklepi nadzornega sveta so povzeti v nadaljevanju besedila.

1. Na prvi seji nadzornega sveta v letu 2009 sta bila izvoljena predsednik nadzornega sveta dr. Bogdan Topić in podpredsednica Klavdija Primožič. Nato je nadzorni svet potrdil letno poročilo družbe za leto 2008 in konsolidirano letno poročilo Skupine Droga Kolinska za leto 2008. Nadzorni svet se je seznanil še s tekočimi aktivnostmi družbe in poročilom o poslovanju družbe v obdobju od januarja do maja 2008.
2. Na drugi seji nadzornega sveta, ki je potekala korespondenčno, je bil sprejet sklep, da mora uprava družbe Droga Kolinska, d. d., za sklenitev vseh pogodb, ki so povezane z investiranjem, dezinvestiranjem oziroma intelektualnimi

storitvami in katerih vrednost presega 10.000 EUR, pridobiti soglasje nadzornega sveta ter sklep o prepovedi sklepanja pogodbe v zvezi z odtujevanjem nepremičnin ob Šmartinski cesti v Ljubljani.

3. Na tretji seji se je nadzorni svet seznanil z organizacijsko strukturo Skupine Droga Kolinska, poročilom uprave o delu v letih 2008 in 2009, poročilom o razmerjih z obvladujočo družbo, pisnim poročilom nadzornega sveta za leto 2008; potrdil pa je tudi prodajo poslovnega prostora v Somboru in nepremičnin na Hrvaškem, ki so v lasti družb Lasago, d. o. o., in Droga Kolinska, d. d. V nadaljevanju pa je sprejel še sklep, s katerim je upravi družbe naložil, da mora storiti vse potrebno za omejitev uprav ostalih družb, in sicer najmanj na način, kot je omejena sama.
4. Na četrti seji je nadzorni svet razpravljal o predlogih skupščinskih sklepov ter sprejel odločitve glede bilančnega dobička družbe, o podelitvi razrešnice za delo upravi in nadzornemu svetu v letu 2008 ter glede imenovanja revizorja za poslovno leto 2009. Na seji je bil sprejet še sklep o spremembi in dopolnitvi statuta družbe, ki vključuje spremembo njene dejavnosti in sistema upravljanja, sklep o imenovanju članov upravnega odbora ter sklep o plačilu članom upravnega odbora. Sprejeta pa je bila tudi odločitev, da uprava družbe do preklica za vse kadrovske odločitve potrebuje predhodno soglasje.
5. Na peti seji nadzornega sveta, ki je prav tako potekala korespondenčno, je bilo družbi podano soglasje oziroma naknadna odobritev za sklenitev kreditne pogodbe.
6. Na šesti seji se je nadzorni svet seznanil s potekom investicij in upravi podal usmeritev za izdelavo poslovnega načrta; seznanil pa se je tudi s pregledom stroškov intelektualnih storitev.
7. Na sedmi seji se je nadzorni svet seznanil z nasprotnim predlogom, ki ga je delničar Istrabenz, d. d., podal na skupščini delničarjev družbe, ki je potekala 31. 8. 2009. V nadaljevanju sta bila na seji odpoklicana člana uprave družbe Branko Greganović in Milena Štular.
8. Na osmi seji je bila sprejeta odločitev, da se znesek omejitve pri sklepanju pogodb z 10.000 dvigne na 50.000 EUR. V nadaljevanju se je nadzorni svet seznanil s poročilom o poslovanju družbe v obdobju od januarja do avgusta

2009. Nadzorni svet je še potrdil predlagano odprodajo opreme v poslovnem programu Kava ter podal soglasje k predlagani prodajni pogodbi za prodajo zemljišč v Rogaški Slatini. Nadzorni svet se je seznanil s poročilom o dogovorih z bivšima članoma uprave družbe Mileno Štular in Brankom Greganovićem. Sprejet je bil sklep o imenovanju glavnega finančnega direktorja Skupine – na to mesto je bil za določen čas šestih mesecev imenovan Sašo Cunder. Imenovana je bila tudi revizijska komisija v naslednji sestavi: Klavdija Primožič – predsednica, Irena Vincek – zunanji finančni strokovnjak, Moma Vučićević – član in Jože Šorgo – član. Na koncu se je nadzorni svet seznanil še s potekom projekta z družbo Acorn, d. o. o.

9. Na deveti seji se je nadzorni svet seznanil z izčrpnim poročilom o stanju IT-ja v skupini ter upravi naložil, da v roku enega meseca pripravi predlog njegove celovite rešitve. Seznanil se je še s poslovanjem in podprl upravo pri ukrepih v zvezi z izboljšanjem poslovanja. V nadaljevanju se je seznanil tudi z analizo terjatev po ključnih kupcih in poročilom uprave o stroških intelektualnih storitev ter v zvezi s tem upravi odredil naloge. Seznanil se je še s poročilom o marketinških dejavnostih v letu 2008 in 2009. Sprejeta je bila odločitev o višini sejin za člane revizijske komisije. Nadzorni svet se je seznanil s potekom pogajanj z družbo Poteza, d. o. o., sprejetim Poslovnikom o delu uprave ter pisnim poročilom uprave o sklenjenih dogovorih z bivšima članoma uprave Brankom Greganovićem in Mileno Štular.
10. Na deseti seji se je nadzorni svet seznanil s poročilom o poslovanju družbe v obdobju od januarja do oktobra 2009 in potrdil letni poslovni načrt za leto 2010. Seznanil se je s predlaganimi imenovanji v poslovnem programu Namazi, predlogom ureditve IT-ja v Skupini Droga Kolinska, predlogom optimizacije števila družb v Skupini Droga Kolinska in predlogom prodaje nepremičnin v omenjeni Skupini.

05. Pomembnejši dogodki v letu 2009

0.5.1.

- 18. 3.: Droga, d. o. o., Sarajevo je kupila 18 novih delnic v družbi DK Factor, d. d., s tem pa se je odstotek njenega lastništva s 96,207 povečal na 96,3028 odstotka.

- 24. 3.: Vpis spremembe direktorja družbe Droga Kolinska, d. o. o., Zagreb Ivana Cekuša v sodni register.
- 6. 4.: Vpis zmanjšanja osnovnega kapitala družbe »Kofikom Produkt« za 4.500.074,49 KM v sodni register.
- 6. 4.: Trem članom nadzornega sveta – predstavnikom kapitala, in sicer Igorju Bavčarju, Miroslavu Golubiću in Milanu Čadežu, je potekel mandat.
- 15. 4.: Vpis spremembe direktorja družbe Bonito, a. d., Beograd v sodni register, in sicer: izbris Ljubiše Slovića in vpis Bojana Kneževića.
- 11. 6.: Izdana je bila odločba o vpisu spremembe pri družbi Bonito, a. d., Beograd v sodni register, in sicer je le-ta od 10. 6. 2009 v likvidaciji.
- 8. 6.: Imenovanje štirih novih članov nadzornega sveta družbe Droga Kolinska, d. d., in sicer Bogdana Topića, Mome Vučučevića, Alda Gabrijela in Klavdije Primožič. Dne 22. 6. 2009 je bil izdan sklep o vpisu spremembe.
- 22. 6.: Dragan Simić imenovan za generalnega direktorja družbe Palanački kiseljak, a. d.
- 23. 6.: Izvolitev predsednika in podpredsednice nadzornega sveta družbe Droga Kolinska, d. d. Za predsednika je bil izvoljen Bogdan Topić, za podpredsednico pa Klavdija Primožič.
- 30. 6.: Sprejet je bil sklep o začetku postopka likvidacije družbe VS INTERNATIONAL, d. o. o., likvidacijski upravitelj je Đoka Janjušević.
- 31. 8.: Na 9. skupščini delničarjev Droge Kolinske, d. d., je bil sprejet sklep o spremembah in dopolnitvah statuta družbe, ki vključuje tudi spremembo dejavnosti družbe in prilagoditev spremembam in dopolnitvam ZGD-1C.
- 31. 8.: Nadzorni svet je na svoji seji dne 31. 8. 2009 odpoklical dva člana uprave družbe, in sicer Branka Greganovića in Mileno Štular.
- 3. 9.: S sklepom o izbrisu je bila iz sodnega registra izbrisana družba Droga Kolinska Sol, proizvodnja in prodaja soli, d. o. o.
- 11. 9.: Sprejet je bil sklep sveta delavcev o imenovanju Josipa Šorga in Dušana Lorenčiča za predstavnika zaposlenih v nadzornem svetu Droge Kolinske, d. d.
- 23. 9.: Izdan je bil sklep o imenovanju Bojana Kneževića za novega direktorja družbe Grand Kafa, d. o. o.
- 24. 9.: Na seji nadzornega sveta je bila imenovana revizijska komisija nadzornega sveta družbe Droga Kolinska, d. d., v sestavi: Klavdija Primožič – predsednica, Irena Vincek – zunanji finančni strokovnjak, Moma Vučićević – član in Jože Šorgo – član.
- 27. 10.: Izdana je bila odločba, s katero je bilo skupno 62.227 delnic družbe Palanački Kiseljak, a. d., preknjiženih z družbe Droga Kolinska, d. d., na družbo Grand Kafa, d. o. o., Beograd.
- 10. 11.: Izdan je bil sklep o vpisu povišanja osnovnega kapitala družbe Droga Kolinska, d. o. o., Zagreb s 6.234.000,00 KN na 75.451.000,00 KN v sodni register.

- 18. 12.: Izdana je bila odločba o izbrisu 23.502 obveznic (lastne obveznice) pod oznako DRK1 iz centralnega registra v skupnem nominalnem znesku 23.502.000,00 EUR.
- 31. 12.: Sprejet je bil sklep o zaključku postopka likvidacije družbe Bonito, a. d., Beograd. Postopek vpisa v register je v teku.

0.5.2.

Blagovne znamke Droge Kolinske krepimo z razvojem novih izdelkov in spremljanjem razvoja tehnologij. Vstopamo v nove, trendovske podkategorije in tako svoje blagovne znamke pomlajujemo. V segmentu kave smo z vstopom v kategorijo kapučinov pri mlajših potrošnikih naredili opazen premik. Na vseh trgih smo veliko pozornost namenili promocijskim kompletom, posodobili smo embalažo Grand Golda in celotnega portfelja turške in instant kave Barcaffe ter naredili t. i. rebranding v instant segmentu Granda. Pri čokoladah smo v letu 2009 utrdili novo podobo, uvedli niz sprememb na embalaži, in sicer v oblikah različnega pakiranja, in dodali veliko novih okusov. Pri slanih prigrizkih pa smo dodali več vrst pakiranj. Pri namazih je Argeta dodala tri nove okuse (Siciliano, Junior Pizza in divjačinska pašteta) ter izvedla modifikacije na mali embalaži in jo tako naredila modernejšo. Donat je imel rekordno prodajo v Sloveniji, Cockta pa je svoje oboževalce osvežila z novim okusom limete.

POSLOVNO POROČILO

1. POMEMBNEJŠI PODATKI O DRUŽBI

FIRMA: DROGA KOLINSKA, Živilska industrija, d. d.

KRAJŠE IME FIRME: Droga Kolinska, d. d.

SEDEŽ: Kolinska ulica 1, 1544 Ljubljana

TELEFON: 00386 1 472 15 00

TELEFAKS: 00386 1 472 15 35

ELEKTRONSKI NASLOV: info@drogakolinska.com

SPLETNA STRAN: www.drogakolinska.com

GLAVNA DEJAVNOST: 15860 – predelava čajev in kave

VELIKOST DRUŽBE: velika družba

UPRAVA oz. UPRAVNI ODBOR:

Od 1. 1. 2009 do 31. 8. 2009:

- Slobodan Vučičević, predsednik uprave
- Milena Štular, članica uprave
- Enzo Smrekar, član uprave
- Branko Greganovič, član uprave

Od 1. 9. 2009 do 31. 12. 2009:

- Slobodan Vučičević, predsednik uprave
- Enzo Smrekar, član uprave

PREDSEDNIK NADZORNEGA SVETA:

- od 1. 1. 2009 do 6. 4. 2009: Igor Bavčar
- od 8. 6. 2009 do 31. 12. 2009: Bogdan Topič

ŠTEVILO DRUŽB V PODSKUPINI: 25

ŠTEVILO ZAPOSLENIH V DRUŽBI OZ. PODSKUPINI: 2598

MATIČNA ŠTEVILKA: 2114011000

ID ZA DDV: SI88736172

ŠTEVILKA VPISA V SODNI REGISTER: 14189800

DATUM VPISA V SODNI REGISTER: 3. 5. 2005

OSNOVNI KAPITAL DRUŽBE: 61.379.314,81

ŠTEVILO DELNIC: 14.708.939

KOTACIJA DELNIC: delnice družbe ne kotirajo na organiziranem trgu

2. PREDSTAVITEV DRUŽBE OZ. PODSKUPINE

1. Lasago, d. o. o., Buje
2. Droga Kolinska, d. o. o., Zagreb
3. Kofikom, d. o. o., Sarajevo
4. Kofikom Produkt, d. o. o., Glavičice
5. Droga, d. o. o., Sarajevo
6. DK Faktor, d. d., Sarajevo
7. Koleks Sarajevo, d. o. o., Sarajevo
8. DK TRADE, d. o. o., Sarajevo
9. Argeta, d. o. o., Sarajevo
10. Grand Prom, a. d., Beograd
11. Grand Kafa, d. o. o., Beograd
12. Unikomerc, d. o. o., Beograd
13. VS International, d. o. o., Beograd
14. Palanački Kiseljak, a. d., Smederevska Palanka
15. Štark, a. d., Beograd
16. Soko Štark maloprodaja, d. o. o., Beograd
17. Bonito, a. d., Beograd
18. Tobess, d. o. o., Beograd
19. DK Mont, d. o. o., Podgorica
20. Droga Kolinska, d. o. o. e. l., Skopje
21. Droga, d. o. o. e. l., Skopje
22. Slovin Jugokokta, d. o. o. e. l., Skopje
23. Droga Livsmedel AB, Göteborg
24. ooo Droga Kolinska, Moscow

2.1 Mejniki v zgodovini družbe oz. Skupine

V letu 2009 sta dva dogodka ključno vplivala na samo družbo, in sicer:

- imenovanje štirih novih članov nadzornega sveta družbe na 8. skupščini delničarjev dne 8. 6. 2009. Z mandatno dobo šestih let so bili za člane nadzornega sveta družbe imenovani: dr. Bogdan Topić, Aldo Gabrijel, Klavdija Primožič in Moma Vučićević. Na seji nadzornega sveta, ki je potekala 23. 6. 2009, je bil za predsednika nadzornega sveta izvoljen dr. Bogdan Topić, za podpredsednico pa Klavdija Primožič;
- odpoklic dveh članov uprave na seji nadzornega sveta, ki je potekala dne 31. 8. 2009, in sicer Milene Štular in Branka Greganovića.

Tovrstne spremembe organov vodenja in nadzora pa neizogibno tudi občutno vplivajo na samo družbo.

2.2 Uresničevanje razvojne strategije v letu 2009

Vizija Skupine Droga Kolinska je z lastnimi blagovnimi znamkami postati prva ponudnica prehrabnih izdelkov v regiji, ob preseganju povprečnega panožnega donosa.

Naše **poslanstvo** je s ponudbo kakovostne hrane in pijače zadovoljevati potrebe potrošnikov vseh starosti, zagotavljati lastnikom povečevanje vrednosti kapitala, sodelavcem pa ponuditi okolje za izpopolnjevanje njihovih podjetniških idej.

Strateške cilje Skupine Droga Kolinska smo do leta 2012 postavili z novo korporativno strategijo podjetja. Ti cilji so:

- postati največje prehrabno podjetje v regiji Jugovzhodne Evrope, in to tako z rastjo podjetja kot z nadaljnjim kapitalskim povezovanjem;
- intenzivna internacionalizacija podjetja ob upoštevanju lokalne zakonodaje in značilnosti posameznih trgov;
- osredotočenost in vlaganje v razvoj lastnih blagovnih znamk s ciljem izboljšane dobičkonosnosti in povečevanja vrednosti za delničarje;
- povečevanje poslovne učinkovitosti in tržne uspešnosti s standardizacijo poslovanja, stroškovno racionalizacijo in poenotenimi procesi na ravni Skupine;
- celovito obvladovanje zagotavljanja kakovosti naših izdelkov in storitev;
- skrb za okolje z uporabo okolju prijazne tehnologije;
- skrb za zaposlene z vzdrževanjem strokovnosti, stalnimi izobraževanji in spodbujanjem inovativnosti.

V Skupini Droga Kolinska je proces strateškega načrtovanja stalna skrb uprave, centralnih služb in vodstva poslovnih programov. Strateško načrtovanje je sistematičen proces oblikovanja strategije blagovnih znamk in utrjevanja njihovih temeljev. Oblikovanje strategij v Skupini je formalen proces, voden po principu »top-

down«, ter mu zaradi sprememb makrookolja trgov in mikrookolja prehranske industrije kontinuirano sledimo. Prehranska industrija je ena bolj konkurenčnih industrij, ki je v zreli razvojni fazi, z izjemnim pomenom blagovnih znamk, težkim nabavnim okoljem in povečano pogajalsko močjo trgovcev v vseh državah. Strategija fokusa je torej odgovor na značilnosti okolja; beseda »fokus« je bila tako tudi v letu 2009 ključna beseda na ravni celotne Skupine.

Strategija fokusa pomeni, da se Skupina Droga Kolinska osredotoča samo na tiste kategorije, ki so relativno velike, imajo velik potencial rasti in v katerih so naše blagovne znamke že prisotne ali imajo dober tržni položaj. Fokus pomeni nenehno skrb za obvladovanje kompleksnosti portfelja (blagovnih znamk, kategorij in artiklov). Zmanjševanje števila artiklov je proces, ki smo ga začeli že v letu 2007, temu je v letu 2008 sledila odločitev o zmanjševanju števila kategorij, posledično izstop iz niza manjših kategorij in odprodaja blagovnih znamk. Proces optimizacije portfelja Droge Kolinske in strategija fokusa je torej platforma, ki Skupini omogoča hitrejšo rast ključnih programov in blagovnih znamk.

V letu 2009, ki je bilo težko zaradi vseh sprememb in dogajanja na finančnih trgih, smo naredili opazno rast vseh naših ključnih blagovnih znamk: blagovna znamka Argeta tako na vseh ključnih trgih glede na leto 2008 beleži rast v količinskem in vrednostnem smislu, v zelo zrelem segmentu turške kave smo zabeležili rast v Sloveniji in Srbiji, hkrati pa smo z obema omenjenima blagovnima znamkama uspešno vstopili v segment instant napitkov. Blagovna znamka Smoki je beležila količinsko rast na vseh trgih, Cockta pa ob močni in agresivni konkurenci dobre rezultate v Sloveniji in dobro rast na srbskem trgu. Rast Donata kaže, da je segment funkcionalnih vod in trendovskih nadomestkov potreba, ki jo narekuje sodoben način življenja. Rezultati otroške hrane Bebi pa na trgu Rusije, Ukrajine in Belorusije kažejo pravilnost odločitve o intenzivnem vstopu v segment nadomestnega mleka ter širitev v ostale podsegmente izdelkov za najmlajše potrošnike. Droga Kolinska je tako ob vseh spremembah v makro- in mikrookolju še bolj utrdila položaj in je nedvomno eden glavnih »igralcev« v regionalni prehranski industriji. Kljub dogajanju na upočasnenih trgih se je pokazalo, da potrošniki v prehranski industriji cenijo močne blagovne znamke.

Načrti za leto 2010 so povezani z utrjevanjem poti, ki jo je načrtala strategija fokusa. Še naprej je naša ključna usmeritev regijska rast in utrjevanje vodilnih tržnih pozicij. V regiji je največji trg Srbija, katere potencial je za kategorije, kjer Skupina tekmuje, izrednega pomena. Slovenija pa ostaja pomemben trg in platforma za širjenje na trge EU-ja, na katere vstopamo z blagovnimi znamkama Argeta in Donat. Droga Kolinska je v zadnjih nekaj letih dejansko prerasla v mednarodno skupino, ki večino svojih prihodkov ustvari zunaj Slovenije in takšni so tudi načrti za leto 2010. Slednje bo za Skupino še naprej leto obvladovanja sprememb zaradi dogajanj in posledic krize v makrookolju. Vsi naporji bodo v letu 2010 usmerjeni na pridobivanje sodobnih znanj in procesov, ki na upočasnenih trgih zagotavljajo vzdrževanje konkurenčne prednosti podjetja, in sicer:

- okrepitev notranjih sposobnosti podjetja, da bo ostalo konkurenčno v zunanjem okolju;
- sistematično spremljanje potrošniških navad in vplivov sprememb življenjskega stila potrošnikov na našo industrijo;
- investiranje v znanje, ki je gorivo našega podjetja;
- operativna učinkovitost – obvladovanje vseh skupin stroškov.

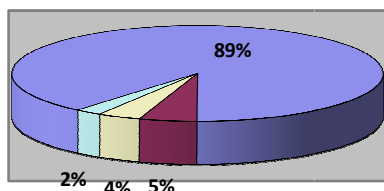
Trgi EU-ja kot tudi trgi regije predstavljajo za Skupino izziv, zato bo leto 2010 osredotočeno tudi na utrjevanje nove organizacijske kulture in znanj. Gre za sprejemanje različnih odločitev v mednarodnem okolju: od načina vstopa na tuje trge, preučitve stroškov, ki s tem nastajajo, možnosti povečanja ekonomije obsega, prihrankov z naslova proizvodnje in razvoja, podaljševanja življenjskega cikla posameznega izdelka do preučitve možnih tveganj vstopa ipd. Seveda pa ima internacionalizacija poslovanja tudi pozitivne učinke, saj Skupina pridobiva nove, sveže ideje in mednarodne izkušnje ter tako razvija osebna in poslovna znanja.

3. LASTNIŠKA STRUKTURA, DELNICE IN DIVIDENDE

3.1 Lastniška struktura

Prikaz kvalificiranih deležev v neposrednem imetništvu delnic družbe Droga Kolinska, d. d., na dan 31. 12. 2009:

Naziv imetnika delnice	Št. Delnic	Delež
ISTRABENZ, d. d.	13.083.492	88,95 %
NCA INVESTMENT GROUP, d. o. o., BEOGRAD	735.447	5,00 %
PROBANKA, d. d.	551.266	3,75 %
FACTOR BANKA, d. d.	338.734	2,30 %
	14.708.939	100,00 %

3.2 Delnice in dividende

Osnovni kapital družbe Droga Kolinska, Živilska industrija, d. d., je razdeljen na 14.708.939 navadnih, prosto prenosljivih imenskih kosovnih delnic. Vsaka kosovna delnica ima enak delež in pripadajoč znesek v osnovnem kapitalu. Delnice so prosto prenosljive in imajo enake pravice, tako da tvorijo en razred. Vsaka delnica daje imetniku pravico do enega glasu na skupščini družbe, pa tudi pravico do sorazmernega dela dobička (dividende) v primeru njegovega izplačila delničarjem in sorazmernega dela preostalega premoženja po likvidaciji ali stečaju družbe. Drugih vrednostnih papirjev, razen delnic z glasovalno pravico, družba ni izdala. Omejitve prenosa delnic ne obstojijo.

Delnice družbe so izdane v nematerializirani obliki in so bile 13. 5. 2005 vpisane v centralni register vrednostnih papirjev pri Centralni klirinško depotni družbi, d. d. Vse delnice so prosto prenosljive in imajo enake pravice, tako da tvorijo en razred.

3.3 Dividendna politika

Družba se zavzema za dolgoročno stabilno dividendno politiko, ki bo neposredno odvisna od rezultatov poslovanja. Tako lahko na podlagi 30. člena statuta med letom izplača tudi vmesne dividende glede na predvideni čisti dobiček, če predhodni obračun za preteklo poslovno leto le-tega izkazuje, vendar pa mora biti vmesno izplačilo dividende odobreno s strani nadzornega sveta družbe. Vmesne dividende tudi ne smejo biti višje od polovice vrednosti predvidenega čistega dobička po oblikovanju rezerv iz dobička, niti ne smejo preseči polovice bilančnega dobička iz preteklega leta.

Skladno s skupščinskim sklepom, ki je bil sprejet na 9. seji skupščine, ki je potekala 31. 8. 2009, se je delničarjem izplačal del bilančnega dobička v višini 5.000.000 EUR oziroma 0,34 EUR bruto na delnico.

3.4 Delnica Droge Kolinske na organiziranem trgu; kapitalska donosnost; promet

Od dne 2. 8. 2007 delnice družbe na organiziranem trgu ne kotirajo več.

3.5 Navzkrižna povezanost z drugimi družbami

Navzkrižne povezanosti z družbo Droga Kolinska, d. d., in drugimi družbami ni.

3.6 Lastne delnice

Družba na dan 31. 12. 2009 nima lastnih delnic.

3.7 Odobreni kapital

V skladu s 6. členom statuta družbe je uprava družbe pooblaščen za povečanje osnovnega kapitala z izdajo novih delnic v prvih petih letih po vpisu družbe v sodni register (družba je bila v sodni register vpisana dne 3. 5. 2005), in sicer do 50 odstotkov osnovnega kapitala. Uprava mora pred izdajo novih delnic pridobiti soglasje nadzornega sveta.

3.8 Pogojno povečanje kapitala

Do pogojnega povečanja kapitala v letu 2009 ni prišlo.

3.9 Sprememba kontrole v družbi

Družba Droga Kolinska, d. d., ni stranka v takšnih pogodbah, ki pričnejo učinkovati, se spremenijo ali prenehajo na podlagi spremembe kontrole v družbi, ki je posledica ponudbe, kot jo določa zakon, ki ureja prevzeme.

3.10 Delniška shema za zaposlene

Droga Kolinska, d. d., nima delniške sheme za zaposlene.

3.11 Člani posloводства in nadzornega organa, ki imajo v lasti delnice družbe

Člani posloводства in nadzornega sveta nimajo neposredno v lasti delnic družbe. Predsednik uprave družbe Slobodan Vučićević je 100-odstotni lastnik družbe NCA Investment Group, d. o. o., Beograd, Srbija, ki je lastnica 5 odstotkov delnic družbe.

4. POROČILO O VODENJU IN UPRAVLJANJU

Droga Kolinska je kot Skupina jeseni 2007 doživela poslovno reorganizacijo, ki jo je njeno vodstvo potrdilo v obliki sprejetega Pravilnika o organizaciji Skupine Droga Kolinska in dne 1. 10. 2007 sprejetega sklepa o imenovanju vodij posameznih organizacijskih enot. Pravilnik o organizaciji Skupine Droga Kolinska z dne 1. 10. 2007 je tudi v letu 2009 doživel nekaj organizacijskih sprememb.

Družba deluje v skladu s statutom, sprejetim dne 3. 5. 2005. V letu 2009 je na 9. seji skupščine delničarjev družbe prišlo do naslednje spremembe:

- skupščina družbe je sprejela spremenjen in dopolnjen statut družbe, ki vključuje tudi spremembo dejavnosti družbe ter prilagoditev statuta spremembam in dopolnitvam Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1C).

Poslovnik o delu nadzornega sveta je prav tako eden od notranjih aktov, ki pa od sprejema dne 31. 5. 2005 ni bil spremenjen.

Revizijska komisija je na svoji 1. redni seji sprejela Pravilnik o delu revizijske komisije, v skladu s katerim deluje po ustanovitvi na 26. redni seji nadzornega sveta, ki je potekala dne 24. 9. 2009.

Uprava pa je na svoji redni seji dne 14. 9. 2009 sprejela tudi Poslovnik o delu uprave v družbi Droga Kolinska, d. d.

4.1 Sistem upravljanja

Družba Droga Kolinska deluje po dvotirnem sistemu z ločenima organoma poslovanja (uprava) in nadzora (nadzorni svet).

4.2 Skupščina delničarjev

Skupščina delničarjev poteka v skladu z določbami statuta družbe in zakonodaje, saj Poslovnik o delu skupščine nikoli ni bil sprejet.

V letu 2009 sta bili izvedeni dve skupščini delničarjev, in sicer:

sklic 8. skupščine delničarjev je bil objavljen v časniku Delo dne 5. 5. 2009, skupščina pa je potekala dne 8. 6. 2009. Na njej so bili sprejeti naslednji ključni sklepi:

- sklep o seznanitvi s potekom mandata članom nadzornega sveta družbe: Igorju Bavčarju, Milanu Čadežu in Miroslavu Golubiću;
- sklep o imenovanju novih članov nadzornega sveta za dobo šestih let: Bogdana Topića, Alda Gabrijela, Klavdije Primožič in Mome Vučićevića;

sklic 9. skupščine delničarjev je bil objavljen v časniku Delo dne 30. 7. 2009, skupščina pa je potekala dne 31. 8. 2009. Na njej so bili sprejeti sledeči ključni sklepi:

- sklep o seznanitvi z letnim poročilom družbe Droga Kolinska, d. d., in Skupine Droga Kolinska za leto 2008 z mnenji revizorja in pisnim poročilom nadzornega sveta o prevetritvi in potrditvi letnega poročila za leto 2008;

- sklep o uporabi bilančnega dobička;
- sklep o podelitvi razrešnice upravi in nadzornemu svetu družbe za delo v letu 2008;
- sklep o imenovanju revizorja družbe Droga Kolinska, d. d.;
- sklep o spremembi statuta družbe, ki vključuje tudi spremembo dejavnosti družbe ter prilagoditev statuta spremembam in dopolnitvam Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1C).

4.3 Nadzorni svet

SESTAVA NADZORNEGA SVETA:

- V letu 2009 je potekel mandat trem članom nadzornega sveta, in sicer Igorju Bavčarju, Milanu Čadežu in Miroslavu Golubiću, v decembru 2008 pa je z mesta člana nadzornega sveta odstopil Branko Greganović. Na 8. skupščini delničarjev, ki je potekala dne 8. 6. 2009, so bili imenovani štirje novi člani, in sicer Bogdan Topić, Aldo Gabrijel, Klavdija Primožič in Moma Vučićević. Nadzorni svet družbe sedaj šteje šest članov.

Nadzorni svet Droge Kolinske tako sestavljajo:

- Bogdan Topić, predsednik
- Klavdija Primožič, podpredsednica
- Moma Vučićević, član
- Aldo Gabrijel, član
- Dušan Lorenčič, član – predstavnik delavcev
- Jože Šorgo, član – predstavnik delavcev

Na podlagi 274. člena ZGD-ja člane nadzornega sveta voli skupščina, na podlagi 14. člena statuta družbe pa ima nadzorni svet šest članov, od tega sta dva člana predstavnika delavcev. Statut družbe v svojem 14. členu še določa, da člana – predstavnika delavcev izvoli ter odpokliče svet delavcev, ki s tem seznani skupščino. Mandat članov nadzornega sveta traja šest let, le-ti pa so lahko ponovno izvoljeni.

Člani nadzornega sveta družbe niso delničarji družbe.

Nadzorni svet družbe deluje na podlagi zakona in Poslovnika o delu nadzornega sveta z dne 31. 5. 2005.

Sistem nagrajevanja članov nadzornega sveta izhaja iz priporočil Združenja članov nadzornih svetov in Statuta družbe. Člani nadzornega sveta so upravičeni do osnovnega plačila za opravljanje funkcije, doplačila zaradi posebnih obveznosti in sejnine. Člani komisij nadzornega sveta prejemajo plačila v skladu s sklepom skupščine. Na podlagi sklepa skupščine z dne 25. 10. 2005 lahko skupščina nameni del bilančnega dobička za nagrade nadzornemu svetu, vendar pa le-ta na skupščini, ki je potekala dne 31. 8. 2009, nagrade nadzornemu svetu iz bilančnega dobička ni namenila.

Prejemke članov nadzornega sveta razkrivamo v nekonsolidiranem računovodskem poročilu na strani 50 tega letnega poročila (Pojasnilo 30.1 Bruto prejemki članov nadzornega sveta).

4.4 Poslovodstvo

Do seje nadzornega sveta dne 31. 8. 2009 je bila uprava družbe štiričlanska. Na omenjeni seji sta bila odpoklicana dva člana uprave, in sicer Milena Štular in Branko Greganović. Od takrat je uprava dvočlanska in jo sestavljata Slobodan Vučićević, predsednik uprave, in Enzo Smrekar, član uprave.

Uprava družbe deluje na podlagi zakona in Poslovnika o delu uprave družbe Droga Kolinska, d. d., z dne 14. 9. 2009.

Člani uprave so na podlagi sklenjene pogodbe o zaposlitvi in poslovođenju upravičeni do plače in drugih prejemkov v obliki fiksne mesečne plače, pa tudi do variabilnih prejemkov, o katerih odloča nadzorni svet v primeru poslovne uspešnosti in realiziranih načrtov.

V letu 2009 nadzorni svet nagrad upravi ni namenil.

Skladno s 13. členom statuta družbe Droga Kolinska so člani uprave zaradi svojega dela lahko udeleženi pri delitvi dobička družbe. O tem na seji odloči skupščina. Tudi skupščina nagrade upravi ni izglasovala.

Lastništvo delnic s strani uprave

Člani uprave niso delničarji družbe.

4.5 Vodenje in upravljanje povezanih družb

Upravljanje odvisnih družb poteka preko udeležbe vodstvenih delavcev obvladujoče družbe v nadzornih in poslovnih organih odvisnih družb, z neposrednim opravljanjem drugih pomembnih funkcij v odvisni družbi ter na podlagi poslovne strukture organizacije in delovanja Skupine Droga Kolinska.

Poslovni odbor

Poslovni oziroma upravni odbor se kot eden nadzorstvenih organov v Skupini Droga Kolinska nahaja v strukturi naslednjih odvisnih družb: Grand Prom, a. d., Beograd, Palenački Kiseljak, a. d., Štark, a. d. Beograd. Odbor je sestavljen iz članov, ki so predvsem predstavniki obvladujoče družbe, tj. člani uprave Skupine Droga Kolinska in generalni direktorji. Spremljanje poslovanja, soupravljanje odvisne družbe ter zagotavljanje enovitega delovanja med obvladujočo družbo in odvisnimi družbami je temeljni namen omenjenih organov.

Nadzorni odbor

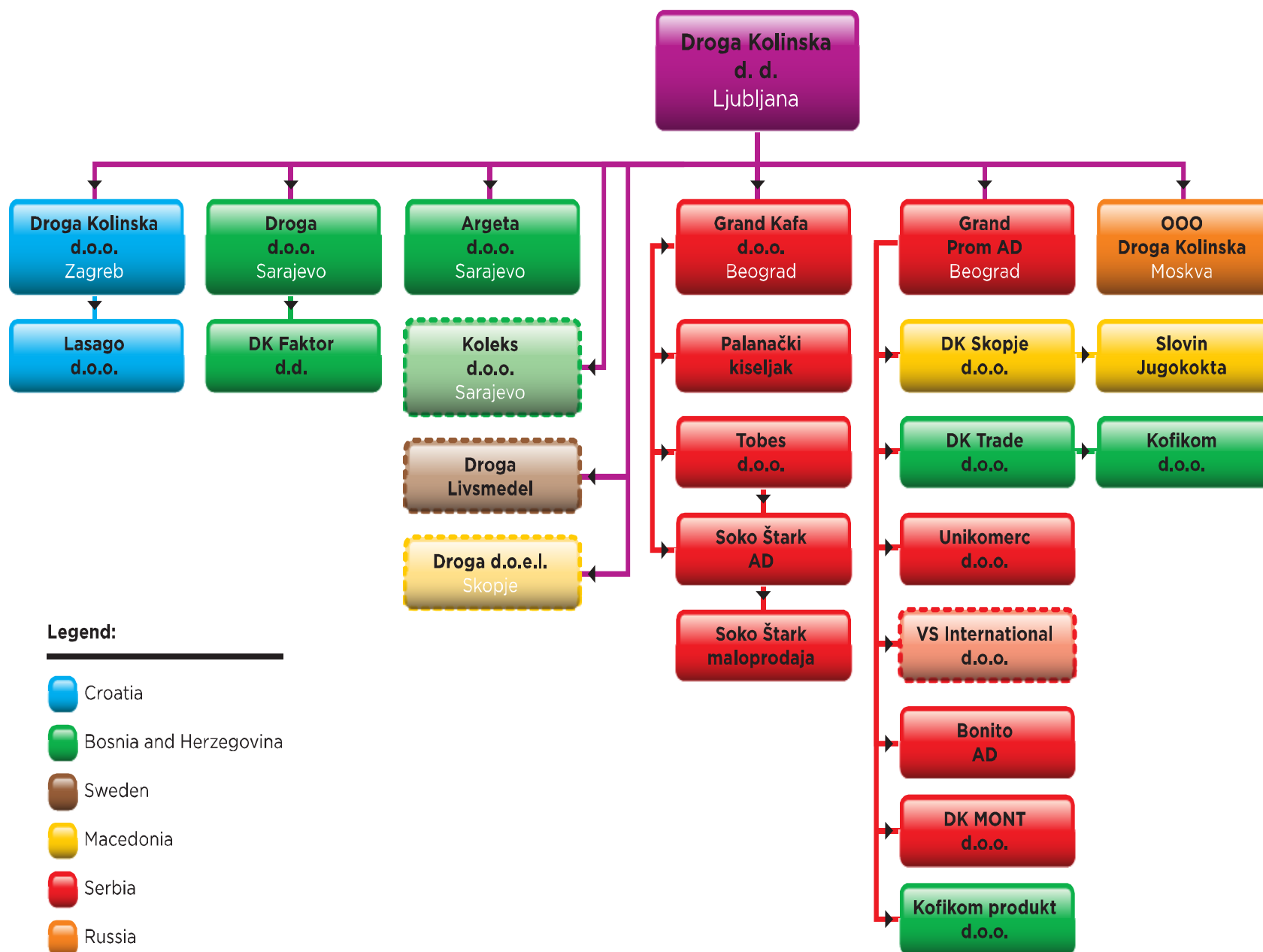
Nadzorni odbor tesno sodeluje s poslovnim odborom in kot nadzorstveni organ izvaja predvsem funkcijo nadzora nad finančnim delovanjem odvisne družbe. V družbi DK Faktor, d. d., Sarajevo sta nadzorstvena organa tako nadzorni kot revizijski odbor. Takšni nadzorstveni organi se nahajajo še v naslednjih odvisnih družbah: Palanački Kiseljak, a. d., in Štark, a. d., Beograd. Predstavniki nadzornih odborov so iz vrst na finančnem področju usposobljenih kadrov obvladujoče družbe, prav tako pa so strokovnjaki na poslovnem področju, saj je njihova funkcija izvajanje nadzora nad notranjim ustrojem v večini pomembnejših odvisnih družb.

Prevzemanje funkcij

Učinkovita dodatna oblika upravljanja novih družb je infiltracija kadra obvladujoče družbe, ki je v pretežni meri iz finančne stroke, v organizacijsko shemo odvisne družbe, kar zagotavlja ažuren in zanesljiv nadzor ter hkrati učinkovito uvajanje poslovnih standardov obvladujoče družbe v strukturo oz. način dela odvisne družbe. Glede na naravo nove organizacijske strukture Skupine Droga Kolinska se ta mehanizem upravljanja odvisnih družb v veliki meri opušča.

ORGANIZACIJA SKUPINE DROGA KOLINSKA

Že uveljavljena organizacija Skupine, ki je sicer v letu 2009 doživela spremembo, je zgrajena na produktnih kategorijah, združenih v poslovne programe, kar posledično poudarja moč in poslovno delovanje Skupine. Navedeno vpliva na sistem sprejemanja poslovnih odločitev in način upravljanja celotne Skupine ter s tem na zmanjševanje pomena posamezne odvisne družbe oziroma poslovne in upravljalvske vloge formalnopravnih organov odvisne družbe, hkrati pa vpliva tudi na pridobitev na moči in dejanskem poslovnem delovanju Skupine kot celote.

▪ ČLANSTVO V UPRAVLJAVSKIH ORGANIH

POSLOVODSTVO V SKUPINI DROGA KOLINSKA

DRUŽBA	IME, PRIIMEK	FUNKCIJA	MANDAT
Droga Kolinska d.d. (SI)	Slobodan Vučićević	predsednik uprave	12.4.2007 (6 let)
	Enzo Smrekar	član uprave	05.12.2008 (6 let)
Lasago d.o.o. (HR)	Dušan Poberaj	Direktor	9.9.2008 (neomejen čas)
Droga Kolinska d.o.o. (HR)	Ivan Cekuš	direktor	24.3.2009 (neomejen čas)
	Borut Mavsar	prokurist	28.5.2008 (neomejen čas)
Kofikom d.o.o. Sarajevo (BIH)	Selma Ustalič	direktorica	17.1.2006 (neomejen čas)
Kofikom Produkt d.o.o. Glavičice (BIH)	Milanka Gligić	direktorica	11.9.2006 (neomejen čas)
Droga d.o.o. Sarajevo (BIH)	Samir Brodović	direktor	20.12.2006 (1 leto)
DK Faktor d.d. Sarajevo (BIH)	Matjaž Vodopivec	direktor	5.11.2007 (4 leta)
Koleks Sarajevo, d.o.o. (BIH)	ni direktorja/ družba je v fazi likvidacije		
Argeta d.o.o. Sarajevo (BIH)	Samir Brodović	direktor	29.05.2008 (4 leta)
DK TRADE d.o.o. Sarajevo (BIH)	Matjaž Vodopivec	direktor	15.10.2007 (4 leta)
Grand Prom AD Beograd (RS)	Bojan Knežević	direktor	1.6.2007 (neomejen čas)
	Miroslav Knežević	namestnik direktorja	Od 1.9.2008 (neomejen čas)
	Đoka Janjušević	namestnik direktorja	Od 9.6.2009 (neomejen čas)
	POSLOVNI ODBOR:		
	Enzo Smrekar	predsednik	Od 10.12.2008 (4 leta)
	Slobodan Vučićević	član	Od 17.9.2009 (4 leta)
	Aleksandra Stefanović	član	Od 17.9.2009 (4 leta)
	Bogdan Topić	član	Od 18.9.2009 (4 leta)
Grand Kafa doo Beograd (RS)	Bojan Knežević	Direktor	Od 23.9.2009 (neomejen čas)
	Đoka Janjušević	namestnik direktorja	Od 5.6.2009 (neomejen čas)
Unikomerc d.o.o. (RS)	Bojan Knežević	Direktor	1.4.2007 (neomejen čas)
	Đoka Janjušević	namestnik direktorja	Od 9.6.2009 (neomejen čas)

	Stela Karl-Čosić Milan Milićević Vera Kreculj Slobodan Zdravković Enzo Smrekar Bogdan Topić	član član član član član član	Od 14.10.2009 Od 10.11.2009
Soko Štark maloprodaja d.o.o. Beograd (RS)	Alija Jašarević Miroslav Knežević Đoka Janjušević	direktor namestnik direktorja namestnik direktorja	24.3.2008 (neomejen čas) od 1.9.2008 (neomejen čas) Od 17.6.2009 (neomejen čas)
Bonito AD Beograd (RS)	Družba je v fazi likvidacije, likvidacijski upravitelj je Bojan Knežević		
Tobess d.o.o. Beograd	Stela Karl-Čosić	direktor	23.4.2008 (4 leta)
DK Mont d.o.o. Podgorica	Momčilo Zečević	izvršni direktor	12.2.2008 (neomejen čas)
Droga Kolinska d.o.o.e.l. Skopje (MK)	Nebojša Jakimoski	direktor	1.7.2008 (neomejen čas)
Droga d.o.o.e.l. Skopje (MK)- v stečajni	Goran Gacovsk i-stečajni upravitelj imenovan s strani sodišča		
Slovin Jugokokta d.o.o.e.l. Skopje (MK)	Nebojša Jakimoski	direktor	14.7.2008 (neomejen čas)
Droga Livsmedel AB (SE)	od 13.3.2006 dalje ni direktorja; pooblastila direktorja ima vsak posamezni član uprave (Board of Directors) UPRAVA: 24.7.2009 do zaključka naslednjega letnega zasedanja uprave Enzo Smrekar član Nina Ježovnik član		
OOO Droga Kolinska (RU)	Emir Hrković	direktor	20.9.2005 (neomejen čas)

NADZORSTVENI ORGANI V SKUPINI DROGA KOLINSKA

DRUŽBA	IME, PRIIMEK	FUNKCIJA	MANDAT
Droga Kolinska d.d. (SI)	NADZORNI SVET:		
	Bogdan Topić	predsednik	8.6.2009 (6 let)
	Klavdija Primožič	namestnica predsednika	8.6.2009 (6 let)
	Moma Vučićević	član	8.6.2009 (6 let)
	Aldo Gabijel	član	8.6.2009 (6 let)
	Josip Šorgo	član- predstavnik zaposlenih	11.9.2009 (4 leta)
	Dušan Lorenčič	član- predstavnik zaposlenih	11.9.2009 (4 leta)

Droga Kolinska Sol d.o.o. (SI)	ni posebnega nadzorstvenega organa		
Lasago d.o.o. (HR)	ni posebnega nadzorstvenega organa		
Droga Kolinska d.o.o. (HR)	ni posebnega nadzorstvenega organa		
Kofikom d.o.o. Sarajevo (BIH)	ni posebnega nadzorstvenega organa		
Kofikom Produkt d.o.o. Glavičice (BIH)	ni posebnega nadzorstvenega organa		
Droga d.o.o. Sarajevo (BIH)	ni posebnega nadzorstvenega organa		
DK Faktor d.d. Sarajevo (BIH)	NADZORNI ODBOR: <i>Aleš Vesel</i> <i>Nina Ježovnik Hladnič</i> <i>Samir Brodović</i> REVIZIJSKI ODBOR: <i>Petra Glavina</i> <i>Selma Ustalić</i> <i>Jasmina Torej</i>	predsednik član član predsednik član član	10.12.2007 (4 leta) 10.12.2007 (4 leta)
Soko- Štark d.o.o. Glavičice (BIH)	ni posebnega nadzorstvenega organa		
Koleks Sarajevo, d.o.o. (BIH)	ni nadzorstvenega organa/ družba je v fazi likvidacije		
Argeta d.o.o. Sarajevo (BIH)	ni posebnega nadzorstvenega organa		
DK TRADE d.o.o. Sarajevo (BIH)	ni posebnega nadzorstvenega organa		
Grand Prom AD Beograd (RS)	ni posebnega nadzorstvenega organa		
Grand Kafa doo Beograd (RS)	ni posebnega nadzorstvenega organa		
Unikomerc d.o.o. (RS)	ni posebnega nadzorstvenega organa		
V/S International d.o.o. (RS)	Družba je od 30.6.2009 v fazi likvidacije, likvidacijski upravitelj in edini pooblaščen zastopnik je Đoka Janjušević		
AD Palenački Kiseljak (RS)	NADZORNI ODBOR: <i>Nina Ježovnik Hladnič</i> <i>Đoka Janjušević</i>	član član	22.6.2009- do prve naslednje letne skupščine delničarjev
Štark AD Beograd (RS)	NADZORNI ODBOR: <i>Nina Ježovnik Hladnič</i> <i>Marija Sokić</i>	član član	26.6.2009 do prve letne skupščine
Bonito AD Beograd (RS)	ni posebnega nadzorstvenega organa/ družba je v fazi likvidacije		
Tobess d.o.o. Beograd (RS)	ni posebnega nadzorstvenega organa		
DK Mont d.o.o. Podgorica	ni posebnega nadzorstvenega organa		
Droga Kolinska d.o.o.e.l. Skopje (MK)	ni posebnega nadzorstvenega organa		
Droga d.o.o.e.l. Skopje (MK)	ni posebnega nadzorstvenega organa/ družba je v fazi stečaja		
Slovin Jugokokta d.o.o.e.l. Skopje (MK)	ni posebnega nadzorstvenega organa		
Droga Livsmedel AB (SE)	ni posebnega nadzorstvenega organa/ družba je v fazi likvidacije		
OOO Droga Kolinska (RU)	ni posebnega nadzorstvenega organa		

4.6 Revizija

Zunanja revizija

Računovodski izkazi matične družbe, odvisnih družb in Skupine so revidirani s strani zunanjega revizorja v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja in lokalno zakonodajo. Računovodski izkazi odvisnih družb so dodatno revidirani tudi za potrebe poročanja v Skupini in izdelave skupinskih računovodskih izkazov. Revizor za matično družbo, večino odvisnih družb in Skupino je KPMG.

4.7 Skupni poslovni standardi

Skupina Droga Kolinska je v letu 2008, po postavitvi nove organizacijske strukture in kulture, vpeljala nova sodobna znanja na skoraj vseh področjih delovanja. Na primer: postavitve procesa strateškega in letnega načrtovanja, oblikovanje timov blagovnih znamk, sistem gradnje in usposabljanja ključnih kadrov, vzpostavitev Akademije Droga Kolinska, izmenjave dobrih praks na ravni Skupine, sistem mesečnega poročanja poslovnih programov in prodajnih področij, četrtni dogodki ipd. Posebej ponosni smo na omenjeno Akademijo Droga Kolinska, katere cilj je ustvarjati in vzgajati kadre, ki bodo znali razvijati svoje potenciale, prenašati znanje ter se prilagajati spremembam v okolju in industriji. V Akademijo smo vključili zaposlene z vseh poslovnih funkcij in organizacijskih enot, saj je osnovni cilj tega internega izobraževanja postaviti standarde poslovanja in vpeljati nove metode dela. V letu 2009 je Skupina intenzivno vpeljala koncept obvladovanja tveganj – z njim so se seznanile vse službe v podjetju, vpeljan je bil proces in postavljeno orodje za sistematično spremljanje in obvladovanje vseh poslovnih tveganj na ravni Skupine.

4.7.1 Kakovost in varnost izdelkov

Skupne poslovne standarde smo v letu 2009 pripravili za proces obvladovanja kakovosti in varnosti izdelkov. Na podlagi enotne politike varnosti in kakovosti izdelkov, ki med drugim temelji na mednarodnih principih HACCP, smo določili

obvezne zahteve, s pomočjo katerih omogočamo proizvodnjo in distribucijo varnih izdelkov v Skupini. Omenjene zahteve smo dopolnili s priporočili za izboljševanje iz dobrih praks v procesih proizvodnje, notranjega nadzora, pakiranja, distribucije in skladiščenja. Osnovni paket poglavij obsega:

- zahteve za obrate in opremo;
- zahteve za osebno higieno in usposabljanje osebja, ki rokuje z živili;
- zahteve za vzpostavitev sistema HACCP;
- zahteve za nabavo surovin in embalaže, nadzor dobaviteljev;
- zahteve za skladiščne pogoje, nadzor blaga, transport in distribucijo;
- obvladovanje reklamacij in postopek umika;
- notranje presoje procesa;
- ključne kriterije uspešnosti in zahteve za poročanje.

Načrtujemo tudi dopolnitve omenjenih standardov z zahtevami za razvoj izdelka, pogodbene proizvodnje in laboratorijskega testiranja.

4.7.2 Strateški razvoj kadrov

V okviru poslovne funkcije Strateški razvoj kadrov smo v letu 2009 vpeljali nekaj standardov, in sicer:

- politiko zaposlovanja, ki regulira samo sebe od analize, preko načrtovanja, nabora in selekcije zaposlenih, do uvajanja novo zaposlenih;
- Akademijo Droga Kolinska;
- strokovna izobraževanja.

4.8 Vodstva hčerinskih družb v podskupini

DRUŽBA	IME, PRIIMEK	FUNKCIJA	MANDAT
Droga Kolinska, d. d. (SI)	Slobodan	predsednik	12. 4. 2007 (6 let)
	Vučičević	uprave	5. 12. 2008 (6 let)
	Enzo Smrekar	član uprave	
Lasago, d. o. o. (HR)	Dušan Poberaj	direktor	9. 9. 2008 (neomejen čas)
Droga Kolinska, d. o. o. (HR)	Ivan Cekuš	direktor	24. 3. 2009 (neomejen čas)
	Borut Mavsar	prokurist	28. 5. 2008 (neomejen čas)

Kofikom, d. o. o., Sarajevo (BiH)	Selma Ustalič	direktorica	17. 1. 2006 (neomejen čas)
Kofikom Produkt, d. o. o., Glavičice (BiH)	Milanka Gligić	direktorica	11. 9. 2006 (neomejen čas)
Droga, d. o. o., Sarajevo (BiH)	Samir Brodović	direktor	20. 12. 2006 (1 leto)
DK Faktor, d. d., Sarajevo (BIH)	Matjaž Vodopivec	direktor	5. 11. 2007 (4 leta)
Koleks Sarajevo, d. o. o. (BiH)	ni direktorja/družba je v fazi likvidacije		
Argeta, d. o. o., Sarajevo (BiH)	Samir Brodović	direktor	29. 5. 2008 (4 leta)
DK TRADE, d. o. o., Sarajevo (BiH)	Matjaž Vodopivec	direktor	15. 10. 2007 (4 leta)
Grand Prom, a. d., Beograd (RS)	Bojan Knežević Miroslav Knežević Đoka Janjušević POSLOVNI ODBOR: Enzo Smrekar Slobodan Vučićević Aleksandra Stefanović Bogdan Topić	direktor namestnik direktorja namestnik direktorja predsednik član članica član	1. 6. 2007 (neomejen čas) od 1. 9. 2008 (neomejen čas) od 9. 6. 2009 (neomejen čas) od 10. 12. 2008 (4 leta) od 17. 9. 2009 (4 leta) od 17. 9. 2009 (4 leta) od 18. 9. 2009 (4 leta)
Grand Kafa, d. o. o., Beograd (RS)	Bojan Knežević Đoka Janjušević	direktor namestnik direktorja	od 23. 9. 2009 (neomejen čas) od 5. 6. 2009 (neomejen čas)
Unikomerc, d. o. o. (RS)	Bojan Knežević	direktor	1. 4. 2007 (neomejen čas)

	Đoka Janjušević	namestnik direktorja	od 9. 6. 2009 (neomejen čas)
VS International, d. o. o. (RS) družba je od 30. 6. 2009 v fazi likvidacije, likvidacijski upravitelj in edini pooblašteni zastopnik je Đoka Janjušević			
Palenački Kiseljak, a. d. (RS)	Dragan Simić	generalni direktor	od 22. 6. 2009 do prve naslednje letne skupščine delničarjev od 1. 9. 2008 (neomejen čas) od 9. 6. 2009 (neomejen čas)
	Miroslav Knežević	namestnik direktorja	
	Đoka Janjušević	namestnik direktorja	od 12. 6. 2008 do razrešitve
	IZVRŠNI ODBOR:		
	Dragan Simić		
	Miroslav Knežević	predsednik	od 22. 6. 2009 do prve naslednje letne skupščine delničarjev
	Snežana Batinić	član članica	
	UPRAVNI ODBOR:		
	Andrej Bele	predsednik	
	Dušan Lorenčić	član	
Štark, a. d., Beograd (RS)	Stela Karl - Ćosić	generalna direktorica	od 24. 3. 2008 (neomejen čas) od 1. 9. 2008 (neomejen čas)
	Miroslav Knežević	namestnik direktorja	od 8. 6. 2009 (neomejen čas)
	Đoka Janjušević	namestnik	

	IZVRŠNI ODBOR: Stela Karl - Ćosić Duško Brković Snežana Teodorović UPRAVNI ODBOR: Slobodan Vučićević Stela Karl - Ćosić Milan Milićević Vera Kreculj Slobodan Zdravković Enzo Smrekar Bogdan Topić	direktorja predsednica član članica predsednik članica član članica član član član	od 1. 12. 2009 do razrešitve od 26. 6. 2009 do prve naslednje letne skupščine od 14. 10. 2009 od 10. 11. 2009
Soko Štark maloprodaja, d. o. o., Beograd (RS)	Alija Jašarević Miroslav Knežević Đoka Janjušević	direktor namestnik direktorja namestnik direktorja	24. 3. 2008 (neomejen čas) od 1. 9. 2008 (neomejen čas) od 17. 6. 2009 (neomejen čas)
Bonito, a. d., Beograd (RS)	družba je v fazi likvidacije, likvidacijski upravitelj je Bojan Knežević		
Tobess, d. o. o., Beograd	Stela Karl -	direktorica	23. 4. 2008 (4 leta)

PREGLED POSREDNO IN NEPOSREDNO OBVLADOVANIH PRAVNIH OSEB/ SKUPINA DROGA KOLINSKA

pravnoformalno stanje

ažurirano 31.12.2009

DRŽAVA	OBVLADOVANE PRAVNE OSEBE	POSLOVNI DELEŽ	MATIČNA ŠTEVILKA	ZAKONITI ZASTOPNIK
Hrvaška	Lasago d.o.o., Digitronska 33, 52460 Buje	100 % Droga Kolinska d.o.o. (Zagreb)	040062712	Dušan Poberaj
	Droga Kolinska d.o.o., Horvatova 82, 10010 Zagreb	100% Droga Kolinska d.d.	080142300	Ivan Cekuš
BIH	Kofikom d.o.o. Sarajevo, Donji Hadžići 138, 71240 Hadžići	100% DK TRADE d.o.o. Sarajevo	1704441	Selma Ustalič
	Kofikom Produkt d.o.o. Glavičice, Glavičice bb, 76318 Glavičice	100% Grand Prom AD Beograd	1975528	Milanka Gligić
	Droga d.o.o. Sarajevo, Donji Hadžići br.138, 71240 Hadžići	100% Droga Kolinska d.d.	1-21504	Samir Brodović
	DK Faktor d.d. Sarajevo, Donji Hadžići 138, 71240 Hadžići	96,3028% Droga d.o.o. Sarajevo, ostalo manjšinski	1-1660	Matjaž Vodopivec
	Koleks Sarajevo, d.o.o., ul. Marka Marulića bb, 71000 Sarajevo	100% Droga Kolinska d.d.	1-6542	v postopku izbrisa
	DK TRADE d.o.o. Sarajevo, Donji Hadžići br.138, 71240 Hadžići	100% Grand Prom AD Beograd	1-25475	Matjaž Vodopivec
	Argeta d.o.o. Sarajevo, Donji Hadžići br.138, 71240 Hadžići	100% Droga Kolinska d.d.	1-25270	Samir Brodović
Srbija	Grand Prom AD Beograd, Surčinska 6a, 11070 Novi Beograd	100% Droga Kolinska d.d.	17173006	Bojan Knežević
	Grand Kafa doo Beograd, Kumodraška broj 249, 11000 Beograd	100% Droga Kolinska d.d.	17588877	Bojan Knežević
	Unikomerc d.o.o., Surčinska ulica broj 4, 11070 Novi Beograd	100% Grand Prom AD Beograd	7032811	Bojan Knežević
	VS International d.o.o., Tošin Bunar 216, 11000 Beograd-v likvidaciji	100% Grand Prom AD Beograd	07469799	Đoka Janjušević-likvidacijski upravitelj
	AD Palanački Kiseljak, ul. Vojske Jugoslavije br. 2, 11420 Smederevska Palanka	79,4% Grand Kafa d.o.o., ostalo manjšinski delnik	7163835	Dragan Simić
	Štark AD Beograd, Ul. Kumodraška 249, 11000 Beograd	70,62817 % Grand Kafa doo Beograd, 23,50810%	7026447	Stela Karl-Čosić
	Soko Štark maloprodaja DOO Beograd, Kumodraška 249, 11000 Beograd	100% Štark AD Beograd	20316403	Alija Jašarević
	Bonito AD Beograd, Bulevar kralja Aleksandra 516a, 11000 Beograd- v likvidaciji	100% Grand Prom AD Beograd	20092114	Bojan Knežević-likvidacijski upravitelj
	Tobess d.o.o. Beograd, Surčinska 6a, 11070 Novi Beograd	100% Grand Kafa d.o.o. Beograd	20157534	Stela Karl-Čosić
Črna Gora	DK Mont d.o.o. Podgorica, Mitra Bakića 112, Podgorica	100% Grand Prom AD Beograd	5-0445643/001	Momčilo Zečević
Makedonija	Droga Kolinska d.o.o.e.l. Skopje, Ul. Anton Popov br. 3, 1000 Skopje	100% Grand Prom AD Beograd	6003443	Nebojša Jakimoski
	Droga d.o.o.e.l. Skopje, Ul. Skupi br. 37, 1000 Skopje- v stečaju	100% Droga Kolinska d.d.	5307546	Goran Gocevski-stečajni upravitelj
	Slovin Jugokokta d.o.o.e.l Skopje, Ul. Šarplaninska bš, 1000 Skopje	100% Droga Kolinska d.o.o.e.l. Skopje	4052676	Nebojša Jakimoski
Švedska	Droga Livsmedel AB, Vagnmakaregatan 14, 41507 Göteborg-v likvidaciji	100% Droga Kolinska d.d.	556465-2948	Niclas Carlsson - likvidator
Rusija	ooo Droga Kolinska, Ulica Radio št. 12, zgradba št. 2, 105005 Moscow	100% Droga Kolinska d.d.	770919150	Emir Hrković

4.9 Obveščanje delničarjev

Finančni koledar pomembnejših objav in dogodkov v letu 2010

Vrsta objave/dogodek	Predvideni datum objave
Objava izjave o skladnosti z določbami Kodeksa	do 28. 2. 2010
Objava letnega dokumenta	do 30. 4. 2010
Objava Letnega poročila Skupine Droga Kolinska in družbe Droga Kolinska, d. d., za leto 2009	do 30. 4. 2010
Objava poročila o poslovanju Skupine Droga Kolinska in družbe Droga Kolinska, d. d., za obdobje januar–marec 2010	do 31. 5. 2010
Objava poročila o poslovanju Skupine Droga Kolinska in družbe Droga Kolinska, d. d., za obdobje januar–junij 2010	do 31. 8. 2010
Objava poročila o poslovanju Skupine Droga Kolinska in družbe Droga Kolinska, d. d., za obdobje januar–september 2010	do 30. 11. 2010

Navedeni so predvideni datumi dogodkov. Dejanski datumi lahko odstopajo od zgoraj navedenih.

Periodične objave in ostale cenovno občutljive informacije bodo objavljene na spletnih straneh Ljubljanske borze, d. d., Ljubljana (<http://seonet.ljse.si>) in družbe Droga Kolinska, d. d. (www.drogakolinska.com).

4.10 Izjava o upravljanju družbe

IZJAVA O SPOŠTOVANJU KODEKSA UPRAVLJANJA JAVNIH DELNIŠKIH DRUŽB

Uprava družbe Droga Kolinska, d. d., je 9. 2. 2010 na Seo Netu objavila Izjavo o spoštovanju Kodeksa upravljanja javnih delniških družb (v nadaljnjem besedilu Kodeks), katerega spremembe in dopolnitve so bile sprejete 8. 12. 2009 in so stopile v veljavo 1. 1. 2010. Kodeks je javno dostopen na spletnih straneh Ljubljanske borze, tj. na <http://seonet.ljse.si/file.aspx?AttachmentID=20858>.

V Izjavi o spoštovanju Kodeksa upravljanja javnih delniških družb je družba navedla odstopanja pri sledenju priporočilom in pojasnila razloge zanj v luči poslovanja v letu 2009 ter hkrati, glede na spremembe in dopolnitve zadevnega Kodeksa, nakazala tudi nameravane oz. želene spremembe bodočega poslovanja, vse v smeri prizadevanja, da bi v čim večji meri spoštovala priporočila Kodeksa. Odstopanja od Kodeksa in razlogi zanj so navedeni v tekstu spodaj.

Družba si bo prizadevala v čim večji meri upoštevati tudi neobvezujoča priporočila Kodeksa ter v skladu s tem ciljem ustrezno izpopolnjevati svoj sistem upravljanja.

Ob morebitnem odstopanju od podane izjave o spoštovanju Kodeksa bo družba poskrbela za ustrezno ažurno objavo.

Odstopanja od priporočil in razlogi zanj v naslednjih poglavjih:

Poglavje OKVIR UPRAVLJANJA DRUŽB

1 Osnovni cilj delniške družbe, ki opravlja pridobitno dejavnost, je maksimiranje vrednosti družbe. Ta in drugi cilji, ki jim družba sledi pri opravljanju svoje dejavnosti, naj bodo zapisani v statutu družbe.

Družba v statutu nima posebej zapisanih ciljev, ki jim sledi pri svojem delovanju. Nedvomno pa je eden izmed njih tudi maksimiziranje vrednosti družbe, ki predstavlja enega pomembnejših elementov gospodarnega načina poslovanja.

Poglavje RAZMERJE MED DRUŽBO IN DELNIČARJI

4.2 Družba spodbuja vse večje delničarje, predvsem pa institucionalne vlagatelje in državo, da javnost seznani s svojo politiko upravljanja z naložbo v javni delniški družbi, npr. s politiko glasovanja, vrsto in pogostnostjo izvajanja upravljavskih aktivnosti ter dinamiko komuniciranja z organi vodenja ali nadzora te družbe. Šteje se, da je družba pozvala delničarje skladno s tem priporočilom, če je poziv del sklica skupščine.

Družba zastopa stališče aktivnega delničarja, zaradi česar vsakemu posameznemu delničarju prepušča vodenje in komuniciranje z javnostmi. Med večjimi delničarji družbe na dan 31. 12. 2009 ni države ali institucionalnega vlagatelja.

5.2 Vsaka institucija ali posameznik, ki namerava organizirano zbirati pooblastila za skupščino, o tem obvesti upravo družbe, in sicer še pred začetkom zbiranja pooblastil. Družba zagotovi javno objavo informacij o tem, kdo organizirano zbira pooblastila za glasovanje na posamezni skupščini, na uradni spletni strani družbe, kjer so objavljene druge informacije o sklicu skupščine. V objavi so navedeni:

- seznam pooblaščenecv,
- kontaktni podatki pooblaščenecv (naslov, kamor se pošlje pooblastilo),
- rok, do katerega je treba pooblastila oddati,
- obrazec pooblastila.

Družba najkasneje na dan skupščine objavi tudi vse stroške, ki so v družbi nastali v povezavi z organiziranim zbiranjem pooblastil.

Zaradi trenutne specifične lastniške strukture družba posebej ne organizira zbiranja pooblastil.

5.7 Če delničarji odločajo o politiki plačil uprave, naj to sprejmejo na predlog nadzornega sveta in omenjeno politiko vsebinsko prilagodijo razmeram v družbi in na trgu. Politika plačil uprave naj vsebinsko sledi priporočilom Kodeksa in pri tem obsega:

- višino fiksnih prejemkov člana uprave,
- možnost variabilnih prejemkov člana uprave,
- naravo meril za določanje variabilnega dela prejemkov po vrstah,
- morebitne omejitve variabilnega dela,
- letno dinamiko določanja meril za variabilni del,
- opredelitev plačil v delnicah, opcijah ali primerljivih finančnih instrumentih in omejitve teh plačil ter
- letno vrednotenje izpolnjevanja meril in aktivnosti nadzornega sveta na tem področju.

O politiki plačil uprave odloča nadzorni svet družbe.

5.9 Če je predmet skupščinskega sklepa seznanitev z letnimi računovodskimi izkazi ali če je skupščina pooblaščenca za sprejem le-teh, se na skupščino povabi tudi predstavnik pooblaščenega revizorja družbe.

Računovodski izkazi so del letnega poročila, s katerim se je skupaj z revizorjevim mnenjem skupščina seznanila, predstavnik pooblaščenega revizorja pa na sami seji skupščine ni bil prisoten. V kolikor bo zaznati interes članov nadzornega sveta, se bo

v bodoče izvajala drugačna praksa.

5.10 V objavi informacij o izvedeni skupščini družba poleg zakonsko zahtevanih informacij navede tudi:

- jasno identifikacijo petih na skupščini prisotnih ali zastopanih največjih delničarjev družbe ter za vsakega takšnega delničarja število njegovih delnic in glasovalnih pravic; glasovalne pravice so izražene tudi v odstotku glede na vse glasovalne pravice družbe in glasovalne pravice v razredu delnic,
- informacije o uporabi bilančnega dobička, podatke o višini dividende, datum preseka, na katerega se ugotavljajo upravičenci do dividende, datum izplačila dividend,
- kadar se sprejeti sklepi nanašajo na izdajo novih serijskih vrednostnih papirjev, natančen opis pravic in obveznosti, ki izhajajo iz vrednostnih papirjev.

Družba delno ni izvajala priporočila iz prve alineje, in sicer ni objavila skupnega odstotka glasovalnih pravic prvih petih največjih delničarjev glede na vse delnice z glasovalno pravico, saj je imela na dan skupščine samo štiri delničarje, predlogi pa so bilo potrjeni soglasno. Zadevno priporočilo bo tako upoštevala pri nadaljnjem delovanju.

Poglavje Nadzorni svet

7 Postopek izbire kandidatov za člane nadzornega sveta in oblikovanje predloga skupščinskega sklepa o imenovanju omenjenih članov je transparenten in vnaprej opredeljen.

Postopka izbire kandidatov za člane nadzornega sveta in oblikovanja predloga skupščinskega sklepa o imenovanju omenjenih članov interni akti družbe izrecno ne opredeljujejo, družba pa bo stremela k temu, da se v prihodnosti tudi to vprašanje uredi skladno s priporočili Kodeksa.

7.2 Kadar ima nadzorni svet oblikovano stalno ali začasno komisijo za imenovanja, skrbno preuči njena priporočila in v gradivu za skupščino delničarjev razkrije, ali jih je ob imenovanju kandidatov za članstvo v nadzornem svetu upošteval. Če nadzorni svet navedene komisije nima oblikovane, sam opravi postopke, ki so za delo komisije za imenovanja priporočeni v prilogi B 3 Kodeksa.

Nadzorni svet družbe nima oblikovane niti stalne niti začasne komisije za imenovanja, zato sam učinkovito opravlja postopke iz priloge B 3 Kodeksa.

7.3 Pred presojo potencialnih kandidatov za člana nadzornega sveta sam nadzorni svet ali komisija za imenovanja oceni strokovno znanje, izkušnje in veščine, ki so

potrebni za kakovostno opravljanje funkcije člana nadzornega sveta v konkretni družbi. Nadzorni svet za namene takšnega ocenjevanja vnaprej pripravi opis vloge in strokovnega znanja, izkušenj in veščin, ki so potrebni za opravljanje omenjene funkcije člana nadzornega sveta (profil člana nadzornega sveta), ki služi kot eno glavnih meril za presojo primernosti kandidatov. Profil za presojo kandidatov za člane nadzornega sveta se oblikuje glede na velikost, dejavnost ter druge značilnosti in potrebe družbe.

Družba trenutno nima opredeljenega profila za presojo kandidatov, vendar bo nadzorni svet pri presoji le-teh upošteval priporočila iz točke 7.3 Kodeksa.

8 Nadzorni svet skrbi za nadzor družbe tekom celotnega poslovnega leta, aktivno sodeluje pri oblikovanju politike upravljanja in določanju upravljavskih razmerij v družbi, skrbno vrednoti delovanje uprave družbe in opravlja ostale naloge skladno z zakonom, akti družbe in Kodeksom.

Vsi člani nadzornega sveta podpišejo posebno izjavo, s katero se opredelijo do izpolnjevanja vsakega kriterija neodvisnosti, navedenega v točki C.3 priloge C tega Kodeksa, in navedejo, da se štejejo za neodvisne, če izpolnjujejo vse kriterije, ali odvisne, če jih ne, in izrecno navedejo, da so strokovno usposobljeni za delo v nadzornem svetu ter imajo za tako delo dovolj izkušenj in znanja. Podpisane izjave se objavijo na spletnih straneh družbe.

Izjave, s katero bi se člani nadzornega sveta opredelili do izpolnjevanja vsakega kriterija neodvisnosti iz točke C.3 priloge C, do sedaj niso podpisovali, niti ni bila objavljena na spletni strani. Družba si bo v prihodnje prizadevala to področje urediti v skladu s priporočilom.

8.1 Nadzorni svet v primernem roku po imenovanju potrdi, dopolni ali sprejme poslovnik, ki je skladen s potrebami trenutnega nadzornega sveta in Kodeksom.

Poslovnik nadzornega sveta ureja zlasti:

- konkretiziran način sklicevanja sej, komunikacije med člani nadzornega sveta in razpošiljanja gradiv,
- način glasovanja in odločanja,
- frekvenco sej,
- vsebino, način priprave, usklajevanje in potrjevanje zapisnika,
- naloge predsednika in sekretarja nadzornega sveta,

- natančnejše kriterije za presojo nasprotja interesov članov nadzornega sveta in postopke v primeru potencialnih nasprotij interesov.

Nadzorni svet družbe je Poslovnik o delu nadzornega sveta sprejel na svoji 4. seji dne 31. 5. 2005. Poslovnik zajema vse dele priporočila Kodeksa razen natančnejših kriterijev za presojo nasprotij interesov članov nadzornega sveta in postopkov v primerih potencialnih nasprotij interesov. Družba si bo v prihodnje tudi to področje prizadevala urediti v skladu s priporočilom.

8.2 Nadzorni svet v poslovniku natančneje določi nabor vsebin in roke, ki jih uprava pri rednem obveščanju upošteva. Nabor vsebin zajema podatke, ki članom nadzornega sveta omogočajo objektivno in uravnoteženo oceno finančnega stanja družbe. Uprava nadzornemu svetu posreduje obvestila v pisni obliki najmanj enkrat v četrtletju, lahko pa jih posreduje tudi v elektronski obliki, če je zagotovljena ustrezna zaščita in informacijska varnost. Dokumenti, ki so potrebni za kakovostno odločanje, so vsem članom nadzornega sveta oziroma članom komisij nadzornega sveta pravočasno na voljo.

Poslovnik o delu nadzornega sveta v 41. členu določa le odgovornost uprave za pravočasno in celovito obveščenost omenjenega nadzornega sveta. V prihodnosti si bo družba prizadevala upoštevati tudi priporočilo Kodeksa, kot izhaja iz točke 8.2.

8.9 Nadzorni svet je dolžan skrbno preučiti izpolnjevanje vnaprej določenih kriterijev in priporočil za imenovanje članov uprave, kot jih je oblikovala kadrovska komisija ali drugo pristojno delovno telo, če je le-to oblikovano.

Nadzorni svet družbe nima oblikovane kadrovske komisije ali drugega delovnega telesa, ki bi vnaprej določilo kriterije in priporočila za imenovanje uprave. V prihodnje bo družba pretehtala tudi to možnost.

8.12 Poročilo nadzornega sveta skupščini natančno in verodostojno kaže aktivnosti nadzornega sveta med letom. Le-ta poleg zakonskih vsebin v poročilu skupščini navede ustrezne informacije o svoji notranji organizaciji, sestavi z vidika neodvisnosti svojih članov, interesnih nasprotij in njihovem reševanju ter postopkih delovanja nadzornega sveta, vključno z navedbo, do katere mere je opravljeno samoocenjevanje prispevalo k spremembam. Poročilo nadzornega sveta vsebuje tudi razkritje stroškov delovanja nadzornega sveta, ki niso razkriti v letnem poročilu (zunanji strokovnjaki, zunanji člani komisije, usposabljanja in treningi, »head hunting«, strokovna mnenja ...).

Nadzorni svet poskuša v svojem poročilu zajeti čim več informacij, ki bi ustrezno predstavile njegovo delovanje med letom. V prihodnje se bodo priporočila točke 8.12 Kodeksa upoštevala v čim večji meri.

11 Nadzorni svet na predlog uprave imenuje sekretarja nadzornega sveta, ki piše zapisnike, skrbi za arhiv omenjenega sveta in le-tega podpira glede vseh organizacijskih in upravljavskih zadev. Posamezni člani imajo možnost sodelovanja s sekretarjem nadzornega sveta tudi v času, ko seja nadzornega sveta ne traja.

Nadzorni svet v dosedanjem delu še ni imenoval sekretarja. To delo opravlja, v skladu z dogovorom med upravo in nadzornim svetom, ustrezna strokovna služba v družbi.

11.1 Vloga sekretarja nadzornega sveta je delovati kot organizacijska in strokovna podpora nadzornemu svetu in njegovemu predsedniku. Poleg spremljanja izvajanja postopkov nadzornega sveta, opredeljenih s poslovnikom, vključuje tudi zagotavljanje dobrega pretoka informacij med člani nadzornega sveta ter podporo pri organizaciji usposabljanja in pridobivanju zunanje podpore pri delovanju omenjenega sveta.

Sekretar nadzornega sveta ni bil imenovan, to delo opravlja ustrezna strokovna služba v družbi.

13.1 Nadzorni svet poleg revizijske komisije oblikuje tudi kadrovsko komisijo in komisijo za imenovanja. Glede na velikost in zahtevnost dela v posameznem nadzornem svetu lahko naloge kadrovske komisije in komisije za imenovanja, kot so opredeljene v prilogi B Kodeksa, opravlja ista komisija. Komisije se oblikuje čim prej po konstitutivni seji nadzornega sveta in dovolj zgodaj, da lahko odgovorno opravijo svoje naloge.

Kadrovska komisija in komisija za imenovanja nista bili imenovani, družba bo v prihodnje stremela k upoštevanju tega priporočila.

Poglavje NEODVISNOST IN LOJALNOST

17.2 Vsak član nadzornega sveta enkrat letno, ob menjavi in ob vsaki spremembi, podpiše in predloži nadzornemu svetu izjavo o izpolnjevanju posameznih alinej priloge C 3, s katero se opredeli do obstoja posameznih nasprotij interesov, skladno s

kriteriji, navedenimi v omenjeni prilogi C 3, ter se zavezuje, da bo o novih potencialnih nasprotjih interesov nemudoma obvestil nadzorni svet.

Izjave o izpolnjevanju posameznih alinej priloge C 3 člani nadzornega sveta ob menjavi oziroma spremembi niso podpisovali niti niso bile predložene nadzornemu svetu. Družba si bo v prihodnje prizadevala to področje urediti v skladu s priporočilom.

Poglavje REVIZIJA IN SISTEM NOTRANJIH KONTROL

18.1 Pred pričetkom postopka izbire revizorja revizijska komisija in pristojni organ, ki skupščini delničarjev njegovo imenovanje predlaga, oblikujeta merila za imenovanje revizorja in minimalne pogoje za sodelovanje z niim, ki vključujejo tudi obvezno razkritje vseh morebitnih (ne)revizijskih storitev, ki jih je revizorska družba v zadnjem letu opravila za družbo ali njene povezane družbe.

Družba bo v prihodnje stremela k oblikovanju enotnih meril za imenovanje revizorja in minimalnih pogojev za sodelovanje z le-tem.

Poglavje TRANSPARENTNOST POSLOVANJA

20.2 Poslovodstvo družbe je odgovorno za izdelavo in izvajanje strategije komuniciranja družbe, ki preprečuje nastanek položaja, ki bi omogočal trgovanje z vrednostnimi papirji na podlagi notranjih informacij (tj. zlorabo notranjih informacij). Poslovodstvo sprejme pravilnik – strategijo komuniciranja družbe, ki vključuje predvsem:

- pravilnik o varovanju zaupnosti poslovnih skrivnosti in notranjih informacij za člane organov vodenja in nadzora ter druge osebe, ki imajo dostop do notranjih informacij v času mandata in tudi po njegovem izteku, s katerim uredi označevanje in varovanje takih informacij ter sankcije za morebitne kršitve;
- znotraj družbe jasno opredeljen pretok, evidentiran in nadzorovan dostop do notranjih informacij od njihovega nastanka do javne objave z opozorili, da informacije še niso bile javno objavljene in imajo zato naravo notranjih informacij;
- določitev pristojnih oseb za komuniciranje z vlagatelji oziroma javnostmi (priporočene odgovorne osebe za organizacijo notranjih postopkov so člani uprave oziroma izvršni člani, člani finančnih sektorjev ali osebe, zadolžene za odnose z vlagatelji; predsednik nadzornega sveta v primeru nadzornega sveta);
- opredelitev vsebine in postopkov komuniciranja z javnostmi (npr. sprotno obveščanje z javnimi objavami, publikacije, tiskovne konference, spletne strani družbe, posredovanje gradiva, dan odprtih vrat);

- opredelitev načina odzivanja družbe (javna objava obvestila s potrditvijo in utemeljitvijo oziroma zanikanjem) v primeru govoric in člankov, ki so povezani z družbo ali njenim poslovanjem;
- možnost vzpostavitve učinkovitih informacijskih pregrad (»kitajskega zidu«), ki preprečujejo uhajanje informacij, v primeru izrednih dogodkov v družbi, ki povzročijo, da imajo določene osebe dostop do notranjih informacij.

Posamezna področja komunikacij so bila do sedaj urejena s posameznimi internimi akti, družba pa bo pričela s postopkom priprave enotnega pravilnika v skladu s priporočili točke 20.1 Kodeksa.

20.3 Družba predpiše pravila o omejitvah trgovanja z delnicami družbe, s katerimi ureja omenjene omejitve trgovanja, časovno obdobje le-teh (zaprta trgovalna okna) in razkritje trgovanja z delnicami družbe ter delnicami povezanih družb za člane organov družbe, z njimi povezane fizične in pravne osebe ter za druge osebe, ki so jim notranje informacije dostopne.

Z dnem 2. 8. 2007 delnice družbe več ne kotirajo v borzni kotaciji Ljubljanske borze vrednostnih papirjev.

Družba sicer nima predpisanih posebnih pravil o omejitvah trgovanja z delnicami povezanih družb za člane organov družbe, z njimi povezane fizične in pravne osebe ter za druge osebe, ki so jim notranje informacije dostopne, kljub temu pa upošteva priporočila Kodeksa.

22.7 Družba razkrije bruto- in netoprijemke vsakega posameznega člana uprave in nadzornega sveta. Razkritje je jasno in razumljivo povprečnemu vlagatelju ter poleg zakonskih vsebin vsebuje še:

- razlago, kako izbira meril uspešnosti prispeva k dolgoročnim interesom družbe,
- razlago metod, uporabljenih za odločitve, ali so bila merila uspešnosti izpolnjena,
- točne informacije o obdobjih odloga izplačila variabilnega dela prejemkov,
- informacije o politiki glede odpravnin, vključno s pogoji za izplačilo odpravnin in višinami slednjih,
- informacije v zvezi z odmernimi dobami,
- informacije o politiki glede zadržanja prenosa delnic po odmeri,
- informacije o sestavi strokovnih skupin družb, katerih politika prejemkov je bila preučena glede na vzpostavitev politike prejemkov zadevne družbe.

Družba pri razkritju prejemkov članov uprave in nadzornega sveta v celoti spoštuje določila Zakona o gospodarskih družbah, v prihodnje pa bo poskušala obseg razkritij razširiti v skladu s priporočili točke 22.7 Kodeksa.

Ta izjava bo trajno objavljena tudi na uradni spletni strani družbe, in sicer na www.drogakolinska.com.

Ljubljana, 5. 2. 2010

Predsednik uprave
Slobodan Vučićević

Predsednik nadzornega sveta
mag. Tomaž Berločnik

5. ANALIZA POSLOVANJA SKUPINE DROGA KOLINSKA

5.1 Gospodarsko okolje v letu 2009

Poleg domačega, tj. slovenskega, so trgi bivše Jugoslavije glavni trgi poslovanja Skupine Droga Kolinska. Prav tako pa za posamezne programe Skupine potencialni trg predstavljajo posamezne države znotraj EU-27. V Rusiji je ključna kategorija program otroške hrane, priložnost predstavljajo tudi nekatere druge kategorije, pri katerih je bila prodaja v letu 2009 majhna, a imajo potencial rasti. Trendi prehranske industrije prihajajo kot reakcija na spremenjene potrošniške navade v regijo z različnim tempom. Slovenija je kot zrel trg nanje občutljiva: zdravo, funkcionalno, vode, izdelki premium. V ostale države regije ti trendi prihajajo z zakasnitvijo in imajo zaenkrat še manjše stopnje rasti. Po drugi strani pa so močnejše stopnje rasti izdelkov sladkih in slanih prigrizkov, pijač kola, mineralnih pijač ipd.

Globalna gospodarska kriza se je v letu 2009 odrazila tudi v prehranski industriji. Potrošniki so se nanjo odzvali z zmanjšanjem števila oz. količine nakupov. Na ključnih trgih Droge Kolinske se je potrošnja prehranskih izdelkov zmanjšala per capita v primerjavi z letom 2008. Promocije so postale ključno marketinško orodje v letu 2009, kar je vplivalo tudi na splošno nižanje cen prehranskih izdelkov. Kljub temu recesija ni prizadela močnih blagovnih znamk prehranske industrije (vse ključne blagovne znamke Droge Kolinske so namreč okrepile svoj tržni položaj na ključnih trgih), saj večina potrošnikov ni pripravljena zamenjati priljubljene blagovne znamke s cenejšo – raje zmanjšajo nakupljene količine.

5.1.1 Slovenija

5.1.1.1 Poslovno okolje

Globalna gospodarska kriza je v letu 2009 zaznamovala tudi Slovenijo. Zabeležen je 7-odstotni padec gospodarstva, industrijska proizvodnja se je zmanjšala za kar 18 odstotkov, število brezposelnih oseb se je močno povečalo (stopnja brezposelnosti je v oktobru znašala 10 odstotkov). Povprečna letna inflacija je v letu 2009 znašala 0,9

odstotka, k rasti cen pa je največ pripomogla znižana gospodarska aktivnost in povišanje trošarin. Povprečne mesečne brutoplače so imele v letu 2009 negativni trend in so oktobra znašale 1.448 EUR.

5.1.1.2 Prehrambna industrija

Prehrambna industrija v Sloveniji (več kot 400 podjetij) zaposluje približno 22.000 ljudi in predstavlja približno 4,5 odstotka BDP-ja. Večina podjetij je v domači lasti, približno 78 odstotkov od tega jih je majhnih, fragmentiranih. Večina podjetij je lokalnih, s slabšo regijsko prisotnostjo. Delež porabe za hrano kot % BDP-ja je v letu 2009 znašal 9,8 odstotka, kar pomeni, da je povprečno slovensko gospodinjstvo približno 20 odstotkov celotnega letnega zaslužka porabilo za hrano in pijačo. Največje podjetje v industriji je Droga Kolinska, ki je v letu 2009 odprodala vse nestrategske blagovne znamke in se tako osredotočila na ključne kategorije: kava, delikatesni namazi, brezalkoholne pijače, funkcionalne vode ter sladko-slani prigrizki. Druga večja prehrambna podjetja v Sloveniji so Ljubljanske mlekarne kot vodilni proizvajalec mleka in mlečnih izdelkov, Perutnina Ptuj, ki je ob povezavi z Jato in KKP-jem postala eden večjih rejcev mesa in proizvajalcev mesnih izdelkov, ter Žito, ki je največji proizvajalec moke, kruha, testenin, zmrznjene hrane in sladkih izdelkov. V letu 2009 je slednji od Droge Kolinske kupil blagovne znamke 1001 cvet, Maestro in Zlato polje. Naslednje večje podjetje je Mlinotest, ki je proizvajalec moke, sladkih izdelkov in testenin. Žito in Mlinotest skupaj predstavljata več kot polovico celotne proizvodnje kruha v Sloveniji. V segmentu sladkih prigrizkov in čokolade je najmočnejša slovenska znamka Gorenjka (v lasti Žita), z veliko konkurenco tako podjetij iz regije (Kraš) kot tudi multinacionalk (Milka). Vodilni proizvajalec sokov v Sloveniji je Fructal, lokalni zastopnik podjetja Coca-Cola v Sloveniji pa je podružnica, ki sodi pod podjetje Coca-Cola Hellenic Bottling Company, s sedežem v Atenah.

Spremembe navad prehranjevanja gredo v Sloveniji v smeri trendov v EU-ja: več manjših obrokov, ki so že pripravljene oz. polpripravljene, rast sladko-sanih prigrizkov, na drugi strani pa tudi zdrava in funkcionalna hrana in pijača. Potrošniki so po eni strani cenovno občutljivi, po drugi strani pa se polarizirajo okrog izdelkov z višjo dodano vrednostjo. Trgovci povečujejo konkurenco z izdelki dobre kakovosti, a z

nižjimi cenami, in z razvojem trgovskih blagovnih znamk (od cenovno občutljivih do blagovnih znamk premium). Na trgu z visokim življenjskim standardom, ki je med najvišjimi v regiji, imajo priložnost tako multinacionalke z inovacijami in poznanimi blagovnimi znamkami kot tudi izdelki trgovskih blagovnih znamk in diskontni trgovci.

5.1.1.3 Razvoj trgovine

Slovenski trg je zelo konsolidiran, saj ga prvi trije »igralci«, tj. Mercator, Spar in Tuš, obvladujejo kar v 70 odstotkih. Veliko rast so v lanskem letu zabeležili t. i. hard diskonti, ki imajo po ocenah skupaj že več kot 10-odstotni tržni delež. Najagresivnejša med njimi sta Hofer (40 odprtih trgovin) in Lidl (s 27 trgovinami).

Delež trgovskih blagovnih znamk je v zadnjih letih v Sloveniji močno narasel (v povprečju za 30 odstotkov), po kategorijah pa je različno močen. Zelo zanimiva kategorija za trgovske blagovne znamke so brezalkoholne pijače, mlečni izdelki in slani prigrizki, medtem ko so namazi, kava in čokolada zastopani z manj kot 10 odstotki. V Mercatorju trgovske blagovne znamke predstavljajo 12 odstotkov, v Sparu pa 17 odstotkov njihove celotne prodaje.

5.1.2 Hrvaška

5.1.2.1 Poslovno okolje

Leto 2009 je bilo za Hrvaško v znamenju slabih gospodarskih razmer (gospodarstvo je upadlo za 6 odstotkov), slabše likvidnosti države, kar je privedlo do uvedbe t. i. kriznega davka na plače ter posledičnega znižanja le-teh. Povprečna letna mesečna brutoplača znaša 7.694 HRK oz. 1.053 EUR. Povišala se je tudi brezposelnost, in sicer na 16,1 odstotka, medtem ko so se, po prvotnem padanju, cene življenjskih potrebščin v zadnjem četrtletju začele višati. Letna inflacija je ocenjena na 3 odstotke. Industrijska proizvodnja beleži padec že od oktobra 2008, na letni ravni je le-ta ocenjen na 9,5 odstotka. 1. avgusta je vlada zvišala PDV z 22 na 23 odstotkov. Med glavne pomanjkljivosti države pa se šteje tudi velik zunanji dolg, vse večji proračunski primanjkljaj in primanjkljaj tekočega računa plačilne bilance. Bonitetne agencije ocenjujejo Hrvaško kot državo z blagim kreditnim tveganjem. Konec leta so bile na Hrvaškem predsedniške volitve. Po drugem krogu volitev je v začetku leta

2010 predsednik postal Ivo Josipović. Hrvaška je med vsemi državami bivše Jugoslavije najbolj orientirana k etno- in egocentrizmu, kar ogroža prodajo izdelkov slovenskega porekla.

5.1.2.2 Prehrambna industrija

Prehrambna industrija na Hrvaškem (več kot 1.000 podjetij) ustvari približno 20 odstotkov celotne proizvodne vrednosti, zaposluje 45.000 ljudi in predstavlja največji delež BDP-ja. Sektor se konsolidira. Glavna »igralca« na trgu sta: Agrokor, ki je največji delničar v verigi Konzum in se širi tudi regionalno (Bosna in Hercegovina, Makedonija), in Podravka s proizvodnjo v Sloveniji, na Poljskem, Slovaškem in Češkem. Slednja ima v lasti kar nekaj znanih blagovnih znamk – najbolj znana je Vegeta, pomembne pa so tudi Lino, Dolcela in Studena. V letu 2009 je Podravko prizadela afera »Spice«, zaradi katere je vodstvo podjetja končalo v zaporu, nova uprava pa je bila izvoljena konec leta. Podjetje Dukat (prej Lura) je največji proizvajalec mlečnih izdelkov, brezalkoholnih pijač in sladkih izdelkov. Od leta 2007 je del francoske skupine Lactalis, ki distribuira več mednarodnih blagovnih znamk, med drugim blagovne znamke podjetij Ferrero, Unilever, Kaserei Champignon, je pa tudi lokalni polnilec izdelkov Pepsi. Gavrilović je vodilni proizvajalec mesnih izdelkov pod blagovnimi znamkami Gavrilović, Gavita in Gala. Ledo je največji proizvajalec sladoledov in zmrznjene hrane, PIK Vinkovci goji in predeluje koruzo in sončnice, Zvijezda proizvaja olja, margarine, majonezo, Solana Pag pa proizvaja namizno sol. Trg sladkih izdelkov obvladujeta Kraš in Kandit, pri čemer prvi obvladuje tretjino trga in ima v svojem portfelju čokoladne tablice, sladke prigrizke, žvečilne gumije, vafle in biskvite. Na trgu toplih napitkov še vedno dominira turška kava, vzvod rasti pa predstavljajo novi izdelki – instant in cappuccino. Čaji so manj popularni – ni izrazite kulture njihovega pitja. Franck je vodilen lokalni proizvajalec kave in čajev, Nestle pa obvladuje segment instant kave. Jamnica je eden največjih proizvajalcev vode in sokov, ki ima vodilni tržni delež med domačimi mineralnimi vodami. Lokalna Coca-Cola je podružnica grškega podjetja in ima dve polnilni lokaciji (v Zagrebu in Solinu) ter močno distribucijsko-logistično mrežo.

Spremembe navad prehranjevanja gredo v smeri trendov EU-ja: več manjših obrokov, ki so že pripravljeni oz. polpripravljeni, rast sladko-slanih prigrizkov, po

drugi strani pa tudi zdrava in funkcionalna hrana in pijača. Mineralne brezalkoholne pijače bodo v naslednjih letih še vedno obvladovale okoli 40 odstotkov brezalkoholnega sektorja, sledili bodo sokovi in nektarji.

Za prehrano so na Hrvaškem porabili 4,25 odstotka BDP-ja, kar bo imelo v naslednjih letih trend padca, saj bodo potrošniki porabili več za ostale, bolj luksuzne izdelke. Poraba za hrano na prebivalca je v letu 2009 znašala 509 USD. Potrošniki še vedno ostajajo cenovno občutljivi. Trgovci povečujejo konkurenco z izdelki dobre kakovosti in nižanjem cen (trgovske blagovne znamke). Tako imajo po eni strani največjo priložnost diskontni trgovci, po drugi pa multinacionalke. Hrvaški trg hrane in pijače ostaja zanimiv za tuja podjetja, in to predvsem zaradi visoke porabe na prebivalca v segmentu pijač (brezalkoholnih in alkoholnih). Domači proizvajalci so močni v sektorju pijač in mlečnem sektorju, pri sladko-slanih izdelkih, pa tudi pri izdelkih v konzervah (namazi, pripravljene obroki).

Vstop tujih konkurentov še povečuje koncentracijo prehranske industrije, močno pa se koncentrira tudi trgovina. V luči teh dejstev bo hrvaška prehranska industrija še naprej iskala poti ekspanzije na območju bivše Jugoslavije, medtem ko bodo majhna podjetja zanimive tarče predvsem za podjetja iz EU-ja. Vstopne ovire na trg predstavljajo še vedno velika birokracija, vstopni davki in zakonodaja.

5.1.2.3 Razvoj trgovine

Proces konsolidacije trgovine in rast modernih formatov trgovin še naprej ostaja aktualen trend. Super-/hipermarketi količinsko zavzemajo le 3 odstotke, vrednostno pa kar 48 odstotkov, medtem ko male prodajalne izgubljajo na pomenu. Prvih pet trgovcev ima skupaj 53-odstotni delež. Konzum ostaja vodilni trgovec s 30-odstotnim tržnim deležem v malo- in 40-odstotnim deležem v veleprodaji. V letu 2009 je Mercator napovedal nakup Getroja. Delež trgovskih blagovnih znamk se je od leta 2004, ko se je ta trend pričel, podvojil in danes imajo te znamke 12-odstotni tržni delež.

5.1.3 Srbija

5.1.3.1 Poslovno okolje

Srbija je konec leta 2009 napredovala na področju približevanja Evropski uniji, saj ji je le-ta sprostila trgovinski del stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma, ki je bil zaradi nezadostnega sodelovanja Srbije s haaškim sodiščem zamrznjen od podpisa leta 2008. Srbija ima tako omogočeno brezcarinsko trgovanje s članicami EU-ja. S prvim decembrom pa je državljanom Srbije omogočen tudi brezvizumski vstop v schengensko območje držav EU-ja. Globalna gospodarska kriza Srbiji ni prizanesla, saj so gospodarske aktivnosti oslabele (ocenjen padec gospodarstva znaša 3 odstotke), industrijska proizvodnja je zabeležila 5,8-odstotni padec, število brezposelnih se je povečalo (19 odstotkov). Višina povprečnih mesečnih brutoplač je ostala na lanski ravni in znaša 44.147 RSD oz. 475 EUR. Cene življenjskih potrebščin so se zniževale, predvsem na račun hrane in brezalkoholnih pijač, saj so ostale skupine beležile od 7- do 10-odstotno rast. Letna inflacija je ocenjena na 7,7 odstotka. Leto 2009 je bilo burno tudi za tečaj RSD/EUR, ki je nihalo v območju od 89,54 do 96,34, na letni ravni pa je znašal 93,79. Večja volatilnost dinarja je predvsem posledica plačila tujini, kjer izstopajo energenti. Bonitetna agencija S & P je Srbiji izboljšala izgled ocene kreditnega tveganja z negativnega na pozitivno. Med pomanjkljivosti Srbije sodi tudi velik zunanji dolg, majhna fleksibilnost notranje politike in visok proračunski primanjkljaj. Tržni in državni riziko Srbije ostaja nad regionalnim povprečjem. Postopno višanje prihodkov prebivalcev pa tudi velikost populacije nad 10 milijonov prispevata k rasti prehranskega trga, in sicer z osredotočanjem na urbana področja.

5.1.3.2 Prehrambna industrija

V naslednjih petih letih je pričakovati, da se bo v Srbiji večala kupna moč, kar se bo odražalo v manjšem deležu porabe za hrano na gospodinjstvo (le-ta v letu 2009 znaša kar 23,7 odstotka). Pričakuje se večanje deleža prihodkov, namenjenih pijači in tobačnim izdelkom. Poraba za hrano na prebivalca je v letu 2009 znašala 1.253 USD. Po generalni oceni ima srbski trg večji potencial na dolgi rok kot pa na srednjega ali kratkega. Investicije in pozicija tujih podjetij se bodo tudi vnaprej izboljševale,

skladno s sodelovanjem z EU-državami. Sodobni trendi, kot so skrb za zdravje, porast debelosti ipd., bodo zelo počasi prihajali v državo in še to večinoma na večja, urbana območja. Na kratek rok trg napadajo tuje investicije v kombinaciji z dobro pozicioniranimi lokalnimi proizvajalci (npr. Swisslion – Takovo). Srbi so na splošno veliki navdušenci nad sladkimi izdelki in čokolado. Na področju pijač se pričakuje, da se bo trend rasti mineralnih vod naprej nadaljeval, med pijačami kola pa je, tako kot do sedaj, prevladujoč trend blagovnih znamk Pepsi in Coca-Cola. Faktorji, ki bodo vplivali na rast prehranskega trga, so predvsem povečan interes za blagovne znamke, in to zlasti v Beogradu in ostalih velikih mestih.

Na področju sektorjev je razvit mlekarski sektor, kjer je 36 večjih proizvodenj in 130 zasebnih mlekarn. Večina jih potrebuje tuje investicije, da bi prišla na raven in stanje pred vojno. Razvejana je tudi mesnopredelovalna industrija, z vodilnim podjetjem Carnex. Na področju toplih napitkov – kave – je velik konkurent Grand kafe izraelska skupina Strauss Elite, ki je v decembru 2006 zaključila investicijo v proizvodnjo v Srbiji, s katero so podvojili obstoječo kapaciteto proizvodnje kave. Njen cilj je bil povečanje regijske širitve. Knjaz Miloš je vodilni konkurent na področju mineralnih vod, drugo največje podjetje je Minaqua, ki ima ambicije regijske širitve tudi v EU. Proizvajalec sokov Fresh & Co, ustanovljen 1996, proizvaja sokove pod blagovno znamko Next.

5.1.3.3 Razvoj trgovine

Konsolidacija trgovine se je v letu 2009 zaradi gospodarske krize zaustavila. Večji premik v tej smeri je bila združitev Mercatorja in M Rodića v začetku leta, ki sedaj nastopata pod imenom Mercator S. Pojavila se je nova trgovska veriga Familija market in prvi diskontni trgovci (Delta – Tempo express). Delež trgovskih blagovnih znamk se povečuje, predvsem v segmentu kave, kjer imajo svojo blagovno znamko Delta, Mercator, Idea in DIS. Kljub temu trgovske znamke ne predstavljajo več kot 1 odstotka tržnega deleža.

5.1.4 Bosna in Hercegovina

5.1.4.1 Poslovno okolje

Leto 2009 je bilo v BiH-u v znamenju neskladnosti in napetih odnosov med entitetama, kar poleg neučinkovitega boja proti korupciji predstavlja veliko oviro za razvoj te države. Po raziskavi globalne konkurenčnosti držav, ki jo izvaja Svetovni gospodarski forum, je Bosna in Hercegovina zasedla 109. mesto od skupno 133. Med njene glavne pomanjkljivosti sodijo velika zunanja izpostavljenost in velik primanjkljaj tekočega računa plačilne bilance. Za sanacijo posledic finančne in posredno tudi socialne krize je država v letu 2009 podpisala sporazume z Evropsko investicijsko banko, Evropsko komisijo in Mednarodnim denarnim skladom. V letu 2009 se je industrijska proizvodnja v (primerjavi z letom 2008) zmanjšala za 16 odstotkov. Cene življenjskih potrebščin so se nižale, in to predvsem na račun pocenitev hrane in brezalkoholnih pijač ter prometa. Na letni ravni je inflacija ocenjena na 0,1 odstotka. Brezposelnost je v 2009 narasla na 42,4 odstotka. Rasti mesečnih brutoplač so se močno zmanjšale glede na pretekla leta in so na letni ravni ocenjene na 1.204 BAM oz. 616 EUR.

5.1.5 Makedonija

5.1.5.1 Poslovno okolje

Makedonija se je v letu 2009 izognila najhujšim posledicam globalne gospodarske krize, in to predvsem na račun dobro delujočega in konservativnega bančnega sistema ter dobro zasnovanega vladnega programa. Oktobra je tako obnovila pogajanja za vstop v EU in si s strani evropskega pristopnega programa zagotovila 55 milijonov EUR sredstev, ki jih mora porabiti na področjih zaposlovanja, sociale in izobraževanja. Po raziskavi Doing Business, ki jo je opravila Svetovna banka, je Makedonija zasedla 32. mesto od 183, kar je za 60 mest več kot leta 2006. Država je v tem letu izboljšala tudi bonitetno oceno kreditnega tveganja, ki jo podeljuje agencija S & P, in sicer iz BB-negativno na stabilno. Recesija je v Makedoniji vplivala na industrijsko proizvodnjo, ki je zabeležila 10-odstotni padec, negativno pa je ocenjena tudi gospodarska rast (-0,20). Največji problem v Makedoniji je visoka brezposelnost, ki se je v 2009 malo znižala in je ocenjena na 31,7 odstotka. Povprečne mesečne brutoplače so v 2009 rasle in so na letni ravni ocenjene na

29.859 MKD oz. 485 EUR. Cene življenjskih potrebščin so padale predvsem na račun znižanja cen hrane (za 4 odstotke). Letna inflacija je po podatkih Evropske komisije ocenjena na -0,6.

5.2 Tržni položaj

Glede na merjenje moči blagovnih znamk so najmočnejše blagovne znamke Droge Kolinske tiste v segmentu toplih napitkov – kave, pri čemer gre za kategorijo, v kateri ima podjetje v lasti dve različni, zelo uspešni znamki: Barcaffe in Grand. Obe blagovni znamki zagotavljata dobro regijsko pokritost in sta prisotni v vseh kavnih segmentih: tradicionalni turški kavi, kavi espresso in novem, trendovskem segmentu instant napitkov.

Regionalno gledano je Barcaffe vodilna blagovna znamka na slovenskem trgu, na drugih trgih pa je precej manj izražena. Omenjena znamka je v Sloveniji tudi v letu 2009 v vseh segmentih izboljšala svoje tržne deleže in tako okrepila vodilni tržni položaj – v segmentu turške kave ima 70-odstotni količinski tržni delež in 77-odstotni vrednostni tržni delež. Prvo mesto v količinski prodaji je prvič prevzela tudi v segmentu izdelkov cappuccino (25-odstotni količinski tržni delež) in tako prehitela globalna konkurenta Jacobs in Nescafe. V Sloveniji je bila Barcaffe v letu 2009 nagrajena z nazivom Trusted Brand 2009, ki ga podeljuje Reader's Digest na podlagi mednarodne raziskave, ki meri priljubljenost in zaupanje potrošnikov v blagovne znamke. Po raziskavi moči in ugleda blagovnih znamk podjetja Valicon pa Barcaffe ostaja najmočnejša blagovna znamka v Sloveniji tudi v letu 2009. Znamka je povečala svoje tržne deleže tudi na hrvaškem trgu (4-odstotni količinski in vrednostni tržni delež).

Podoben položaj, kot ga ima Barcaffe na slovenskem trgu, ima Grand kafa na srbskem trgu ter trgih BiH-a in Makedonije. Na obeh trgih ima močno konkurenco v znamki Doncafe, vendar je po podatkih raziskave moči in ugleda blagovnih znamk na srbskem trgu močnejša. Grand kafa je v letu 2008 na srbskem trgu zadržala vodilni položaj v segmentu turške kave, in sicer z 41-odstotnim količinskim in 44-odstotnim vrednostnim tržnim deležem, v segmentu napitkov cappuccino pa je ostala na 3. mestu z 12,5-odstotnim količinskim in 13-odstotnim vrednostnim tržnim deležem. Na

trgu Bosne in Hercegovine je Grand kafa prehitela glavnega konkurenta Doncafe in zasedla 1. mesto. Prav tako se je povzpela na 1. mesto med turškimi kavami v Makedoniji, kjer je prehitela glavnega konkurenta Rio. V Makedoniji je močno povečala svoj tržni delež tudi v skupini izdelkov cappuccino, kjer zaseda 4. mesto, skupaj z blagovno znamko Gold (blagovno znamko Droge Kolinske za izdelke cappuccino na makedonskem trgu) pa v tem segmentu dominirata. Poleg blagovnih znamk Barcaffe in Grand kafa pa je v portfelju Droge Kolinske tudi kava Bonito, ki je prisotna samo na srbskem trgu. Bonito se nahaja v cenovno občutljivem segmentu, ki je v recesijskem letu 2009 porasel, prav tako pa je zrasel tržni delež tudi sami kavi Bonito, ki se je prvič povzpela na 3. mesto med turškimi kavami z 10-odstotnim količinskim in 9-odstotnim vrednostnim tržnim deležem. Na splošno je segment toplih napitkov – kave v regiji izjemno konkurenčen.

Po raziskavi moči in ugleda blagovnih znamk ostaja Argeta najmočnejša blagovna znamka v portfelju Droge Kolinske; v kategoriji namazov je omenjena znamka najmočnejša blagovna znamka v Sloveniji, BiH-u, Makedoniji in na Kosovu. Na ostalih trgih je okrepila svojo moč – v primerjavi z letom 2008. Na trgih BiH-a, Makedonije in Kosova jo uporablja več kot 72 odstotkov potrošnikov paštete, v Sloveniji pa vsak drugi potrošnik (paštete). Argeta je na vseh svojih pomembnih trgih povečala tržne deleže in tako še bolj utrdila svoj vodstveni položaj v Sloveniji, BiH-u in Makedoniji. V Srbiji, Avstriji in Švici je utrdila 2. mesto na trgu, medtem ko je v segmentu ribjih paštete z uvajanjem dveh novih okusov v letu 2009 postala dominantna na vseh trgih.

Cockta se v kategoriji brezalkoholnih pijač kola uspešno kosa z močnimi multinacionalkami (in skoraj domicilirano Coca-Colo na Hrvaškem), pa tudi s poplavo trgovskih znamk in lokalnih cenениh različic pijač kola v regiji. Gre za znamko, ki med ključnimi znamkami Droge Kolinske zahteva veliko marketinških naporov, saj je edina, ki v svoji blagovni skupini bje naporen boj z (globalno) dominantno znamko – Coca-Colo. Po podatkih raziskave moči in ugleda blagovnih znamk je Cockta okrepila moč na vseh trgih.

Blagovna znamka Cockta je torej v letu 2009 zadržala svoje položaje med pijačami kola, in to kljub padcu segmenta na vseh trgih. V Sloveniji je svoje tržne deleže

povečala (33-odstotni količinski in 31-odstotni vrednostni tržni delež) kljub veliko močnejšim marketinškim aktivnostim glavnega konkurenta, že omenjene Coca-Cole. Na hrvaškem trgu je Cockta izgubila eno mesto na račun nizkocenovno pozicioniranih blagovnih znamk Sky in Renci, ki sta del tržnega deleža odvzeli tudi vodilni Coca-Coli. V Srbiji je Cockta z boljšo distribucijo in marketinškimi aktivnostmi povečala svoj tržni delež (6-odstotni količinski in vrednostni tržni delež) in tržni položaj (3. mesto).

Donat, funkcionalna voda v portfelju Droge Kolinske, je kot znamka v smislu edinstvenosti zelo podobna Cockti, vendar gre za različna produkta – Cockta ima zeliščno esenco, Donat pa visoko vsebnost magnezija ob prijaznem okusu. V obeh primerih pa gre za znamki, ki gradita dodano vrednost na izdelku, ki je resnično drugačen od konkurenčnih.

Segment sladkih in slanih prigrizkov je četrti pomemben segment v portfelju Droge Kolinske, ki s podkategorijami flipsov, slanih palčk, čokoladnih tablic, impulznih nakupov in vafeljev predstavlja zelo atraktivno skupino. Kategorije so zanimive v svetovnem in tudi evropskem smislu, izdelki se prilagajajo količinskemu pakiranju, razvijajo v smeri t. i. premiumizacije, inovacij novih izdelkov okusov in pakiranj ter predvsem filozofije »privoščiti si nekaj zase«. Blagovne znamke v teh kategorijah so Smoki in Čoko Smoki, Prima, Najlepše želje in Bananice – pri čemer za vse velja, da so znane blagovne znamke. V letu 2009 je Smoki še bolj utrdil svoj vodilni položaj v vseh državah regije; v Srbiji je tako zelo močni vodja (63-odstotni količinski in 60-odstotni vrednostni tržni delež), prav tako v Črni gori (67-odstotni količinski in 65-odstotni vrednostni tržni delež), vodilni položaj ima tudi v BiH-u z 32-odstotnim količinskim in 30-odstotnim vrednostnim tržnim deležem. Prima se je v letu 2009 v Srbiji z izboljšanjem distribucije povzpela na 2. mesto, ki ga zaseda tudi v Črni gori, medtem ko si bo v BiH-u svojo pozicijo še morala utrditi. Blagovna znamka je na vseh trgih napredovala z vidika moči, ki jo meri raziskava moči in ugleda blagovnih znamk. Blagovna znamka čokolad Najlepše želje je v Srbiji in Črni gori v letu 2009 zadržala 2. mesto, takoj za konkurentom, multinacionalno blagovno znamko Milka. Po podatkih raziskave moči in ugleda blagovnih znamk je v vseh državah okrepila svojo moč. V BiH-u pa se je z izboljšanjem distribucije in uvajanjem novih okusov

povzpela na 3. mesto. Bananica je na srbskem trgu v letu 2009 utrdila svoj vodilni položaj v segmentu impulznih nakupov, in to tako po moči kot tržnem deležu.

5.3 Poslovanje Skupine Droga Kolinska v letu 2009

5.3.1 Poslovanje

Analiza uspešnosti poslovanja Skupine Droga Kolinska

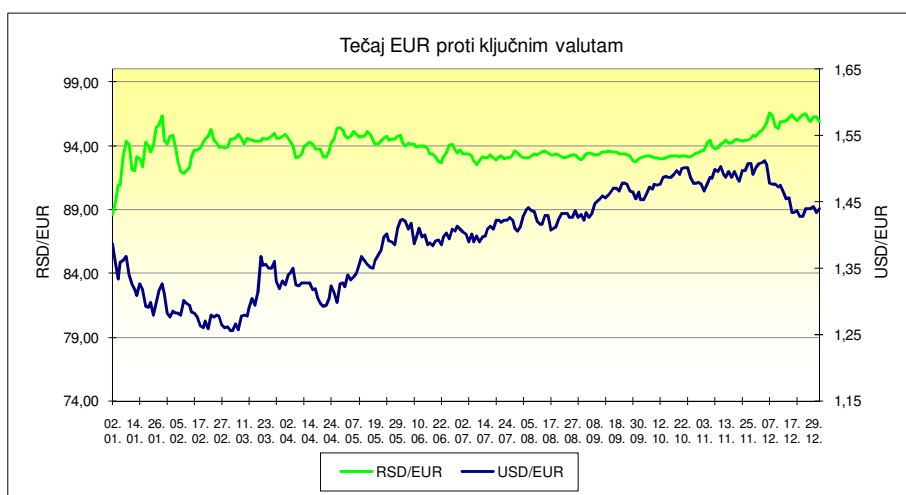
V 1.000 EUR

	2007	2008	2009	Načrt 2009	Indeks 09/08
Poslovni prihodki	376.338	387.288	328.157	358.527	85
Poslovni izid iz poslovanja (EBIT)	25.461	25.977	23.254	21.685	90
Poslovni izid iz poslovanja pred amortizacijo (EBITDA)	50.298	50.383	45.398	44.434	90
Čisti poslovni izid	14.110	6.207	76	4.839	1
Neto poslovna sredstva	385.830	409.925	373.589	372.798	91
Lastniški kapital	212.698	202.034	190.722	212.896	94

Leti 2009 in 2008 nista neposredno primerljivi, saj smo v letu 2009 v Skupini Droga Kolinska zaključili pomemben projekt prestrukturiranja prodajnega portfelja. Odprodali smo namreč vse nestrateške poslovne programe z izjemo otroške hrane, katere prodaja je bila zaustavljena zaradi neugodnih razmer na trgu, ki niso omogočale prodaje pod sprejemljivimi pogoji.

Prodajo so leta 2009 zaznamovale zahtevne gospodarske razmere, povezane s širitvijo globalne finančne krize na naše strateške trge in njenimi negativnimi učinki na potrošnjo. Nadaljevanje negativnega trenda gibanja srbskega dinarja, katerega povprečni tečaj je v primerjavi z letom 2008 depreciral za 13 odstotkov, je glavni vzrok za nedoseganje prodajnih načrtov Skupine. Vrednostna izguba prihodkov iz tega razloga je 13 milijonov EUR, dodatne 3 milijone pa smo v Skupini izgubili zaradi 17-odstotne deprecijacije ruskega rublja.

Volatilnost gibanja tečaja RSD/EUR in USD/EUR v letu 2009

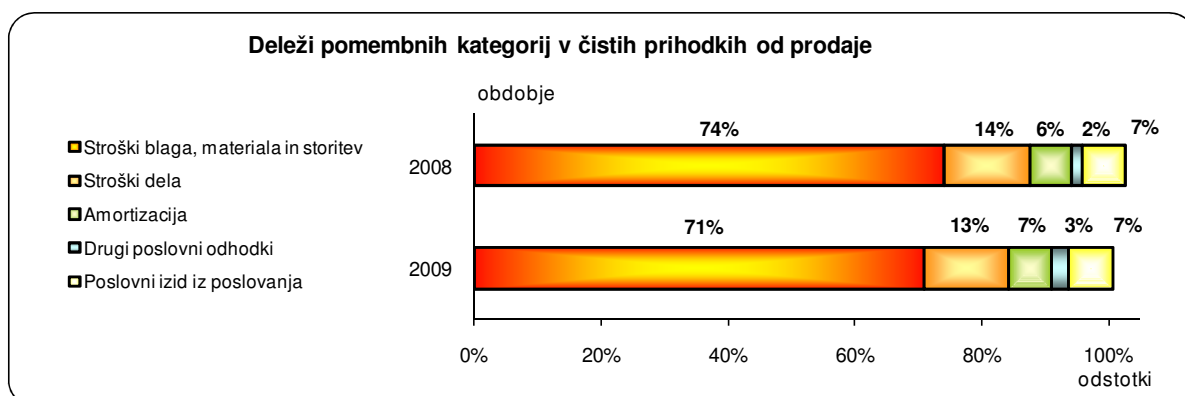
Poslovni prihodki

V letu 2009 smo v Skupini Droga Kolinska dosegli 326 milijonov EUR čistih prihodkov od prodaje, kar je za 14 odstotkov (vrednostno 52 milijonov EUR) manj od prodaje leta 2008 ter 5 odstotkov (vrednostno 16 milijonov EUR) manj od načrtov. Znižanje ravni prihodkov je v veliki meri posledica izpada prihodkov odprodanih nestrateških programov ter vpliva depreciacije deviznih tečajev, predvsem srbskega dinarja, v katerem ustvarimo 44 odstotkov vseh prihodkov v Skupini. Ob izvzetju negativnih vplivov bi čisti prihodki od prodaje v Skupini dosegli načrtovano raven. Drugi poslovni prihodki v višini 2,5 milijona EUR se nanašajo na prihodke s strani odprodaj premoženja in drugih izrednih prihodkov leta. V primerjavi z letom 2008 so omenjeni dohodki nižji za 75 odstotkov, in to predvsem na račun v letu 2008 izvedenih odprodaj dejavnosti. Prav tako je negativno 85-odstotno odstopanje od načrtovane ravni leta 2009 posledica neuresničenih odprodaj dejavnosti in poslovno nepotrebnega premoženja. Skupina je v letu 2009 zaradi slabih razmer na trgu odstopila od namer odprodaje.

Poslovni odhodki

V Skupini Droga Kolinska smo imeli v tekočem letu 305 milijonov EUR poslovnih odhodkov, kar pomeni 16 odstotkov (vrednostno 56 milijonov EUR) manj kot leta 2008 ter 9 odstotkov (vrednostno 32 milijonov EUR) manj od načrta. Nižji stroški so

posledica odprodaje poslovnih programov, prihrankov na cenah surovin in embalaže ter nižjih stroškov storitev.

Opomba: pri izračunu deležev smo čiste prihodke od prodaje povečali za spremembo vrednosti zalog izdelkov in nedokončane proizvodnje.

Stroški materiala in nabavne vrednosti trgovskega blaga predstavljajo največji delež stroškov v Skupini. Omenjeni strošek se je v primerjavi z letom 2008 znižal za 18 odstotkov (vrednostno 37 milijonov EUR). Razlog za njegov padec je bil v veliki meri posledica zniževanja cen surovin v drugi polovici 2009, saj so se cene kave, tj. naše poglavitne surovine, začele zniževati in so se v povprečju znižale za 10 odstotkov (glede na leto 2008). Na znižanje je, poleg nižjih nabavnih cen v USD-ju, v veliki meri vplivala tudi depreciacija USD-ja. Proces optimizacije nabavnih verig in osredotočanja na ključne programe se je pokazal tudi v prihrankih pri nabavi embalaž.

Stroški storitev, ki predstavljajo 18-odstotni delež prihodkov, imajo padajoči trend gibanja, kar je predvsem posledica zaključenega procesa odprodaj nestrateških poslovnih programov, zaradi katerih smo imeli v Skupini v preteklosti visoke izredne stroške. Le-ti so 16 odstotkov nižji od ravni leta 2008, zabeležili pa smo tudi 12-odstotni prihranek glede na načrtovano raven. V Skupini smo med letom, zaradi prilagajanja težkim razmeram na trgih, sprejeli stroge ukrepe nadzora in zamrznitev dela stroškov storitev.

Stroški dela so v Skupini znašali 43 milijonov EUR in predstavljajo 13-odstotni delež ustvarjenih prihodkov. V zadnjih letih imajo negativni trend, kar je posledica

odprodaje dejavnosti in s tem zapiranja delovnih mest ter t. i. outsourcinga logističnih kapacitet v Srbiji. Strošek se je v zadnjem letu znižal za dodatnih 15 odstotkov in je za 8 odstotkov nižji od načrtovanega.

Drugi poslovni odhodki predstavljajo najmanjši, 3-odstotni delež prihodkov in so nekoliko porasli v primerjavi s preteklimi leti. Vzrok rasti je bil negativni učinek odprodaje poslovnih programov, zaradi česar smo imeli v Skupini 3,5 milijona EUR izrednih odhodkov.

V Skupini Droga Kolinska smo v letu 2009 uresničili 23 milijonov EUR **poslovnega izida iz poslovanja** – EBIT-a (7,1-odstotno maržo EBIT), kar načrtovano raven presega za 1,6 milijona EUR, nismo pa dosegli ravni prejšnjega leta. Ob izvzetju učinkov odprodaj dejavnosti v letih 2008 in 2009, skupaj s pripadajočimi stroški v višini 3,5 milijona EUR, smo s poslovanjem dosegli 27 milijonov EUR EBIT-a oz. 8,2-odstotno maržo EBIT. Ker smo v letu 2008 nekatere nestrateške dejavnosti odprodali z dobičkom, to pomeni, da smo na operativni ravni v letu 2009 poslovali bolje od leta 2008, saj smo raven EBIT-a izboljšali za 30 odstotkov (vrednostno 6 milijonov EUR).

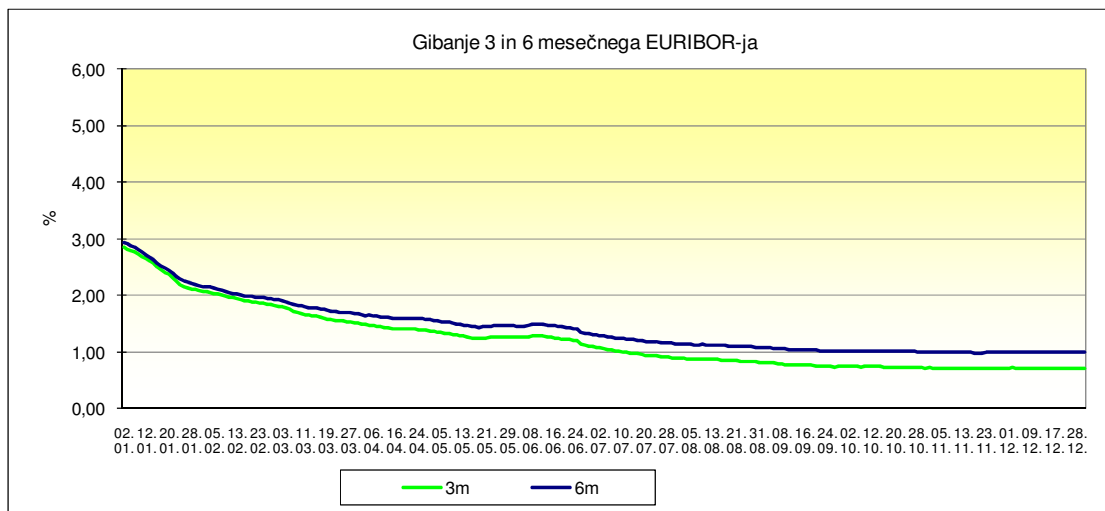
Poslovni izid iz poslovanja, povečan za strošek amortizacije (EBITDA), leta 2009 v višini 45 milijonov EUR pomeni 13,9-odstotno maržo in presega načrtovano raven. Podobno kot pri EBIT-u je uresničen EBITDA nižji od leta 2008, kar je posledica negativnih učinkov odprodaje dejavnosti. Ob izvzetju le-teh bi imel kazalnik trend rasti (tj. 9-odstotno rast) in bi bil bistveno višji od načrtovanega.

Finančni izid

Negativni **finančni izid** Skupine Droga Kolinska v višini 22 milijonov EUR je 15 odstotkov višji od leta 2008 in 42 odstotkov nad načrtovanim. Na povečanje finančnih odhodkov so v veliki meri vplivali neugodna finančna disciplina na ključnih trgih, zaradi česar so se povečali oblikovani popravki terjatev, in negativni učinki izvedenih finančnih instrumentov, ki se morajo voditi po pošteni vrednosti, kljub temu da v letu 2009 niso zapadli. Po veliki volatilnosti EURIBOR-ja konec prejšnjega leta se je le-ta skozi tekoče leto zniževal in se v zadnjih mesecih stabiliziral na 1

odstotek (6-mesečni EURIBOR), kar je ugodno vplivalo na znižanje odhodkov iz obresti.

Gibanje medbančne obrestne mere (EURIBOR)

V tekočem letu smo, kljub zaključevanju procesa odprodaje poslovnih programov in s tem povezanimi negativnimi vplivi, ustvarili 76 tisoč EUR **čistega poslovnega izida**. Načrtovane ravni nismo dosegli zaradi odstopa od načrtovanih odprodaj poslovno nepotrebnih sredstev, ki je bil posledica slabih razmer na trgu. Ocenjujemo, da bi ob izvzetju izrednih negativnih vplivov zaradi uresničenih odprodaj v Skupini v 2009 dosegli okoli 3,5 milijona EUR čistega dobička.

V letu 2009 smo ustvarili 28 tisoč EUR **dodane vrednosti na zaposlenega**. Kazalnik je v tekočem letu padel, kar je posledica učinkov prestrukturiranja prodajnega portfelja in s tem povezanih stroškov.

Finančna struktura Skupine Droga Kolinska

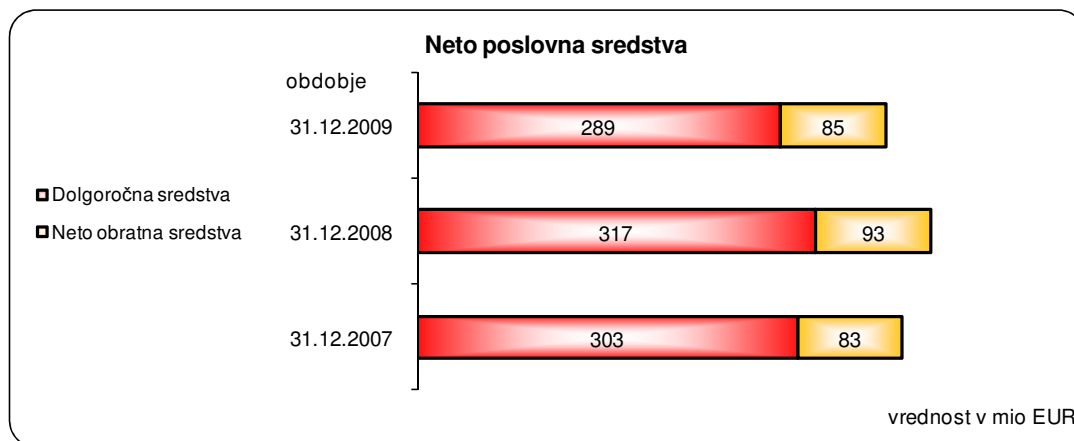
V 000 EUR

	31. 12. 2009	Delež	31. 12. 2008	Delež
Dolgoročna sredstva	288.799	70 %	317.013	66 %
Kratkoročna sredstva	125.924	30 %	164.555	34 %
SREDSTVA	414.723	100 %	481.568	100 %
Kapital	190.722	46 %	202.034	42 %

Obveznosti	224.001	54 %	279.533	58 %
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	414.723	100 %	481.568	100 %

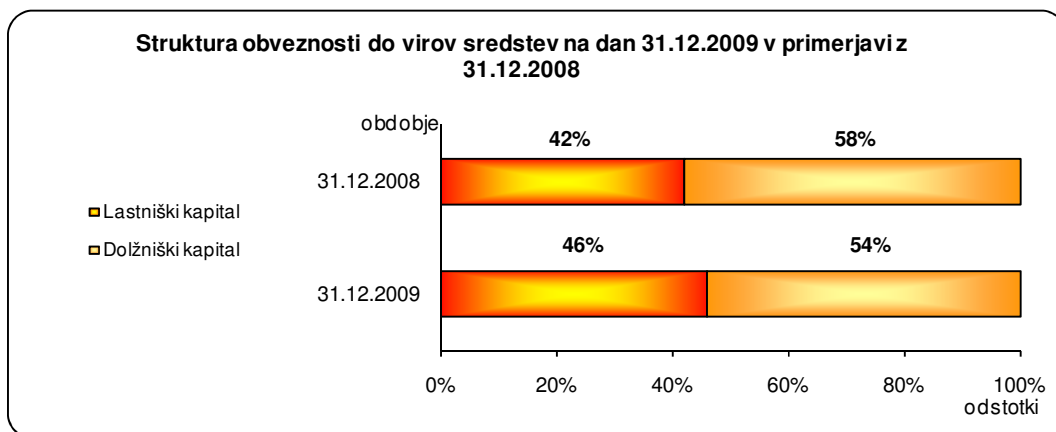
Bilančna vsota Skupine Droga Kolinska je na dan 31. 12. 2009 znašala 415 milijonov EUR in je za 14 odstotkov (vrednostno 67 milijonov EUR) nižja od ravni, zabeležene na dan 31. 12. 2008. Znižanje bilančne vsote je v veliki meri povezano z odprodajo poslovnih programov, s katerimi so bila odtujena tudi pripadajoča poslovna sredstva in zaposleni. Glede na stanje konec leta 2008 so se z boljšo plačilno disciplino konec leta 2009 in poplačilom kupnin s strani odprodaj nestrateških programov, zaključenih konec leta 2008, znižale tudi kratkoročne poslovne terjatve Skupine Droga Kolinska.

Neto poslovna sredstva Skupine Droga Kolinska so se v letu 2009 znižala zaradi opisanih dejavnikov znižanja bilančne vsote, med katerimi je bistvenega pomena odprodaja dejavnosti in z njo povezanih osnovnih sredstev ter aktivna politika upravljanja z obratnimi sredstvi (predvsem zalog in terjatev).

Kapital Skupine znaša na dan 31. 12. 2009 191 milijonov EUR in ima v zadnjih letih trend zniževanja. V obravnavanem letu se je znižal za 6 odstotkov, nominalno za 11 milijonov EUR, in sicer kot posledica izplačil dividend. V strukturi virov sredstev se je zaradi znižanja finančnega dolga za 13 odstotkov (vrednostno 25 milijonov EUR) konec leta 2009 delež lastniškega kapitala povečal za 4 odstotne točke – glede na stanje konec leta 2008. K temu je v veliki meri prispevalo prestrukturiranje prejetih posojil in tekoča odplačila glavnice, kar dokazuje, da kljub izjemno težkim razmeram

na finančnih trgih pozitivni denarni tok Skupine Droga Kolinska zagotavlja potrebno finančno stabilnost.

Neto finančni dolg Skupine na dan 31. 12. 2009 znaša 155 milijonov EUR in je za 19 odstotkov nižji glede na stanje na dan 31. 12. 2008, in to predvsem na račun rednih odplačil dolga in povečanja stanja denarja.

V letu 2009 smo v Skupini Droga Kolinska naložbe omejili na raven nujno potrebnih naložb, ki so znašale 10,2 milijona EUR. Več kot 80 odstotkov naložb je bilo namenjenih poslovnim programom, kjer smo 4 milijone EUR vložili v dokončanje selitve proizvodnega procesa pijač v Sloveniji ter za tehnološke posodobitve sladkega programa. Poleg tega smo vlagali tudi v razvoj segmenta AFH na trgu Srbije in Slovenije. Velika večina ostalih investicij pa se je nanašala na obnovitve.

Računovodski kazalniki poslovanja Skupine Droga Kolinska

		2009	2008
1.	Kazalniki gospodarnosti		
1.1.	Koeficient gospodarnosti poslovanja	1,08	1,07
1.2.	Koeficient celotne gospodarnosti	1,00	1,01
1.3.	Stopnja dobičkonosnosti poslovnih prihodkov	7,1 %	6,7 %
2.	Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja		
2.1.	Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti (hitri koeficient)	0,22	0,07

2.2.	Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti (pospešeni koeficient)	1,00	0,80
2.3.	Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti (kratkoročni koeficient)	1,30	1,03
3. Kazalniki obračanja			
3.1.	Dnevi vezave terjatev iz poslovanja	98	86
3.2.	Dnevi vezave zalog	37	37
4. Kazalnik dobičkonosnosti			
4.1.	Stopnja čiste dobičkonosnosti kapitala	0,0 %	3,0 %
5. Kazalniki financiranja			
5.1.	Stopnja lastniškosti financiranja	46 %	42 %
5.2.	Stopnja dolgoročnosti financiranja	77 %	67 %
5.3.	Stopnja dolžniškosti financiranja	54 %	58 %
6. Kazalniki investiranja			
6.1.	Stopnja osnovnosti investiranja	69 %	65 %
6.2.	Stopnja dolgoročnosti investiranja	70 %	66 %

Opomba: struktura prikazovanja poslovnega izida je prilagojena veljavnim spremembam MRSP-ja v letu 2009, po katerih smo morali popraviti tudi izkaze za leto 2008 in prikazane kazalnike. Rahla odstopanja glede na pretekla poročanja so vidna v kazalnikih gospodarnosti poslovanja.

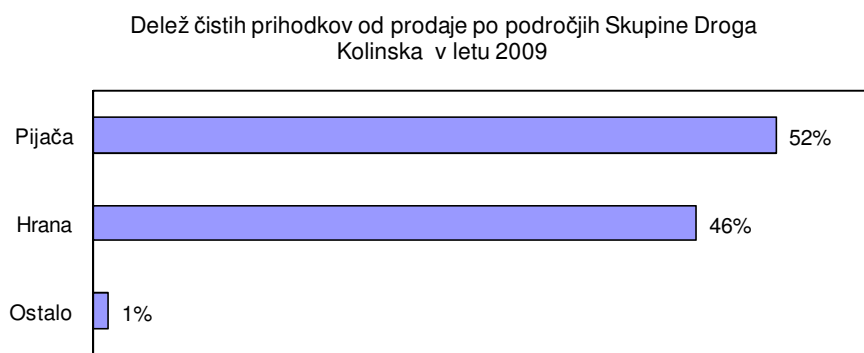
Rezultati prodaje Skupine Droga Kolinska v letu 2009

Leto 2009 so zaznamovale zahtevne gospodarske okoliščine, povezane z globalno finančno krizo in njenimi učinki na realno gospodarstvo. Kljub težkim pogojem poslovanja smo v Skupini Droga Kolinska ustvarili 326 milijonov čistih prihodkov od prodaje, od tega 314 milijonov na strateških kategorijah, ki so tudi glavni generatorji rasti leta 2009.

Gospodarska kriza, ki je leto 2009 zaznamovala tudi v živilskopredelovalni industriji, in politike spodbujanja kupovanja nacionalnih izdelkov na strateških trgih Skupine Droga Kolinska v letu 2009 predstavljajo pomemben dejavnik pri prodajnih rezultatih. Tečaja srbskega dinarja, ki je glede na preteklo leto depreciral za 13 odstotkov, in ruskega rublja, ki glede na preteklo leto devalviralo za 17 odstotkov, sta pripomogla k izgubi 16,2 milijona EUR prihodkov od prodaje. Ravno učinki finančne recesije na strateških trgih Skupine Droga Kolinska so vplivali na nedoseganje načrtovane

prodaje, ki pa je kljub temu skladna s pričakovanji ter zadovoljuje zastavljene cilje. Prodaja nestrategijskih kategorij je v upadu zaradi odprodaj nestrategijskih programov.

Struktura prodaje Skupine Droga Kolinska se ne glede na izvedene odprodaje ni bistveno spremenila. Še vedno predstavljajo največji, tj. 52-odstotni, delež prihodkov od prodaje programi pijač, kjer se krepi pomen prodaje kave. Prodaja hrane predstavlja 46 odstotkov celotnih prihodkov, na ohranitev enakega razmerja s pijačami pa je pripomogla predvsem dobra prodaja delikatesnih namazov. Slednja beleži tudi največjo, tj. 12-odstotno, rast prihodkov glede na preteklo leto.

Med posameznimi programi je najpomembnejša prodaja kave, saj predstavlja 39-odstotni delež v celotni prodaji Skupine Droga Kolinska. Blagovna znamka Grand kafa predstavlja 22-odstotni delež v celotni prodaji, vendar je njen najpomembnejši trg Srbija, ki je kljub dobri prodaji utrpela negativne učinke tečaja in agresivnih nastopov konkurentov na trgu.

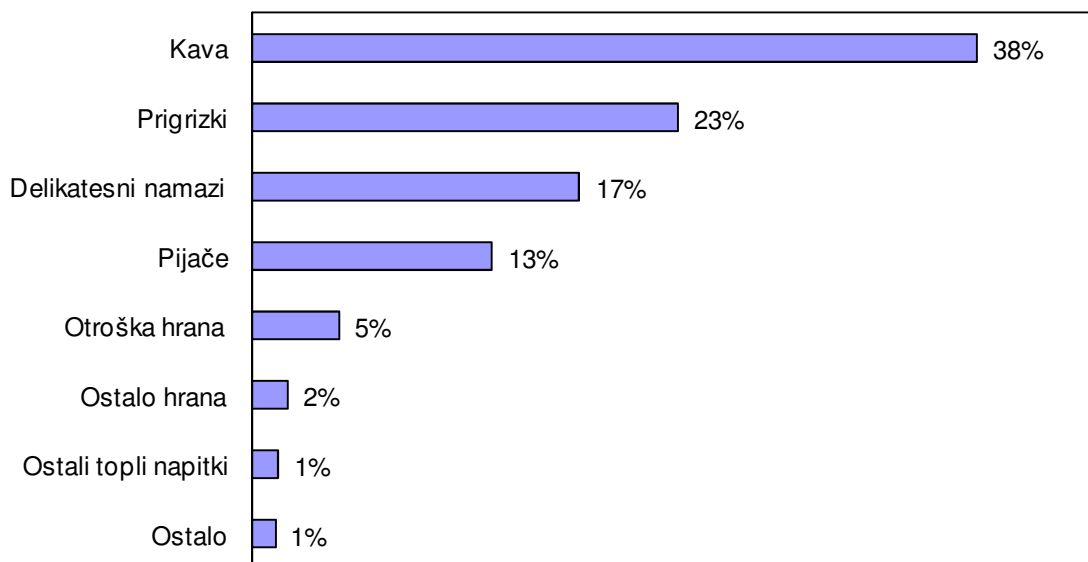
Struktura čistih prihodkov od prodaje v letih 2007, 2008 in 2009 po programih Skupine Droga Kolinska

<i>v 1000 EUR</i>					
Poslovni program	2007	2008	2009	Indeks 09/07	Indeks 09/08
Kava	119.271	131.219	125.031	105	95
Pijače	43.317	44.204	41.290	95	93
Ostali topli napitki	11.673	11.305	4.568	39	40
Pijača	174.261	186.728	170.889	98	92
Prigrizki	68.022	80.898	73.353	108	91
Delikatesni namazi	35.966	50.495	56.438	157	112
Otroška hrana	16.595	17.991	15.028	91	84
Ostalo hrana	54.314	36.644	6.148	11	17
Hrana	174.897	186.028	150.967	86	81
Ostalo	11.201	4.965	3.910	35	79
Skupaj	360.359	377.721	325.767	90	86

Največjo rast prodaje na vseh ključnih trgih glede na pretekla leta dosega poslovni program Delikatesni namazi, na kar poleg dobre marketinške strategije vplivajo tudi uspešno vpeljeni novi okusi.

Tudi prodaja prigrizkov, ki predstavlja 23 odstotkov celotne prodaje Skupine Droga Kolinska, kljub nižjim prodajnim rezultatom glede na preteklo leto ustreza pričakovanjem in uspešno kljubuje težavam panoge na strateških trgih Skupine.

Delež čistih prihodkov od prodaje po poslovnih programih v 2009

Skupina Droga Kolinska je v letu 2009 ustvarila 72 odstotkov čistih prihodkov na trgih jugovzhodne Evrope, med katerimi so najpomembnejši prodajni trgi držav nekdanje

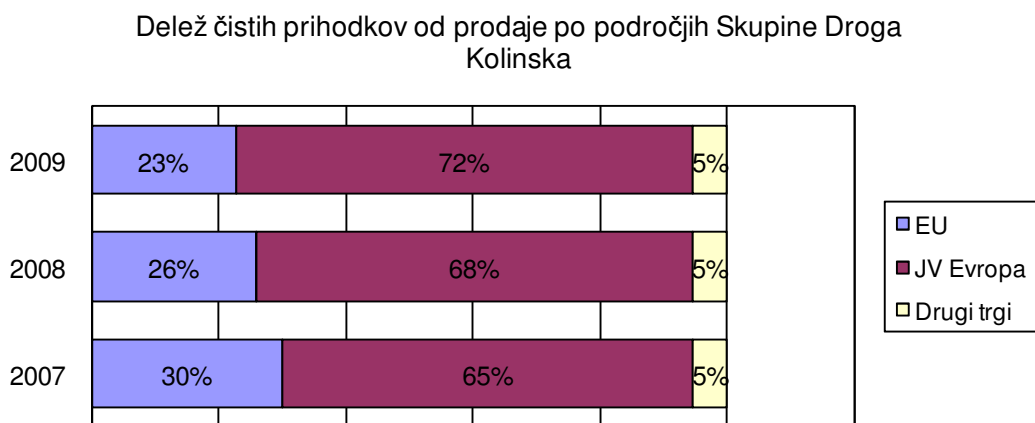
Jugoslavije. Delež prodaje na teh trgih je v primerjavi s preteklimi leti narasel predvsem zaradi odprodaje nestrateških programov, katerih prodaja je bila najmočnejša na trgih Evropske unije.

Struktura čistih prihodkov od prodaje v letu 2009 po področjih in območjih Skupine Droga Kolinska

v 1000 EUR

Področje \ Območje	Evropska unija	Jugovzhodna Evropa	Drugi trgi	Skupaj
Pijača	47.949	121.304	1.636	170.889
Hrana	23.921	111.303	15.743	150.967
Ostalo	2.243	1.667	1	3.910
Skupaj	74.112	234.274	17.380	325.767

Evropski trgi predstavljajo 23 odstotkov celotnih prihodkov leta 2009, kjer so bili generatorji rasti predvsem delikatesni namazi in pijače. Na drugih trgih dosegamo 5-odstotni delež prodaje v celotnih prihodkih, in sicer na račun otroške hrane.

Primerjava strukture čistih prihodkov od prodaje leta 2007, 2008 in 2009 po območjih Skupine Droga Kolinska

v 1000 EUR

Območje	2007	2008	2009	Indeks 09/07	Indeks 09/08
Evropska unija	108.839	98.684	74.112	68	75
Jugovzhodna Evropa	232.670	258.466	234.274	101	91
Drugi trgi	18.850	20.571	17.380	92	84
Skupaj	360.359	377.721	325.767	90	86

5.3.2 Načrti za leto 2010

Finančni del

V letu 2010 bomo v Skupini Droga Kolinska nadaljevali z aktivnim spremljanjem finančnih in gospodarskih razmer na naših strateških trgih s ciljem zagotoviti pravočasno ukrepanje na nepredvidljivosti okolja. Veliko pozornost bomo namenili prihodkovni strukturi in stroškovni učinkovitosti, kar je nujno za zagotavljanje dolgoročne stabilne rasti Skupine.

Ključni cilji delovanja Skupine so doseči osnovne finančne kazalnike na ravni povprečja konkurenčnih družb na strateških trgih. Naš cilj za leto 2010 je doseči 4-odstotno realno rast prihodkov, 8-odstotno maržo EBIT in 15-odstotno maržo EBITDA. Še naprej si bomo prizadevali za optimizacijo poslovnih procesov, obvladovanje cenovnih in finančnih tveganj in skrbeli za finančno varnost poslovanja.

5.4 Poslovanje družbe Droga Kolinska, d. d.

Analiza uspešnosti poslovanja družbe Droga Kolinska, d. d.

V 1.000 EUR

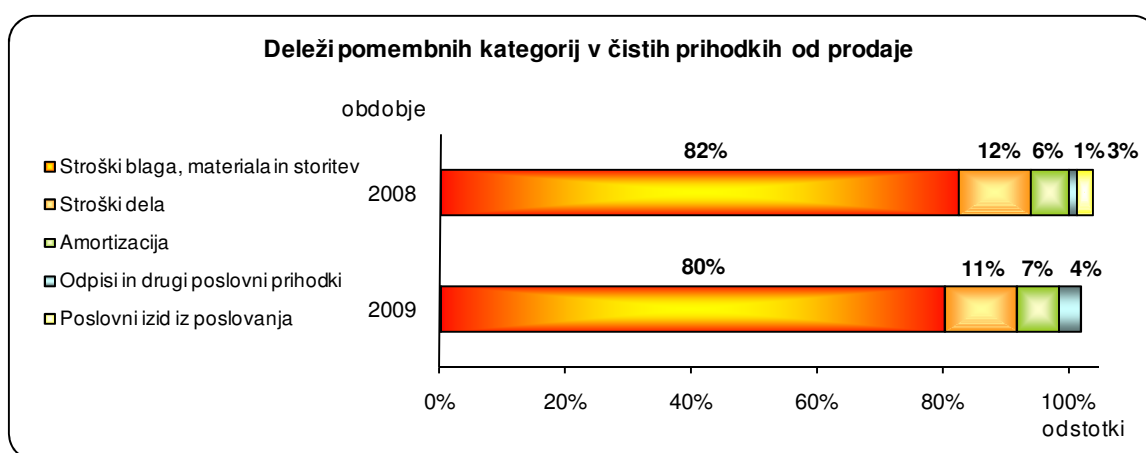
	2007	2008	2009	Indeks 09/08
Poslovni prihodki	192.859	193.233	151.468	78
Poslovni izid iz poslovanja (EBIT)	6.990	4.984	-1.789	-
Poslovni izid iz poslovanja pred amortizacijo (EBITDA)	19.015	16.319	8.155	50
Čisti poslovni izid	850	-1.623	5.951	-
Neto poslovna sredstva	324.330	333.165	322.104	97
Lastniški kapital	184.815	184.705	185.593	100

Poslovni prihodki

V družbi Droga Kolinska, d. d., smo v letu 2009 uresničili 152 milijonov EUR **čistih prihodkov od prodaje**, ki so 19 odstotkov nižji v primerjavi z letom 2008. Padec prodaje je izključno posledica izpada prihodkov odprodanih in ukinjenih nestrateških programov, katerih prodaja je bila skladno s strategijo fokusa zaključena v letu 2009. Prodaja strateških programov je bila zaradi posledic finančne krize na naših ključnih trgih odstotek pod ravnjo preteklega leta. Naš najuspešnejši poslovni program delikatesnih namazov je tudi v letu 2009 nadaljeval trend rasti in dosegel 16 odstotkov višjo prodajo glede na preteklo leto.

Poslovni odhodki

Struktura poslovnih odhodkov leta 2009 je ostala skladna z letom 2008. Povečanje deleža drugih poslovnih odhodkov je posledica učinkov odprodaj dejavnosti v letu 2009, v katerih imamo za 3,5 milijona EUR izrednih postavk zaradi procesa odprodaje nestrategskih poslovnih programov družbe. Zaradi izvedenih odprodaj dejavnosti skupaj s pripadajočimi sredstvi in zaposlenimi so se sorazmerno znižali tudi stroški dela.

Opomba: pri izračunu deležev smo čiste prihodke od prodaje povečali za spremembo vrednosti zalog izdelkov in nedokončane proizvodnje.

Delež **stroškov blaga in materiala** v prihodkih, ki znaša 64 odstotkov, se je v primerjavi z letom 2008 znižal. Znižanje je posledica padanja povprečne nabavne cene kave, ki se je začela v drugem polletju 2009, ter doseženih prihrankov pri cenah surovin in embalaže. Z odprodajo nestrategskih programov ter prihranki na cenah surovin in embalaže smo v letu 2009 izboljšali doseženo stopnjo bruto marže za 12 odstotkov (vrednostno 2,2 odstotne točke).

Med **stroški storitev**, ki predstavljajo 17-odstotni delež prihodkov, smo imeli v tekočem obdobju prihranke s strani sprejetih ukrepov nadzora in zamrznitve določenih stroškov. Kljub nekaterim izrednim stroškom odprodaje nestrategskih programov in stroškom refinanciranja posojil so stroški storitev nižji od lanskoletne ravni.

Stroške dela smo v tekočem letu znižali za 20 odstotkov, kar je posledica 21-odstotnega zmanjšanja števila zaposlenih glede na enako obdobje preteklega leta. V družbi se je število zaposlenih skozi leto zniževalo zaradi odprodaje poslovnih programov in zapiranja proizvodnih lokacij.

Zaradi odprodaj nestrategskih programov smo znižali tudi **strošek amortizacije**, ki je 12 odstotkov (vrednostno 1,4 milijona EUR) nižji od ravni iz leta 2008.

Med **drugimi poslovnimi odhodki** v višini 5 milijonov EUR izkazujemo negativne učinke odprodaje poslovnih programov, ki jih v celoti nosi matična družba. Ti izredni odhodki so tudi povzročili, da smo poslovanje zaključili z negativnim poslovnim izidom iz poslovanja.

V letu 2009 smo uresničili negativen **poslovni izid iz poslovanja** (EBIT) v višini 2 milijonov EUR, kar je posledica izrednih negativnih učinkov odprodaje in zapiranja dejavnosti, katerih neto učinek je bil 3,5 milijona EUR. Ob izločitvi izrednih učinkov, vezanih na odprodaje dejavnosti, smo v matični družbi poslovali uspešno. Naš ocenjen poslovni izid iz poslovanja je pozitiven v višini 2 milijonov EUR (1,1-odstotna marža EBIT), kar je boljše od ravni prejšnjega leta.

Poslovni izid iz poslovanja, povečan za strošek amortizacije (EBITDA), znaša 8 milijonov EUR in predstavlja 5,4-odstotni delež v čistih prihodkih od prodaje. V kolikor iz uresničenega EBITDA izvzamemo izredne učinke odprodanih poslovnih dejavnosti, se marža popravi na 12 milijonov EUR in je za 2,3 odstotne točke višja kot leta 2008.

V opazovanem obdobju smo imeli v družbi pozitiven **izid iz financiranja** v višini 7 milijonov EUR, in to predvsem zaradi prejetih dividend v višini 15 milijonov EUR in nižjih stroškov obresti.

V družbi Droga Kolinska smo v letu 2009 uresničili pozitiven **čisti poslovni izid** v višini 6 milijonov EUR. V kolikor izvzamemo negativni efekt izrednih postavk odprodaj nestrategskih programov, bi v družbi ustvarili 9 milijonov EUR čistega poslovnega izida.

V letu 2009 smo realizirali 69 tisoč EUR **dodane vrednosti na zaposlenega**. Slednja se je po zaključku procesa zapiranja nestrategskih programov in znižanju števila zaposlenih v zadnjem letu bistveno povišala.

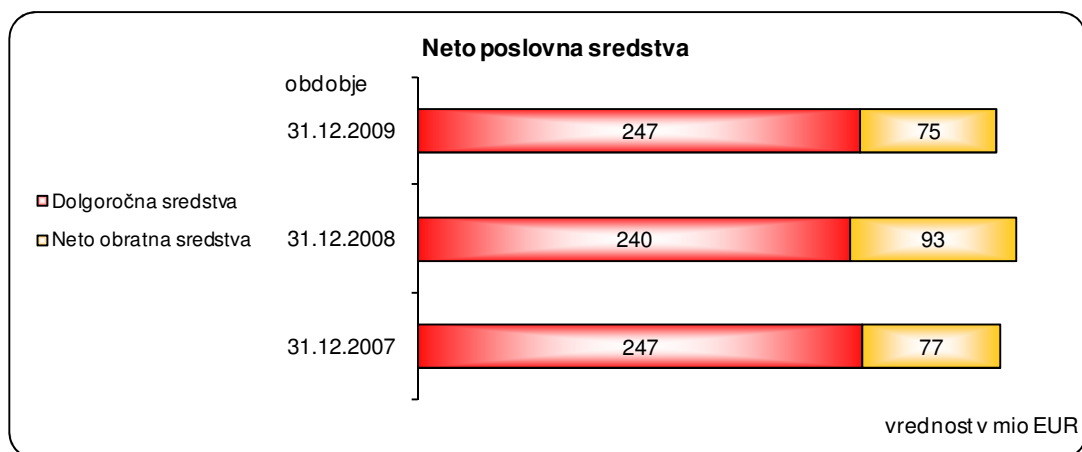
Finančna struktura družbe Droga Kolinska, d. d.

V 1000 EUR

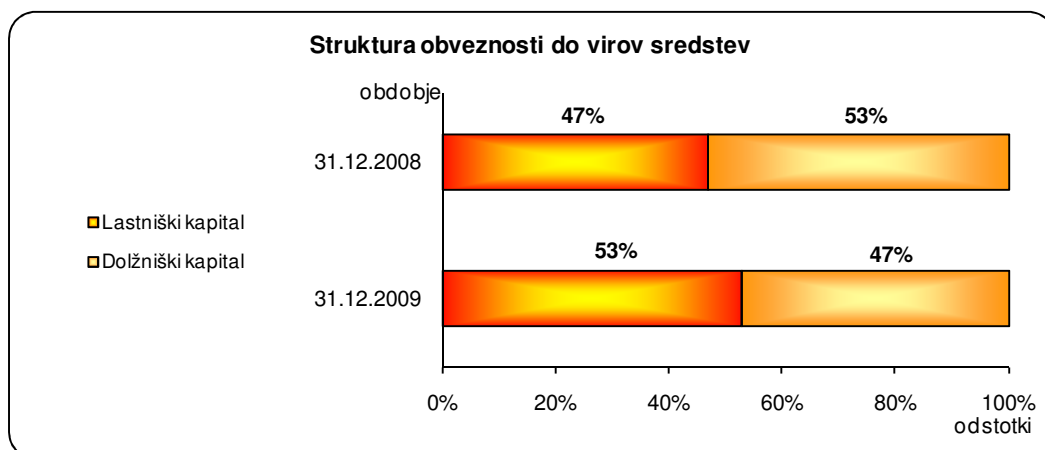
	31. 12. 2009	Delež	31. 12. 2008	Delež
Dolgoročna sredstva	246.843	71 %	240.394	61 %
Kratkoročna sredstva	102.761	29 %	153.097	39 %
SREDSTVA	349.604	100 %	393.491	100 %
Kapital	185.593	53 %	184.705	47 %
Obveznosti	164.011	47 %	208.786	53 %
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	349.604	100 %	393.491	100 %

Bilančna vsota je na dan 31. 12. 2009 znašala 350 milijonov EUR in je bila za 11 odstotkov nižja glede na stanje 31. 12. 2008. Znižanje je posledica 33-odstotnega znižanja vrednosti kratkoročnih sredstev – predvsem kratkoročnih poslovnih terjatev, kratkoročnih finančnih naložb in zalog. Poslovne terjatve smo znižali – v primerjavi s stanjem na dan 31. 12. 2008 – za 28 milijonov EUR, kar je posledica poplačanih kupnin nestrategskih programov iz odprodaj, izvedenih v letu 2008, in boljšega upravljanja s terjatvami.

V tekočem letu smo znižali raven neto poslovnih sredstev, kar je posledica zniževanja neto obratnih sredstev družbe. Dolgoročna sredstva so se dvignila nazaj na raven izpred dveh let, medtem ko so se neto obratna sredstva znižala zaradi znižanja poslovnih terjatev in zalog.

Lastniški kapital na dan 31. 12. 2009 v višini 186 milijonov EUR predstavlja 53 odstotkov bilančne vsote. Delež kapitala v strukturi virov sredstev je v zadnjem letu narasel za 6 odstotnih točk, kar je predvsem posledica pozitivnega izida tekočega leta.

Računovodski kazalniki poslovanja družbe

	2009	2008
1. Kazalniki gospodarnosti		
1.1. Koeficient gospodarnosti poslovanja	0,99	1,03
1.2. Koeficient celotne gospodarnosti	1,04	0,99
1.3. Stopnja dobičkovnosti poslovnih prihodkov	-1,2 %	2,6 %
2. Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja		
2.1. Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti (hitri	0,09	0,05

	koeficient)		
2.2.	Koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti (pospešeni koeficient)	1,38	1,09
2.3.	Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti (kratkoročni koeficient)	1,51	1,21
3. Kazalniki obračanja			
3.1.	Dnevi vezave terjatev iz poslovanja	194	145
3.2.	Dnevi vezave zalog	27	35
4. Kazalnik dobičkonosnosti			
4.1.	Stopnja čiste dobičkonosnosti kapitala	3,3 %	−0,9 %
5. Kazalniki financiranja			
5.1.	Stopnja lastniškosti financiranja	53 %	47 %
5.2.	Stopnja dolgoročnosti financiranja	81 %	68 %
5.3.	Stopnja dolžniškosti financiranja	47 %	53 %
6. Kazalniki investiranja			
6.1.	Stopnja osnovnosti investiranja	27 %	27 %
6.2.	Stopnja dolgoročnosti investiranja	71 %	61 %

Opomba: struktura prikazovanja poslovnega izida je prilagojena veljavnim spremembam MRSP-ja v letu 2009, po katerih smo morali popraviti tudi izkaze za leto 2008 in prikazane kazalnike. Rahla odstopanja glede na pretekla poročanja so vidna v kazalnikih gospodarnosti poslovanja.

Rezultati prodaje družbe Droga Kolinska, d. d., v letu 2009

V družbi Droga Kolinska, d. d., smo v letu 2009 zaključili proces odprodaj nestrategskih programov. V skladu s tem smo odprodali sledeče nestrategske programe: lešnikov namaz Viki, marmeladne namaze in džeme Belsad, čaje 1001 cvet, začimbe Maestro, riž in žitarice Zlato Polje, kavovine Proja ter Sol. To nam je omogočilo osredotočenost na strategske programe, kar dokazujejo dobri prodajni rezultati vseh programov, med katerimi izstopa prodaja delikatesnih namazov. Pri ostalih programih smo dosegli relativno dobre rezultate, če upoštevamo dejstvo, da se je kupna moč zaradi finančne krize zmanjšala.

V letu 2009 smo večino čistih prihodkov od prodaje ustvarili na področju pijač. Zaradi odprodaje nestrategskih programov, predvsem na področju hrane, se je delež čistih

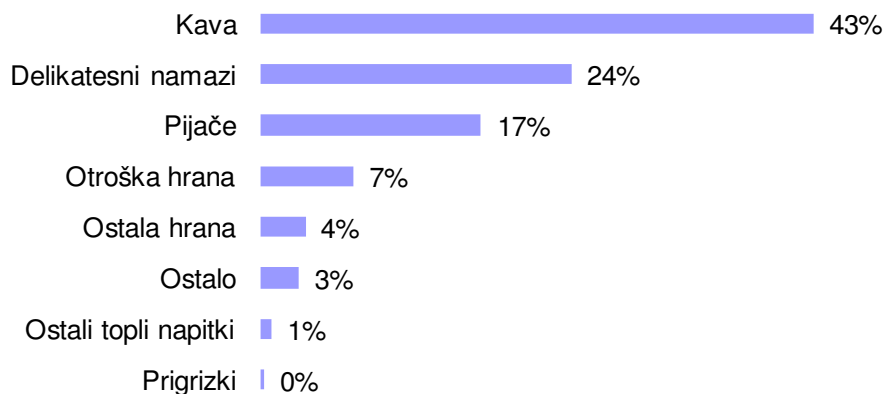
prihodkov s strani pijač dodatno povečal in sedaj znaša 61 odstotkov. Na področju hrane smo ustvarili 35 odstotkov čistih prihodkov, preostale 3 odstotke pa predstavljajo ostalih programi.

Struktura čistih prihodkov od prodaje v letih 2007, 2008 in 2009 po poslovnih programih holdinške družbe Droga Kolinska, d. d.

v 1000 EUR					
Poslovni program	2007	2008	2009	Indeks 09/07	Indeks 09/08
Kava	62.637	72.721	65.687	105	90
Pijače	25.436	26.133	26.263	103	100
Ostali topli napitki	7.490	6.894	1.386	19	20
Pijača	95.563	105.748	93.335	98	88
Prigrizki	879	513	490	56	96
Delikatesni namazi	22.985	31.719	36.905	161	116
Otroška hrana	11.809	12.172	11.116	94	91
Ostala hrana	48.095	31.780	5.343	11	17
Hrana	83.768	76.185	53.854	64	71
Ostalo	7.886	4.404	4.631	59	105
Skupaj	187.217	186.336	151.820	81	81

Največjo rast prodaje smo dosegli v poslovnem programu delikatesnih namazov. Prodaja le-teh se je, glede na leto 2008, povečala za 16 odstotkov, oziroma 5,2 milijona EUR. Na odlične rezultate delikatesnih namazov so vplivali novi okusi in utrditev položaja že obstoječih okusov. Med novimi okusi je treba omeniti okus Tuna Siciliana, divjačinska pašteta pa je izšla le v omejeni seriji.

Delež čistih prihodkov po poslovnih programih holdinške družbe Droga Kolinska, d.d.

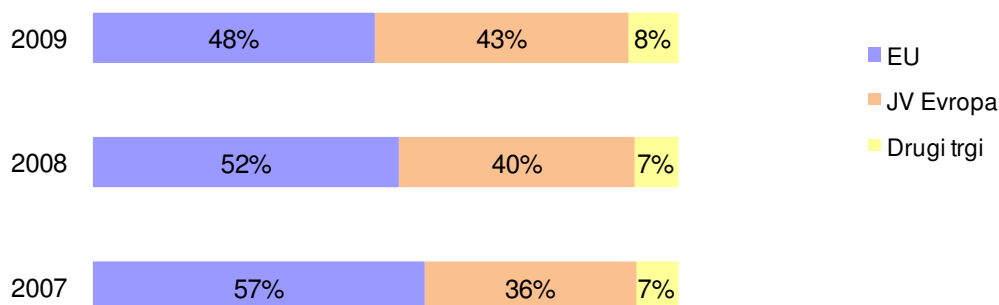
Na slovenskem trgu smo ustvarili 40 odstotkov čistih prihodkov od prodaje, na ostalih trgih pa 60 odstotkov. Večino čistih prihodkov smo ustvarili na trgih Evropske unije, a ta delež iz leta v leto pada. Razlog za to je ukinitve prodaje nestrateških programov in povečana prodaja (predvsem delikatesnih namazov) na območju Jugovzhodne Evrope. Naši najpomembnejši tuji trgi ostajajo države nekdanje Jugoslavije, Ruska federacija in države Evropske unije.

Struktura čistih prihodkov od prodaje v letu 2009 po področjih in območjih holdinške družbe Droga Kolinska, d. d.

v 000 EUR

Področje	Območje			Skupaj
	Evropska unija	Jugovzhodna Evropa	Drugi trgi	
Pijača	47.916	43.954	1.465	93.335
Hrana	22.909	19.592	11.353	53.854
Ostalo	2.243	2.387	1	4.631
Skupaj	73.067	65.933	12.820	151.820

Delež čistih prihodkov od prodaje po trgih holdinške družbe Droga Kolinska, d.d.

Primerjava strukture čistih prihodkov od prodaje po območjih holdinške družbe Droga Kolinska, d. d.

v 000 EUR					
Območje	2009	Delež	2008	Delež	Indeks 09/08
Evropska unija	73.067	48%	97.586	52%	75
Jugovzhodna Evropa	65.933	43%	74.866	40%	88
Drugi trgi	12.820	8%	13.884	7%	92
Skupaj	151.820	100%	186.336	100%	81

5.5 Upravljanje tveganj

Zaradi vse bolj nepredvidljivega širšega poslovnega okolja (terorizem, vojne, naftne krize, recesija, epidemije idr.), vse večje globalizacije in liberalizacije gospodarskih tokov (odprava uvozno-izvoznih dajatev in postopno ukinjanje izvoznih spodbud v EU-ju), po drugi strani pa še vedno močne državne regulative v nekaterih državah regije, je Skupina Droga Kolinska leta 2009 vpeljala sistematično upravljanje tveganj. Cilj vpeljave tega sistema je zmanjšati nepredvidljivost poslovnega okolja in povečati zanesljivost poslovnega načrtovanja. Dejstvo je, da se tveganjem iz poslovanja danes zaradi nepredvidljivega okolja, sprememb na trgih, v industrijah in pri konkurenci ne moremo v celoti izogniti. Na podlagi pravih in pravočasnih informacij pa jih je možno obvladovati. Biti proaktiven pri obvladovanju tveganj pomeni tudi zmanjšati nestanovitnost pričakovanih denarnih tokov in načrtovanih dobičkov ter s tem zagotavljati rast premoženja lastnikov.

Implementiran sistem omogoča prepoznavanje in pregled vseh operativnih notranjih in zunanjih tveganj, le-ta analizira, določi nadzor nad njimi in jih spremlja. Na ravni Skupine deluje GRM (group risk management team), ki je vzpostavil proces obvladovanja tveganj in je odgovoren za delovanje procesa. Na ravni poslovnih programov, prodajnih področij, centralnih služb in lokalnih administracij pa so postavljeni RMT-ji (risk management teams), ki so sestavljeni iz dveh do treh oseb. Vsak tim ima vodjo, ki je odgovoren za implementacijo pravil upravljanja s tveganji, koordinacijo tveganj znotraj organizacijskih enot, komunikacijo z GRM-jem ter implementacijo morebitnih potrebnih korakov.

GRM za izpeljavo konkretnih aktivnosti komunicira neposredno z vodji RMT-jev in o tem obvešča vodstvo Skupine ter vodstvo poslovnih programov in prodajnih področij. GRM sledi vsem tveganjem na ravni Skupine. Pregled le-teh poteka na mesečnih sestankih Skupine, vgrajen pa je tudi v sistem strateškega in letnega načrtovanja. Sistem upravljanja s tveganji je vnesel v Skupino kar nekaj premikov: treba je biti fleksibilen v finančnem in poslovnem smislu, pomembna je hitrost, s katero podjetje odgovori na tveganje, sicer pa podjetje potrebuje tudi vire za upravljanje teh tveganj. Seveda pa je upravljanje z njimi tudi določena prednost, saj izkušnje preteklih dogodkov in kriz omogočajo hitrejši odziv na spremembe v okolju.

V sistemu upravljanja tveganj sledimo vsem poslovnim tveganjem, ki jim je Skupina izpostavljena. To so: strateška, tržna, finančna, proizvodna in nabavna tveganja. Ocenjujemo tako interna kot zunanja (tveganja). Celotna Skupina uporablja enako metodologijo in korake za prepoznavanje le-teh. Vsako tveganje se prepozna, določi se njegova verjetnost, vpliv in prioriteta, oceni se vrednost njegovega možnega vpliva na poslovanje (v prihodkih, tržnem deležu), naredi akcijski načrt ter določi odgovorne osebe. Vsa tveganja se tekoče spremljajo, zelo pomembno pa je razširjanje dobrih praks znotraj poslovnih enot. Upravljanje s tveganji zahteva, poleg orodij, odgovornosti posameznikov in procesa, tudi spreminjanje organizacijske kulture.

5.5.1 Obvladovanje tržnih tveganj

V obvladovanje tržnih tveganj sodi spremljanje vseh kategorij, ki vplivajo na tržno uspešnost naših blagovnih znamk: tveganje velikosti kategorij (če kategorija ni tako velika, kot je bilo načrtovano), tveganje velikosti posameznih segmentov; spremembe na trgih lahko povzročijo spremembo v trendu rasti kategorije, lahko se pojavijo tveganja cenovnega položaja določene kategorije, razdelitev dobička v slednji, reakcije konkurence na naše delovanje na trgu ipd.

V obvladovanje tržnih tveganj sodi tudi spremljanje rasti in razvoja trgovine v regiji in odziv na razvoj trgovskih blagovnih znamk, odzivanje potrošnikov na določene nove

kategorije ipd. Pomemben vpliv na trženje imajo tudi nabavni viri in dogajanje v celotni verigi vrednosti. Klimatske razmere in razne bolezni pomembno vplivajo na prehrambno industrijo ter na ponudbo in ceno surovin in embalaže. Prav tako je tudi vstop na nove trge povezan z vrsto tveganj, zato se jih lotevamo na sistematičen in premišljen način. V Skupini Droga Kolinska ne razmišljamo več samo o tveganjih, temveč predvsem o priložnostih, ki jih le-ta prinašajo (risks/opportunities). Sistem obvladovanja tveganj je integriran v sistem strateškega razvoja podjetja, ki nam pomaga doseči dolgoročno zastavljene cilje.

5.5.2 Obvladovanje finančnih tveganj

5.5.2.1 Kreditno tveganje

Kreditno tveganje je tveganje, da bo družba utrpela finančno izgubo, če stranka ali pogodbenica, vključena v pogodbo o finančnem instrumentu, ne izpolni pogodbenih obveznosti. Tovrstno tveganje nastane predvsem zaradi terjatev družbe do strank in naložbenih vrednostnic.

5.5.2.2 Poslovne in druge terjatve

Izpostavljenost družbe kreditnemu tveganju je odvisna zlasti od značilnosti posameznih strank. Tako demografija baze strank družbe kot tudi plačilno tveganje z vidika panoge ali države, v kateri stranka posluje, na kreditno tveganje nima tolikšnega vpliva. Približno 20 odstotkov prihodkov družbe je mogoče pripisati prodajnim poslom z eno samo stranko.

Družba oblikuje kreditno politiko, v skladu s katero se za vsako novo stranko izvede analiza njene kreditne sposobnosti, in to še preden ji družba ponudi standardne pogoje plačila in dobave. Pregled družbe zajema zunanje ocene (če le-te obstajajo), v nekaterih primerih pa tudi reference banke. Limiti izpostavljenosti se določijo v obliki najvišjega odprtega zneska, in sicer za vsako stranko posebej; te omejitve se preverjajo najmanj enkrat letno. Družba se pri upravljanju s kreditnim tveganjem drži usmeritve, da takoj reagira v primeru pojava zamujanja s plačili (od opominjanja do

zaustavitve dobav kot najbolj ostre oblike zmanjševanja izgub s strani kreditnega tveganja). Terjatve je imela družba zavarovane pri kreditni zavarovalnici do konca avgusta 2009, septembra 2009 pa je sprejela politiko upravljanja s kreditnim tveganjem v Skupini Droga Kolinska, s katero je formalizirala postopek izterjave terjatev.

Nad 85 odstotkov strank posluje z družbo že več kot štiri leta in izgube so le redke. Pri spremljanju kreditnega tveganja so stranke razdeljene v skupine, in sicer skladno s svojimi kreditnimi značilnostmi, med drugim tudi glede na to, ali gre za posamezno družbo ali skupino le-teh, za veleprodajo, maloprodajo ali končnega porabnika, glede na geografski položaj, panogo, starostno strukturo terjatev, dospelost ter obstoj predhodnih finančnih težav. Poslovne in druge terjatve družbe se nanašajo predvsem na stranke iz veleprodaje. Družba vzpostavlja politiko, da se stranke, pri katerih je tveganje ocenjeno kot »visoko«, vnesejo v poseben seznam strank, s katerimi je poslovanje omejeno, prihodnje prodaje pa se izvajajo na podlagi predplačil.

Družba je imela do konca avgusta 2009 poslovne terjatve na trgu Slovenije, EU-ja, Hrvaške in BiH-a zavarovane pri SID – Prvi kreditni zavarovalnici, d. d.

Družba oblikuje popravek za vrednost oslabitve, ki predstavlja višino ocenjenih izgub s strani poslovnih in drugih terjatev ter naložb.

5.5.2.3 Naložbe

Razen posojil odvisnim družbam družba nima drugih naložb.

5.5.2.4 Garancije

V skladu s svojo usmeritvijo družba nudi finančne garancije zgolj odvisnim podjetjem.

5.5.2.5 Likvidnostno tveganje

Likvidnostno tveganje je tveganje, da družba ne bo zmožna poravnati svojih finančnih obveznosti ob njihovi dospelosti. Najvišjo možno likvidnost družba zagotavlja tako, da ima vselej dovolj likvidnih sredstev za poravnanje svojih

obveznosti v roku, in sicer v običajnih kot tudi stresnih okoliščinah, ne da bi nastale nesprejemljive izgube ali tveganje škodovati ugledu družbe.

Družba ima odobren limit na TRR-ju v višini 5 milijonov EUR; obrestna mera je 3-mesečni euribor s 3,5-odstotnim pribitkom. Navedeni limit na TRR-ju lahko družba po 4. 1. 2010 koristi v delnem znesku 3,5 milijona EUR, razliko v znesku – 1,5 milijona EUR – pa po 1. 7. 2010.

5.5.2.6 Valutno tveganje

Družba je izpostavljena valutnemu tveganju na prodajnem, nabavnem in posojilnem področju, in sicer pri poslih v valutah, ki niso matična valuta družbe. To je predvsem v USD in RSD.

Družba stalno izvaja aktivnosti varovanja pred valutnimi tveganji. Pri izračunu se upoštevata načrtovana prodaja in nabava za naslednjih šest mesecev oz. leto. Družba za zavarovanje pred valutnim tveganjem uporablja terminske posle, večinoma z dospelostjo prej kot v enem letu od datuma poročanja; po potrebi jih ob zapadlosti obnovi.

5.5.2.7 Tveganje spremembe obrestne mere

50 odstotkov posojil družbe predstavljajo bodisi obveznosti s fiksno obrestno mero bodisi so le-te fiksirane z obrestnimi zamenjavami.

5.6 Pomembnejši dogodki po zaključku poslovnega leta

- 14. 1. 2010 - predsednik nadzornega sveta družbe Droga Kolinska, d. d. je podal nepreklicno odstopno izjavo z mesta člana in predsednika nadzornega sveta. Uprava je bila o odstopu ustno obveščena 18. 1. 2010.
- 25. 1. 2010 - je bil na 10. redni skupščini delničarjev družbe Droga Kolinska, d. d. imenovan nov član nadzornega sveta družbe, Tomaž Berložnik. Tomaž

Berločnik je bil nato na 29. seji nadzornega sveta dne 5.2.2010 izvoljen za predsednika nadzornega sveta družbe Droga Kolinska, d. d.

- 11. 2. 2010 - komisija za vrednostne papirje Federacije BiH je dovolila preoblikovanje družbe DK Faktor, d. d. v družbo z omejeno odgovornostjo.

6. RAZISKAVE IN RAZVOJ IZDELKOV, STORITEV IN PROCESOV

Proces obvladovanja varnosti in kakovosti izdelkov

Osnovna naloga v procesu obvladovanja varnosti in kakovosti izdelkov je izvajanje notranjega nadzora izdelkov vseh lastnih blagovnih znamk. Pri tem delujemo proaktivno, kar pomeni, da ves čas sledimo novim tveganjem in pravočasno načrtujemo izboljšave in preventivne ukrepe za obvladovanje mikrobioloških, fizikalnih in kemijskih dejavnikov tveganj s ciljem zagotavljanja varnih izdelkov. Dobre prakse znotraj Skupine prenašamo tako, da zagotavljamo interno usposabljanje odgovornih oseb za notranji nadzor, ki se na različnih proizvodnih lokacijah lahko spoznajo z najboljšimi rešitvami pri obvladovanju določenih tveganj. V letu 2009 smo izvedli dva sestanka tima za kakovost in varnost izdelkov na ravni Skupine, in sicer enega v Izoli, drugega pa v Beogradu. Uvedli smo enoten način načrtovanja ciljev in poročanja. Pripravili smo enotna izhodišča za obravnavo mikrobioloških in kemijskih dejavnikov tveganja v poslovnih programih, ki so osnovana na statističnih podatkih iz evropskega sistema za hitro obveščanje za hrano in krmo (RASFF).

Z namenom zagotavljanja predpisane skladnosti izvajamo naslednje aktivnosti:

- načrtovanje izdelkov v skladu z najnovejšimi spoznanji o varnosti živil,
- vodenje proizvodnje v skladu z dobro proizvodno prakso,
- ocenjevanje dobaviteljev surovin in embalaže,
- obvladovanje pogodbenih proizvajalcev,
- kontrola in preizkušanje živil in embalažnih materialov,
- obvladovanje neskladnih izdelkov,

- posredovanje dokazil o kakovosti in varnosti kupcem.

V sklopu procesa obvladovanja varnosti in kakovosti izdelkov smo v letu 2009 preverjali tudi proizvodnjo in izdelke pogodbenih proizvajalcev, licenčnih polnilnic Cockte. Načrtujemo pa tudi razširitev nadzora na pogodbene proizvajalce določenih izdelkov blagovne znamke Bebi. Nadzor obsega:

- redne presoje pogodbenih proizvajalcev,
- preglede izdelkov ob prevzemih v skladišča,
- preglede izdelkov na trgu ter spremljanje mnenj potrošnikov.

Izvedli smo reorganizacijo centralne službe Kakovost, in sicer tako, da smo v službo vključili mikrobiološki in fizikalno-kemijski laboratorij, ki sta do sedaj delovala na lokalni ravni. Laboratorija sta prilagojena zahtevam dobre laboratorijske prakse ter redno potrjujeta pravilnost meritev v mednarodnih medlaboratorijskih primerjavah. To je izhodišče za usmerjanje in razvoj dobre laboratorijske prakse v vseh proizvodnih laboratorijih znotraj poslovnih programov, ki bo lahko usmerjana iz centralne službe. S prvim usposabljanjem v septembru 2009, kjer smo vodjem proizvodne kakovosti predstavili vlogo in pomen merilne točnosti in natančnosti ter vrednotenja merilne negotovosti, smo naredili prvi pomemben korak k izboljšavam na področju meroslovja. Načrtujemo redno izvajanje internih medlaboratorijskih primerjav in uvajanje izboljšav na osnovi ugotovitev.

Kakovost meritev pričakujemo tudi od zunanjih izvajalcev preizkušanj.

Podatke o hranilnih vrednostih na deklaracijah smo pričeli prilagajati spremenjenim pričakovanjem potrošnika, pri tem pa smo upoštevali priporočila evropskega združenja proizvajalcev živilske industrije. Tako imenovano »GDA-označevanje«, ki prikazuje vsebnost hranil z največjim vplivom na zdravje in pri katerem so hranila podana kot delež dnevnih orientacijskih vrednosti na obrok živila, smo v letu 2009 uporabili na vseh novih in prenovljenih izdelkih.

Sistem HACCP učinkovito deluje na vseh proizvodnih lokacijah Skupine. Vedno več kupcev tudi na trgih Srbije, BiH-a in Makedonije zahteva potrdila o varnosti in kakovosti izdelkov ter izjave o delovanju sistema HACCP.

V poslovne nabavne pogodbe smo vgradili zahteve za kakovost in varnost surovin in embalažnih materialov. Tako kakovostne zahteve niso več predmet samostojne pogodbe, temveč so integrirane v celovit dokument, kar dobavitelja trdneje zavezuje k doseganju dogovorjenih kakovostnih kriterijev. Obvezen dokument, ki ga podpišemo skupaj z dobaviteljem, je tudi specifikacija kakovosti in varnosti. V letu 2009 smo pričeli s posodabljanjem vsebine specifikacij, za katere želimo, da so popolne in vsebujejo prav vse kriterije varnosti in kakovosti blaga, in to v izogib neskladnostim in za lažje reševanje reklamacij.

6.1 Razvoj in upravljanje blagovnih znamk

Razvoj in upravljanje blagovnih znamk je v Skupini Droga Kolinska tesno povezano z implementacijo nove kulture, saj želimo, da zaposleni o blagovnih znamkah razmišljajo, jih imajo radi in živijo njihove vrednote.

V letu 2008 smo pričeli s procesom priprave nove strategije za posamezno kategorijo in blagovne znamke znotraj le-teh. Ta proces smo v letu 2009 tudi zaključili. Seveda pa je strategija blagovnih znamk živ proces, ki sledi vsem spremembam okolja. Zato se strateški okvir blagovnih znamk nenehno preverja s spremembami, trendi, odzivi okolja. Gre za proces, s katerim smo postavili okvir za strateško razmišljanje upravljanja kategorij in blagovnih znamk:

- jasna določitev prioritet blagovnih znamk;
- v središče smo postavili blagovne znamke in ne izdelke;
- določitev ciljev in vizije razvoja posamezne kategorije in blagovne znamke do leta 2012;
- določitev trgov, kjer bomo tekmovali, kategorij in blagovnih znamk, v katere bomo investirali, ter načina, kako bomo vzdrževali konkurenčno prednost;
- preusmeritev razmišljanja iz količinske rasti na rast dobičkonosnosti blagovnih znamk;

- gradnja kulture ustvarjanja vrednosti.

Vodstvo Skupine je odgovorno za vodenje blagovnih znamk, glavni upravljavci letih v Skupini pa so oddelki marketinga znotraj poslovnih programov. Izzivi upravljanja blagovnih znamk niso bili nikoli večji, kot so sedaj: v zreli prehrambni industriji štejejo močne blagovne znamke, a so ob velikih spremembah makrookolja pri potrošnikih začele močno pridobivati ravno trgovske blagovne znamke. Upravljanje blagovnih znamk v Skupini je sistematičen proces in ima logiko »top-down«. Začne se z izdelavo strategije kategorije, ki je osnova za strategijo blagovne znamke, le-ta pa je v nadaljevanju osnova za taktični letni načrt upravljanja blagovne znamke na posameznem geografskem trgu. Seveda pa so osnova za vsako odločitev trženjske raziskave, ki so v Skupini sestavni del procesa odločanja za kakršno koli trženjsko odločitev v podjetju.

7. KORPORATIVNO KOMUNICIRANJE

V letu 2009 smo nadaljevali s strategijo fokusa oz. osredotočenjem na ključne blagovne znamke in gradnjo ugleda Skupine Droga Kolinska kot ene od regionalnih vodij v prehrambni industriji.

V komuniciranju z zunanjimi javnostmi smo upoštevali strateške usmeritve družbe in se osredotočali na:

- ravnotežje med korporativnimi in produktnimi temami;
- uspešnost strategije »fokusa«;
- uspešnost blagovnih znamk in njihov dober položaj v regiji;
- solidne poslovne rezultate v kriznem letu;
- uspešno zmanjšanje zadolženosti in dogovor z bankami o reprogramiranju dolgov;
- redno obveščanje javnosti o pomembnih dogodkih v Skupini Droga Kolinska;
- pozicioniranje ključnih kadrov Skupine v poslovni javnosti.

Pravzaprav je komuniciranje v letu 2009 temeljilo na:

- dobri strategiji,

- dobrih blagovnih znamkah in
- dobrih ter strokovnih kadrih.

V drugi polovici leta smo javnosti seznanili z reorganizacijo Skupine Droga Kolinska. Zaradi lažjega in hitrejšega sprejemanja odločitev in s tem učinkovitejšega poslovanja se je število članov uprave zmanjšalo s štirih na dva. Prav tako se je v tem času formirala služba Komunikacije Skupine, s ciljem kakovostnega in koordiniranega upravljanja komuniciranja z zunanjimi in notranjimi javnostmi.

V okviru notranjega komuniciranja so se nadaljevale aktivnosti, ki so bile usmerjene v krepitev pripadnosti Skupini, oblikovanje skupne kulture ter seznanjanje, motiviranje in izobraževanje vseh zaposlenih. Uporabljeni so bili vsi že vpeljeni načini informiranja (glasilo Skupine, Informator Skupine, Executive newsletter, lokalni informatorji itd.)

7.1 DODATNI PODATKI ZA VSE DRUŽBE V SKUPINI

Podatki za družbe v skupini

PREGLED *POSREDNO* IN *NEPOSREDNO*
OBVLADOVANIH PRAVNIH OSEB/
SKUPINA DROGA KOLINSKA

DRŽAVA	OBVLADOVANE PRAVNE OSEBE	POSLOVNI DELEŽ	MATIČNA ŠTEVILKA	ZAKONITI ZASTOPNIK
Hrvaška	Lasago d.o.o., Digitronska 33, 52460 Buje	100 % Droga Kolinska d.o.o. (Zagreb)	040062712	Dušan Poberaj
	Droga Kolinska d.o.o., Horvatova 82, 10010 Zagreb	100% Droga Kolinska d.d.	080142300	Ivan Cekuš
BIH	Kofikom d.o.o. Sarajevo, Donji Hadžići 138, 71240 Hadžići	100% DK TRADE d.o.o. Sarajevo	1704441	Selma Ustalić
	Kofikom Produkt d.o.o. Glavičice, Glavičice bb, 76318 Glavičice	100% Grand Prom AD Beograd	1975528	Milanka Gligić
	Droga d.o.o. Sarajevo, Donji Hadžići br.138, 71240 Hadžići	100% Droga Kolinska d.d.	1-21504	Samir Brodović
	DK Faktor d.d. Sarajevo, Donji Hadžići 138, 71240 Hadžići	96,3028% Droga d.o.o. Sarajevo, ostalo manjšinski delničarji	1-1660	Matjaž Vodopivec
	Koleks Sarajevo, d.o.o., ul. Marka Marulića bb, 71000 Sarajevo	100% Droga Kolinska d.d.	1-6542	v postopku izbrisa
	DK TRADE d.o.o. Sarajevo, Donji Hadžići br.138, 71240 Hadžići	100% Grand Prom AD Beograd	1-25475	Matjaž Vodopivec
	Argeta d.o.o. Sarajevo, Donji Hadžići	100% Droga Kolinska d.d.	1-25270	Samir Brodović

	<i>br.138, 71240 Hadžići</i>			
Srbija	Grand Prom AD Beograd, Surčinska 6a, 11070 Novi Beograd	100% Droga Kolinska d.d.	17173006	Bojan Knežević
	Grand Kafa doo Beograd, Kumodraška broj 249, 11000 Beograd	100% Droga Kolinska d.d.	17588877	Bojan Knežević
	Unikomerc d.o.o., Surčinska ulica broj 4, 11070 Novi Beograd	100% Grand Prom AD Beograd	7032811	Bojan Knežević
	VS International d.o.o., Tošin Bunar 216, 11000 Beograd-v likvidaciji	100% Grand Prom AD Beograd	07469799	Đoka Janjušević-likvidacijski upravitelj
	AD Palanački Kiseljak, ul. Vojske Jugoslavije br. 2, 11420 Smederevska Palanka	79,4% Grand Kafa d.o.o., ostalo manjšinski delničarji	7163835	Dragan Simić
	Štark AD Beograd, Ul. Kumodraška 249, 11000 Beograd	70,524 % Grand Kafa doo Beograd, 23,508% Tobess d.o.o. Beograd, ostalo manjšinski delničarji	7026447	Stela Karl-Čosić
	Soko Štark maloprodaja DOO Beograd, Kumodraška 249, 11000 Beograd	100% Štark AD Beograd	20316403	Alija Jašarević
	Bonito AD Beograd, Bulevar kralja Aleksandra 516a, 11000 Beograd- v likvidaciji	100% Grand Prom AD Beograd	20092114	Bojan Knežević-likvidacijski upravitelj
	Tobess d.o.o. Beograd, Surčinska 6a, 11070 Novi Beograd	100% Grand Kafa d.o.o. Beograd	20157534	Stela Karl-Čosić
Črna Gora	DK Mont d.o.o. Podgorica, Mitra Bakića 112, Podgorica	100% Grand Prom AD Beograd	5-0445643/001	Momčilo Zečević
Makedonija	Droga Kolinska d.o.o.e.l. Skopje, Ul. Anton Popov br. 3, 1000 Skopje	100% Grand Prom AD Beograd	6003443	Nebojša Jakimoski
	Droga d.o.o.e.l. Skopje, Ul. Skupi br. 37, 1000 Skopje- v stečaju	100% Droga Kolinska d.d.	5307546	Goran Gocevski-stečajni upravitelj
	Slovin Jugokokta d.o.o.e.l. Skopje, Ul. Šarplaninska bš, 1000 Skopje	100% Droga Kolinska d.o.o.e.l. Skopje	4052676	Nebojša Jakimoski
Švedska	Droga Livsmedel AB, Vagnmakaregatan 14, 41507 Göteborg- v likvidaciji	100% Droga Kolinska d.d.	556465-2948	Niclas Carlsson - likvidator
Rusija	ooo Droga Kolinska, Ulica Radio št. 12, zgradba št. 2, 105005 Moscow	100% Droga Kolinska d.d.	770919150	Emir Hrković

7.1.1 Podatki, vezani na prevzemno zakonodajo (6. odst 70. člena ZGD-1)

Na podlagi zakona o prevzemih je družba Droga Kolinska, d. d., v letu 2009 zavezana k uporabi navedenega zakona, zato je treba navesti tudi podatke po stanju na zadnji dan poslovnega leta z v nadaljevanju naštetimi pojasnili.

Kot izhaja iz statuta, je osnovni kapital družbe Droga Kolinska, d. d., razdeljen na 14.708.939 navadnih, prosto prenosljivih imenskih kosovnih delnic. Vsaka kosovna delnica ima enak delež in pripadajoč znesek v osnovnem kapitalu. Delnice so prosto prenosljive in imajo enake pravice, tako da tvorijo en razred. Vsaka delnica daje imetniku pravico do enega glasu na skupščini družbe, pravico do sorazmernega dela dobička (dividende) v primeru njegovega izplačila delničarjem in sorazmernega dela preostalega premoženja po likvidaciji ali stečaju družbe. Drugih vrednostnih papirjev,

razen delnic z glasovalno pravico, družba ni izdala. Omejitve prenosa delnic ne obstajajo.

Prikaz kvalificiranih deležev v neposrednem imetništvu delnic družbe Droga Kolinska, d. d., na dan 31. 12. 2009

Naziv imetnika delnice	Št. delnic	Delež
ISTRABENZ, d. d.	13.083.492	88,95 %
NCA INVESTMENT GROUP, d. o. o., BEOGRAD	735.447	5,00 %
PROBANKA, d. d.	551.266	3,75 %
FACTOR BANKA, d. d.	338.734	2,30 %
	14.708.939	100,00 %

Vrednostni papirji družbe, ki zagotavljajo posebne kontrolne pravice, v družbi Droga Kolinska, d. d., ne obstajajo.

Droga Kolinska, d. d., nima delniške sheme za delavce.

Delnice družbe nimajo nobenih omejitev glasovalnih pravic.

Družbi niso znani nobeni dogovori med delničarji, ki bi lahko povzročili omejitev prenosa vrednostnih papirjev ali glasovalnih pravic.

Droga Kolinska, d. d., nima nobenih posebnih pravil, ki bi se nanašala na imenovanje ter zamenjavo članov organov vodenja ali nadzora, ali pravil, ki bi se nanašala na spremembe statuta. Podlaga za navedeno ravnanje je tako lahko zgolj zakon, statut družbe ter Poslovnik o delu nadzornega sveta, v kolikor gre za pravila o imenovanju ter zamenjavi članov organov vodenja ali nadzora. Navedeni poslovnik določa način oblikovanja predlogov za nove člane nadzornega sveta, izvolitev predsednika in namestnika nadzornega sveta ter nekaj pravil o imenovanju uprave.

Poslovodstvo družbe Droga Kolinska, d. d., nima pooblastil za izdajo ali nakup lastnih delnic. V skladu s 6. členom statuta družbe je uprava družbe pooblaščen za

povečanje osnovnega kapitala z izdajo novih delnic v prvih petih letih po vpisu družbe v sodni register, in sicer do 50 odstotkov osnovnega kapitala. Uprava mora pred izdajo novih delnic pridobiti soglasje nadzornega sveta.

Družba prav tako ni stranka v takšnih pogodbah, ki pričnejo učinkovati, se spremenijo ali prenehajo učinkovati na podlagi spremembe kontrole v družbi, ki je posledica ponudbe, kot jo določa zakon, ki ureja prevzeme.

Družba Droga Kolinska, d. d., nima dogovorov med družbo in člani njenega organa vodenja ali nadzora ali delavci, ki bi predvidevali nadomestilo, če le-ti zaradi ponudbe, kot jo določa zakon, ki ureja prevzeme, odstopijo, so odpuščeni brez utemeljenega razloga ali njihovo delovno razmerje preneha.

TRAJNOSTNI RAZVOJ

8. UPRAVLJANJE KADROV

8.1 Gibanje števila zaposlenih od leta 2007 do 2009

V Skupini Droga Kolinska v zadnjih nekaj letih beležimo zmanjševanje števila zaposlenih (samo v letu 2009 za okoli 350), kar je posledica kontinuirane optimizacije vseh poslovnih procesov in uskladitve organizacije z novo strategijo in poslovno strukturo. Standardna fluktuacija (upoštevajoč samo prostovoljne odhode zaposlenih) je v letu 2009 v primerjavi s prejšnjim letom nižja, kar je posledica recesije in gospodarske nestabilnosti in je v skladu s splošnimi trendi.

Vse per 31.12.			
Družba			
	2007	2008	2009
Droga Kolinska d.d.	865	696	551
Droga d.o.o. Buje		0	
Lasago d.o.o. Buje	8	8	7
Droga d.o.o. Sarajevo	5	0	
Konzum d.d. Sarajevo	4	0	
Droga d.o.o.e.l. Skopje		0	
Droga Livsmedel AB Goteborg		0	
Vivo d.o.o. Ljubljana		0	
Droga Kolinska d.o.o. Zagreb	81	78	57
Kolinska d.o.o. Sarajevo	0	0	
Kolinska d.o.o.e.l. Skopje		0	
Kolinska Moskva d.o.o. Moskva	56	60	50
Palanački Kiseljak a.d. Smed. Palanka	108	105	80
Argeta d.o.o. Sarajevo	74	74	73
Štark a.d. Beograd	1199	1082	1045
Soko Štark d.o.o. Banja Luka		0	
Soko Štark d.o.o.e.l. Skopje		0	
Grand Prom a.d. Beograd	580	566	463
Droga Kolinska d.o.o.e.l. Skopje	82	93	90
VS International d.o.o. Beograd	9	7	0
Kofikom d.o.o. Sarajevo	1	1	1
Kofikom Produkt d.o.o. Bjeljina	37	37	37
Bonito a.d. Beograd		0	
DK Trade Sarajevo	153	147	142
Slovin jugokokta Skopje		0	
Skupaj	3262	2954	2596

8.2 Starostna struktura, prehajanje zaposlenih in bolniška odsotnost

V letu 2009 ni bilo bistvenih sprememb v starostni strukturi, in to predvsem zaradi zmanjšanja števila zaposlenih na eni in nizke fluktuacije na drugi strani.

Povprečna stopnja absentizma se je gibala od 2 do 5,5 odstotka, odvisno od regije; povprečno število bolniških dni na zaposlenega pa od 5 do 14.

8.3 Izobrazbena struktura

Izobrazbena struktura je v Skupini Droga Kolinska že nekaj let stabilna in se bistveno ne spreminja; še vedno ima največje število zaposlenih srednjo strokovno izobrazbo, kar je popolnoma v skladu z našo dejavnostjo.

Okoli 13 odstotkov zaposlenih ima visoko strokovno izobrazbo (VII. in VIII. stopnjo).

Vse per 31.12.												
Družba	31.12.2008	31.12.2009	I.	II.	II I.	IV .	V .	VI./ 1	VI . / 2	VII.	VIII. /1	VIII. / 2
Droga Kolinska d.d.			10 2	42	7	11 9	1 3 1	36	30	73	11	0
Droga d.o.o. Buje		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lasago d.o.o. Buje	8	7	0	0	0	1	5	0	0	1	0	0
Droga d.o.o. Sarajevo		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Konzum d.d. Sarajevo		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Droga d.o.o.e.l. Skopje		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Droga Livsmedel AB Goteborg		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vivo d.o.o. Ljubljana		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Droga Kolinska d.o.o. Zagreb	78	57	0	0	1	0	3 3	6	0	15	2	0
Kolinska d.o.o. Sarajevo		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kolinska d.o.o.e.l. Skopje		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kolinska Moskva d.o.o. Moskva	60	50	0	13	0	0	8	0	0	29	0	0
Palanački Kiseljak a.d. Smed. Palanka	105	80	5	5	22	31	1	4	0	12	0	0
Argeta d.o.o.	74	73	1	1	30	28	2	0	0	11	0	0

Sarajevo													
Štark a.d. Beograd	1082	1045	98	15	25 4	45 5	1 0 7	36	0	80	0	0	0
Soko Štark d.o.o. Banja Luka		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Soko Štark d.o.o.e.l. Skopje		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grand Prom a.d. Beograd	566	463	22	4	11 5	20 0	4	49	0	69	0	0	0
Droga Kolinska d.o.o.e.l. Skopje	93	90	0	0	2	4	6 4	1	0	18	1	0	0
VS International d.o.o. Beograd		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kofikom d.o.o. Sarajevo	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Kofikom Produkt d.o.o. Bjeljina	37	37	0	10	15	8	0	3	0	0	1	0	0
Bonito a.d. Beograd		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DK Trade Sarajevo	147	143	0	4	40	74	0	7	0	17	0	0	0
Slovin jugokokta Skopje		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

8.4 Štipendiranje in druge oblike tovrstnega sodelovanja

V 2009 smo imeli 30 novih štipendistov. Pobudnik projekta štipendiranja je bil Istrabenz, Droga Kolinska pa ga je prevzela v septembru.

V družbi Štark, a. d., je bilo v letu 2009 skupno 8 štipendistov, kar je v primerjavi z letom 2008 manj, saj jih je bilo takrat 10. Skupen strošek v letu 2009 je znašal 1.308.074,00 RSD.

Dodeljena je bila tudi štipendija otroku, čigar preminuli starš je bil zaposlen v Palanačkem Kiseljaku, a. d. Otrok bo omenjeno štipendijo prejemal v času šolanja, štipendija pa znaša 93.663,49 RSD.

V naslednjem obdobju ne načrtujemo novih razpisov za štipendije.

8.5 Organizacijska klima in meritve zadovoljstva zaposlenih

Skladno z odločitvijo, da se klima in zadovoljstvo merita vsaki dve leti, v letu 2009 ni bilo merjenja.

8.6 Varnost pri delu in skrb za zdravje

Vse družbe poslujejo v skladu z veljavnimi zakoni in predpisi, ki urejajo varnost in zdravje pri delu, standardi poslovanja ISO 9001, 14001, HACCP oziroma ustreznimi internimi pravilniki in akti.

Usposabljanja zaposlenih za varno delo in upravljanje z delovnimi sredstvi se izvajajo skladno z zakonom in predpisi. Poleg usposabljanja se izvajajo tudi ostali ukrepi za zaščito, kot je pregledovanje delovnih sredstev in pogojev dela, prav tako vse v skladu z zakonom in pravilniki, ki urejajo to področje. Za zaposlene, ki delajo na delovnih mestih z večjo stopnjo tveganja, se organizirajo periodični zdravniški pregledi.

Poškodbe pri delu

	Težje	Lažje
Število	4	41

Večina zaposlenih je kolektivno zavarovanih proti posledicam delovnih nezgod.

8.7 Razvoj kadrov

Zaradi specifičnih pogojev poslovanja je v letu 2009 razvoj zaposlenih v največji meri slonel na DK Akademija, ki je bila osnovana kot marketinška akademija in je imela za cilj prenašati bogata marketinška znanja in izkušnje, ki jih imajo zaposleni v Skupini. Akademija je to zelo hitro prerasla in postala mesto, kjer se zaposlenim nudi priložnost, da pridobijo praktična znanja, ki jih lahko pri svojem delu takoj uporabijo, istočasno pa se tudi seznanijo z novimi standardi in načini poslovanja. V letu 2009 je bilo organiziranih 8 sklopov izobraževanj, in sicer:

- Vodenje ključnih kupcev I
- Vodenje ključnih kupcev II
- Učinkovita predstavitev
- Upravljanje tveganj
- Pritožbe potrošnikov in odpoklic s trga
- Intelektualna lastnina
- Vodenje
- Povratna informacija

Akademijo je obiskovalo okoli 400 zaposlenih iz celotne Skupine.

V letu 2009 smo nadaljevali s projektom Letni razgovori z zaposlenimi, ki je del sistema upravljanja – le-tega smo v letu 2008 implementirali za 50 ključnih kadrov v Skupini. Razgovori so usmerjeni tako v vrednotenje rezultatov, ki jih zaposleni dosegajo v primerjavi s postavljenimi cilji, kot tudi v oceno razvoja kompetenc, ki temeljijo na našem modelu le-teh. Cilj teh razgovorov je kontinuirano napredovanje in razvoj zaposlenih, skladno z načrti, ki so posameznikom individualno prilagojeni.

V letu 2009 smo vpeljali model 360 ° – ocena kompetenc za 50 ključnih kadrov v Skupini. Rezultati, dobljeni na ta način, so dodatno pripomogli k izdelavi individualnih razvojnih načrtov.

9. DOBAVITELJI

9.1 Strategija odnosa do dobaviteljev

Z umestitvijo sektorja Nabave v posamezen poslovni program se je povečala odzivnost, kakovost, učinkovitost upravljanja s tveganji in zadovoljstvo internih kupcev.

Za večino strateških materialov imamo zanesljive dobavitelje, s katerimi nam je uspelo zgraditi partnerski odnos.

9.2 Izbira dobaviteljev

Pri izbiri dobaviteljev ni več najpomembnejše to, da je posamezen material poceni – biti mora kakovosten in, seveda, z najnižjo možno ceno. Pozorni smo postali tudi na točnost dobav, tj. točnost količine (ne več, ne manj), dobave (ne prej, ne kasneje) in cene. Svoje dobavitelje skušamo strniti na tiste najpomembnejše in z njimi ustvariti partnerske odnose. Za vse najpomembnejše materiale imamo po dva ali tri dobavitelje po sistemu 60/40 ali 60/30/10. Pri materialih, ki so skupni več poslovnim programom, nastopamo skupaj. Pri tem vodi pogajanja tisti poslovni program, ki je pri posameznem dobavitelju najmočnejši.

9.3 Partnerski odnosi z dobavitelji

Vedno več dobaviteljev ima tako raven znanja in tehnologije, da lahko skupaj z njimi razvijamo posamezne projekte, kot so spremembe embalažnih materialov, razvoj novih tipov surovin, zamenjave posameznih materialov.

V recesiji je glavna naloga sektorja Nabave optimizacija zalog materialov

V okviru Nabave smo opredelili nekaj osnovnih pravil:

- pripravili smo standardizirano nabavno pogodbo, ki se uporablja v vseh poslovnih programih nad določeno letno vrednostjo nabave. V pogodbi so upoštevani vsi elementi, vezani na kakovost, finančne, komercialne in pravne zahteve;
- sledimo vrednostni ravni zalog surovin in embalaže, kar v današnjih časih, ko je likvidnost ena najpomembnejših zahtev, predstavlja prednostno nalogo;
- v teku je projekt optimizacije naročanja materialov neposredno iz materialnih potreb, ki izhajajo iz količin posameznih izdelkov. Te v Sloveniji načrtuje sektor Operacije (t. i. MRP-načrtovanje = Materials Requirements Planning), ki skrbi tudi za prenos dobre prakse na ostale trge.

Sektor Nabava je na ravni Skupine prevzel tudi skrb nad nekaterimi skupnimi aktivnostmi, kot so:

- nabava materialov, ki ne sodijo med ključne materiale posameznega poslovnega programa (npr. marketinški material za posamezni program, trgovsko blago ipd.);
- pričeli smo spremljati gibanje borznih materialov, ki jih uporabljajo posamezni programi, oz. tiste, ki vplivajo na raven cen posameznih materialov, ki jih uporabljajo. S tem se lahko v posameznih programih pripravijo na morebitna povišanja (zakupi na daljša časovna obdobja) ali znižanja cen (pogajanja z dobavitelji);
- pričeli smo spremljati cene ključnih materialov po posameznem programu. Te se spremljajo na mesečni ravni. Tako lahko na morebitna odstopanja opozorimo tudi na ravni Skupine;
- pri cenah nekaterih materialov smo ločili ceno na tisti del, na katerega lahko vpliva dogajanje na borzi, in del, ki je sorazmerno fiksen, zato se ob spremembah na borzi spremeni samo variabilni del vrednosti materiala.
- Še posebej smo pozorni na nabavo kave, ki predstavlja okoli 30 odstotkov vseh nabavnih stroškov. V ta namen smo ustanovili ekipo, zadolženo za njen zakup.

Učinkovitost delovanja sektorja Nabave se meri po stroškovni učinkovitosti, kakovosti, odzivnem času, točnosti, upravljanju s tveganji in zadovoljstvu internih kupcev. V času gospodarske krize pa so v okviru Nabave pomembne predvsem naslednje aktivnosti: reinženiring receptur (pregled receptur oz. sestavnic in njihova optimizacija), poenotenje materialov in optimizacija zalog. Prvi dve aktivnosti smo v Drogi Kolinski intenzivno obdelali že v obdobju po združitvi Droge in Kolinske, zato je v obdobju recesije ključna aktivnost optimizacija zalog materialov.

9.4 Reklamacije

9.4.1 Poslovni program Pijače

Poslovni program Pijače ima dve proizvodni lokaciji, in sicer polnilnico v Rogaški Slatini in polnilnico v Smederevski Palanki.

Delež reklamacij po lokacijah:

- Smederevska Palanka: 8 reklamacij na področju nabave embalaže v skupnem strošku 1.870 EUR oz. 0,036 odstotka;
- Rogaška Slatina: 12 reklamacij na področju embalaže v skupnem strošku 14.000 EUR oz. 0,23 odstotka.

Z dobavitelji surovin, embalažnih materialov in tudi storitev intenzivno sodelujemo, se dogovarjamo in gradimo partnerski odnos. Stroške reklamacij so plačali dobavitelji.

9.4.2 Poslovni program Kava

V poslovnem programu Kava je strošek reklamacij pri surovinah znašal 0,073 odstotka, pri embalaži pa 1,87 odstotka. Stroški reklamacij so bremenili dobavitelje.

9.4.3 Prodajno področje Slovenije

Na prodajnem področju Slovenije se je v letu 2009 vrnilo blago (vložnine), ki ga je od Droge Kolinske prevzelo podjetje Orka. Skupni strošek povratka in reklamacije je bil malo manj kot 20.000 EUR. Velja pa poudariti, da zaradi tega ni bilo negativne publicitete za podjetje.

9.4.4 Prodajno področje BIH-a

Na prodajnem področju BIH-a je bil delež reklamacij 0,06 odstotka, v skupnem znesku 26.763 EUR.

10. KUPCI

10.1 Standardi kakovosti Kakovost Skupine

Način celotnega poslovanja Skupine temelji na uveljavljanju visokih standardov kakovosti in varnosti izdelkov, spremljanju in spoštovanju sodobnih tržnih zahtev, informacijske tehnologije, varovanju okolja, spodbujanju poslovne odličnosti ter vzpostavljanju partnerskih odnosov s svojim notranjim in zunanjim okoljem.

Integriran sistem vodenja, ki je prožen, prilagodljiv in neobremenjen z odvečnimi pravili, se postopoma vzpostavlja v celotni Skupini. Načrtujemo izboljšave za dosledno vključevanje nenehnih izboljšav na osnovi analize vzrokov in izvajanja učinkovitih ukrepov v vse procese. Enotno informacijsko poslovno okolje »ShareExploreEvaluatE« nam omogoča skupno dostopnost sistemskih in drugih podpornih dokumentov kakovosti.

Certifikacije vzdržujemo v okviru posameznih pravnih oseb. V letu 2009 smo v Skupini uspešno zagovarjali in ponovno prejeli certifikate za naslednje mednarodne standarde:

- ISO 9001: 2008 – Droga Kolinska, d. d., Droga Kolinska, d. o. o. e. l., Skopje, Grand Prom, a. d., Soko Štark, a. d.
- GMP in HACCP – Grand Prom, a. d., Soko Štark, a. d.

Na naslednjih področjih pa so bile uspešno izvedene kontrolne presoje:

- ISO 14001: 2004 – Droga Kolinska, d. d.
- integrirani sistem ISO 9001 in HACCP: 2008 – Palanački kiseljak, a. d.

10.2 Zadovoljstvo kupcev

10.2.1 Prodajno področje Slovenije

Nadgradnja sodelovanja s ključnimi kupci je bila pri projektih t. i. category menedžmenta ter skupne priprave osnova za nadgradnjo spremljave učinkovitosti prodajnih prijemov.

Prešli smo iz faze srednjega KA-menedžmenta (upravljanja s ključnimi kupci) na partnerski KA-menedžment. Na področju raziskav in razvoja, pa tudi na področju marketinških aktivnosti smo začeli delovati usklajeno, s ciljem osredotočenja na končnega potrošnika posameznega ključnega kupca.

Stekle so tudi priprave za uvajanje strateškega KA-menedžmenta, ki pa vsaj 2 leti zahteva skupno sodelovanje in pripravo (model G. R. O. W.).

10.2.2 Prodajno področje Hrvaške

Spremenjen je bil rabatni sistem za ključne kupce in način obvladovanja prodajnih kanalov trgovine in gostinstva. S skupnim pristopom smo dosegli pozitivne premike

tako na področju stroškov kot tudi optimizacije logističnih poti in prodajnih rezultatov.

10.2.3 Prodajno področje Srbije

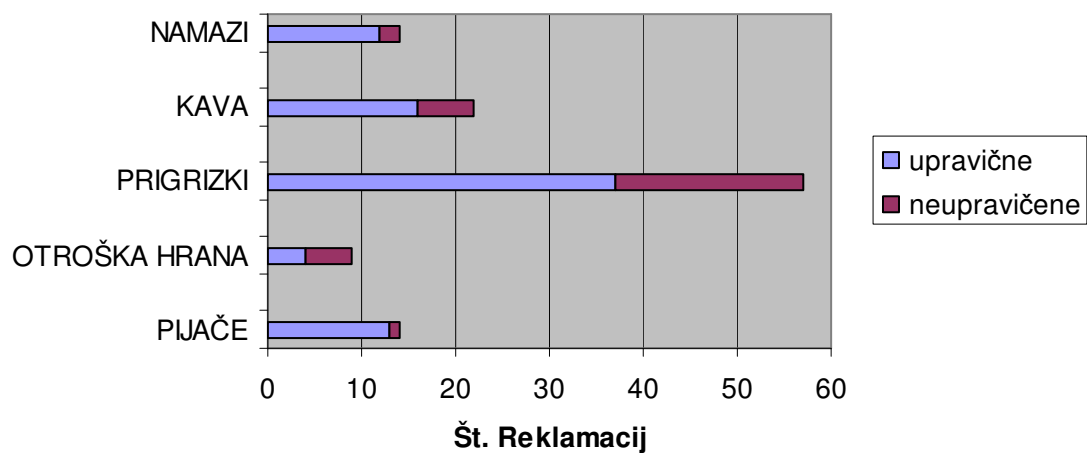
V letu 2009 smo vpeljali sistem merjenja zadovoljstva kupcev. Usmerili smo se na tri najznačilnejše vidike svojega sodelovanja: prodajni, marketinški in logistični. V vprašalnike smo vključili ključne kupce in tudi določen vzorec kupcev tradicionalne trgovine. Ugotovitve kažejo, da ni opaznejšega nezadovoljstva naših kupcev. Marketinško in logistično sodelovanje so namreč vsi naši kupci ocenili kot zelo dobro. Nekateri so imeli nekaj pripomb na prodajne pogoje, kot npr.: želijo si višje popuste, daljše plačilne roke ipd.

10.3 Reklamacije

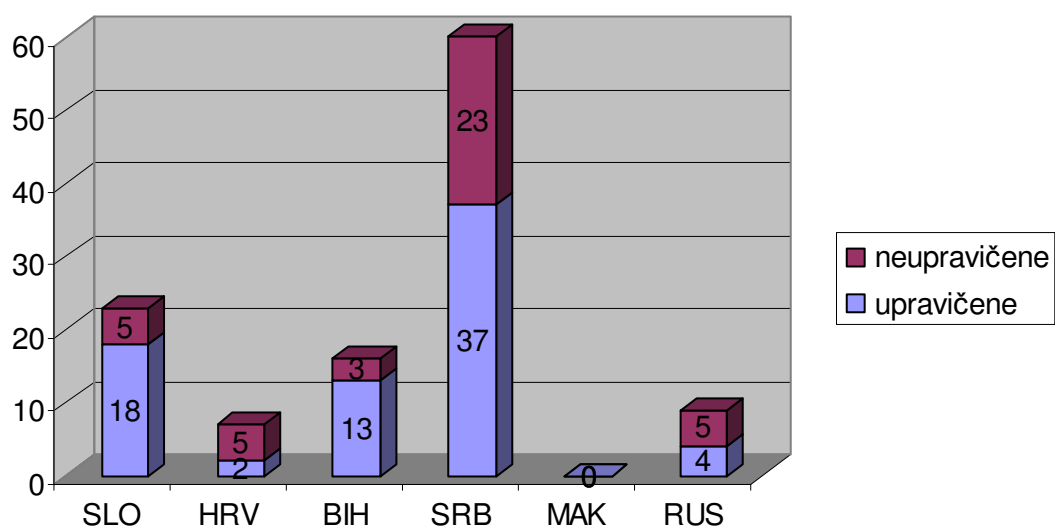
Problemi varnosti in kakovosti izdelkov na trgu

Po merilih učinkovitosti internega nadzora v Skupini nad varnostjo in kakovostjo izdelkov smo v letu 2009 dosegli zastavljene cilje. V omenjenem letu smo na izdelkih obravnavali skupaj 116 reklamacij potrošnikov, od tega jih je bilo 82 upravičenih (70 odstotkov) in 34 neupravičenih (30 odstotkov). Absolutno število upravičenih reklamacij potrošnikov se je zmanjšalo za 22 odstotkov; delež reklamacij, izražen v številu le-teh na 1.000.000 kg prodanih izdelkov, se je z 0,78 ppm (ppm: part per million – število primerov na milijon izdelkov) zmanjšal na 0,57 ppm. Glavni vzroki reklamacij se nanašajo na spremenjene senzorične lastnosti izdelkov, poškodbe embalaže; pri določenih izdelkih pa beležimo še vedno znaten delež raznih tujkov. Na ravni posameznih blagovnih znamk načrtujemo izboljšave predvsem tam, kjer so bili rezultati v letu 2009 slabši od povprečja Skupine. Nadaljujemo z usposabljanjem odgovornih oseb, saj želimo, da bodo vse pripombe in pritožbe s trga tudi dosledno evidentirane in sistematično obravnavane ter da bodo načrtovani korektivni ukrepi v vseh primerih dolgoročno učinkoviti.

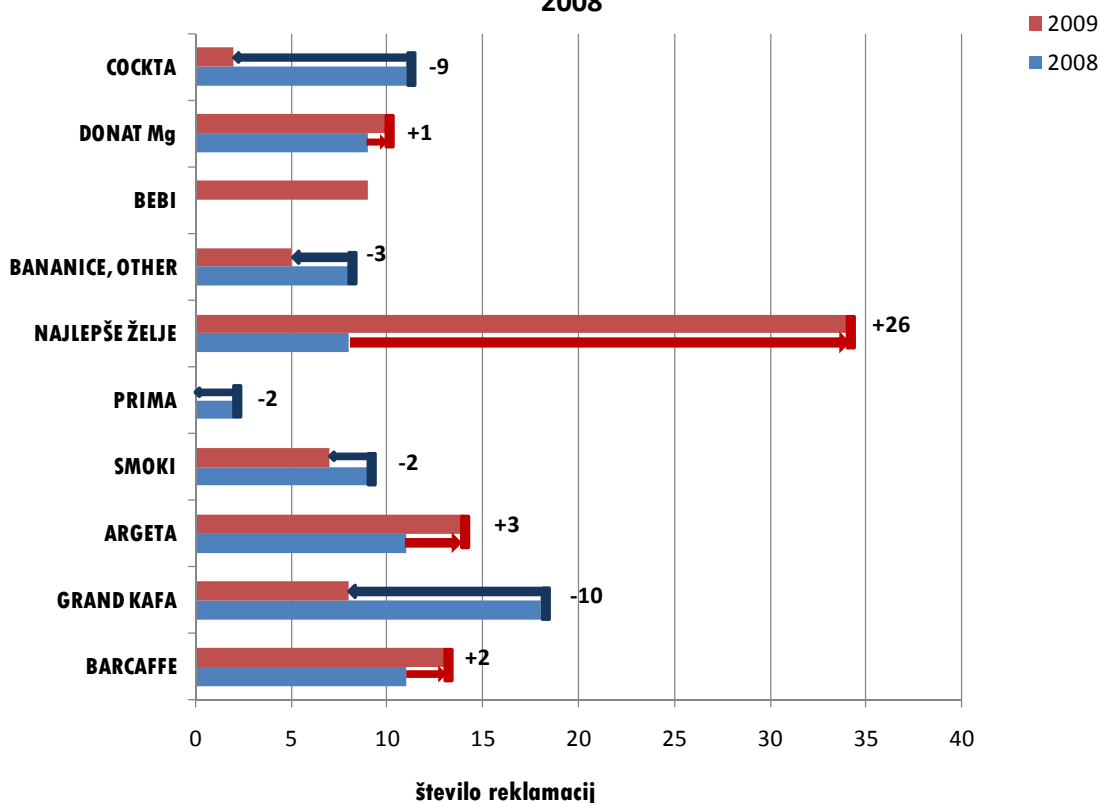
ŠT. REKLAMACIJ PO POSLOVNIH PROGRAMIH LETO 2009

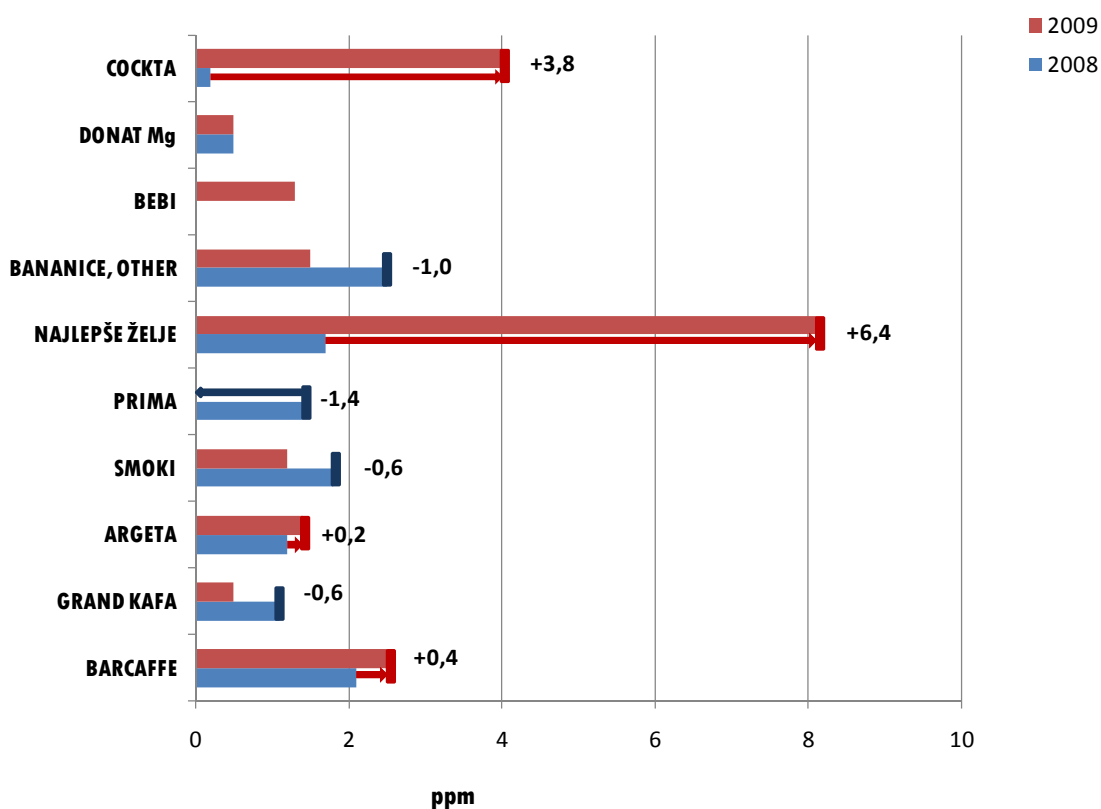
ŠT. REKLAMACIJ PO TRGIH LETO 2009

Primerjava števila reklamacij po ključnih blagovnih znamkah za leti 2009 in 2008

PPM za ključne blagovne znamke za leti 2009 in 2008

V letu 2009 nismo izvedli nobenega odpoklica izdelkov, preventivno pa smo zaradi slabše kakovosti le-teh izvedli štiri umike. Izdelki v nobenem primeru niso ogrožali zdravja potrošnikov. V treh primerih smo umikali izdelek Argeta, v enem primeru pa izdelek Najlepše želje. Umike smo izvedli hitro in učinkovito, s čimer smo omejili izpostavljenost potrošnikov manj kakovostnim izdelkom na najnižjo možno raven.

V sistem notranjega nadzora smo uvedli vrsto izboljšav za izboljšanje postopka umika/odpoklica izdelkov:

- določili smo odgovorne osebe in izvajalce za postopek umika/odpoklica za vsa prodajna področja in jih usposobili za samo izvajanje;
- pripravili smo operativna navodila za vsa prodajna področja;
- določili smo postopek, odgovornosti in načine kriznega komuniciranja na ravni Skupine ter izvedli usposabljanje vodstva;
- izvedli smo dva postopka testiranja umika/odpoklica na programih Pijače in Kava; analizirali smo napake in pomanjkljivosti ter načrtovali dodatne izboljšave.

V letu 2009 smo se srečali z neprijetnim problemom, ki je prerasel v medijsko krizo in spravljal v negotovost potrošnike na več različnih trgih. Zaradi napačne meritve, ki je bila posledica neupoštevanja merilne negotovosti, je laboratorij Bayerischen Landesamtes für Gesundheit und Lebensmittelsicherheit v okviru uradnega inšpekcijskega nadzora na nemškem trgu izdal zavajajoč analizni rezultat, in sicer je s tehniko PCR določil prisotnost svinjine v izdelku Kokošja pašteta Argeta. Po oceni merilne negotovosti se je izkazalo, da pri vrednotenju rezultatov ni bila upoštevana spodnja meja detekcije in da izdelek dejansko ne vsebuje svinjine. Ponovljeni rezultati so potrdili ustreznost izdelka.

10.4 Družbeno odgovorni izdelki in storitve

Odgovornost za proizvodnjo varne hrane je naša temeljna zaveza, ki jo v okviru vpeljanega sistema HACCP vsakodnevno sistematično uresničujemo. Ves čas se tudi zavedamo, da potrošnik na tem področju pričakuje veliko več, da so v svetu hitrih tehnoloških inovacij in globalne trgovine vse bolj pomembne zdrave prehranske navade in da nedvomno tudi v tem pogledu prevzemamo del odgovornosti.

V letu 2009 smo s projektom, ki smo ga poimenovali »DK – consumer friendly company«, naredili pomemben korak naprej k celovitemu in proaktivnemu pristopu. Projekt je načrtovan dolgoročno in temelji na poznavanju potrošnikovih zahtev glede zdravega načina prehranjevanja. Med številnimi trendi smo izluščili tiste, ki so jim izdelki že v celoti prilagojeni, in določene nove, za katere načrtujemo kratkoročne in srednjeročne cilje v procesu razvoja novih izdelkov ali tehnoloških izboljšav. Naj navedemo konkretne usmeritve:

- aditivi: kadar obstaja tehnološka možnost za to, proizvajamo izdelke brez dodanih konzervansov, umetnih sladil in umetnih barvil;
- eko: vzporedno z izdelki v okviru obstoječih blagovnih znamk ponujamo možnost izbire ekoloških izdelkov;
- izdelki brez glutena: preprečujemo navzkrižno kontaminacijo z glutenskimi surovinami ali razvijamo vzporedne alternativne izdelke za posebne potrebe potrošnikov s celiakijo. Posodabljammo tehnološke procese s ciljem preprečevanja onesnaženj tudi z vsemi drugimi alergenimi sestavinami;
- živalim prijazna vzreja: pri izbiri mesnih in ribjih surovin spoštujemo, da se živali lahko uporabljajo v industrijske namene na način, ki preprečuje njihovo nepotrebno trpljenje;
- izdelki brez gensko spremenjenih organizmov: vsi izdelki Droge Kolinske so izdelani iz surovin, ki ne vsebujejo ali niso bile izdelane iz gensko spremenjenih organizmov. To je naša tradicionalna zaveza, ki jo bomo ohranjali tudi v bodoče;
- izdelki z bogato vsebnostjo pozitivnih hranil, kot so magnezij, kalcij, prehranske vlaknine, antioksidanti in drugo: Donat, naravna mineralna voda s stoletno tradicijo, vsebuje številne rudninske snovi, ki jim sodobna medicina pripisuje zdravilno delovanje, in je biser med izdelki Droge Kolinske na tem področju. Pri označevanju izdelka uporabljamo dovoljene in znanstveno dokazane prehranske in zdravstvene trditve. V okviru ostalih blagovnih znamk raziskujemo možnosti razvoja vzporednih izdelkov, obogatenih z najbolj primernimi hranili za določeno kategorijo;
- izdelki brez transmaščobnih kislin: sistematično spreminjamo recepture izdelkov z namenom, da hidrogenirane maščobe nadomestimo z ustreznimi

drugimi sestavinami in zagotovimo izdelke popolnoma brez nezaželenih transmaščobnih kislin. To je še posebej velika priložnost za sladki program;

- »lahki« izdelki: v okviru blagovnih znamk zagotavljamo vsaj en vzporeden izdelek, ki po definiciji sledi kriterijem zmanjšane energijske vrednosti, zmanjšane vsebnosti sladkorja, soli ali maščob, ter – v kategoriji kave – zmanjšane vsebnosti kofeina;
- GDA-označevanje: dnevne orientacijske vrednosti za energijo in posamezna hranila (mednarodna kratica je GDA) spodbujajo potrošnika k oblikovanju raznolike in uravnotežene prehrane, zato umeščamo GDA-podatke na deklaracije vseh izdelkov. Podatki so dostopni tudi na spletnih straneh naših blagovnih znamk.

V okviru teh desetih usmeritev vsebuje projekt »DK – consumer friendly company« za leto 2010 konkretne cilje po posameznih poslovnih programih, ki se bodo odrazili v novih ali prilagojenih izdelkih. Prav tako bomo projekt v nadaljevanju nadgrajevali v skladu s sprejetimi pravili in upoštevajoč nova strokovna spoznanja ter spremenjena pričakovanja potrošnikov.

11. VAROVANJE OKOLJA

11.1 Okoljska politika in ključni dosežki v letu 2009

Droga Kolinska s premišljenim delovanjem in proučevanjem vplivov svoje dejavnosti na okolje uresničuje svojo okoljsko politiko omejevanja onesnaževanja. Z uporabo najsodobnejše tehnologije nam uspeva, da dosegamo okoljevarstvene cilje. Za odpadke, ki nastajajo v proizvodnih procesih in na ostalih področjih delovanja družbe, zagotavljamo predelavo oz. jih okolju primerno odstranjujemo.

Naravne vire učinkovito in racionalno uporabljamo ter izvajamo ustrezne ukrepe za preprečevanje nesreč oz. omejevanje njihovih posledic.

Družba je imetnik certifikata po zahtevah mednarodnega standarda ISO 14001:2004, kar potrjuje našo ekološko naravnost. Omenjeni certifikat smo prvič pridobili leta

2001 (Droga, d. d.) oz. leta 2004 (Kolinska, d. d.). Veljavnost certifikata sistema ravnanja z okoljem je bila uspešno podaljšana do marca 2010.

Okoljsko politiko kot del celovite politike vodenja določa najvišje vodstvo Skupine Droga Kolinska. V okviru rednega letnega vodstvenega pregleda preverjamo doseganje okoljevarstvenih ciljev ter ob upoštevanju zakonskih in drugih zahtev postavljamo izhodišča za nenehno izboljševanje uspešnosti sistema ravnanja z okoljem.

Poslovni program **Prigrizki** je na seji Odbora za kakovost 8. 7. 2009 sprejel in potrdil listini Politika kakovosti in Politika upravljanja Skupine Droga Kolinska. S tema dokumentoma je Skupina potrdila svojo ekološko naravnost.

Po sprejetju sklepa Odbora za kakovost smo sprožili naslednje aktivnosti:

- v teku je določitev odgovornosti in opisov postopkov, tj. izdelava procesa postopka izločanja, odlaganja in recikliranja odpadnih in nevarnih snovi;
- izdelali smo projekt Predlog praktičnega reševanja recikliranja odpadnih snovi;
- v teku so pogajanja s pooblaščenimi podjetji za predelavo in recikliranje odpadnih snovi;
- za različna področja v zvezi z varovanjem okolja (energetska učinkovitost, odpadne vode, emisije škodljivih plinov) je odgovornih več oseb. Ugotovili smo potrebo po koordiniranem delu in v teku je priprava sklepa o imenovanju odgovorne osebe.

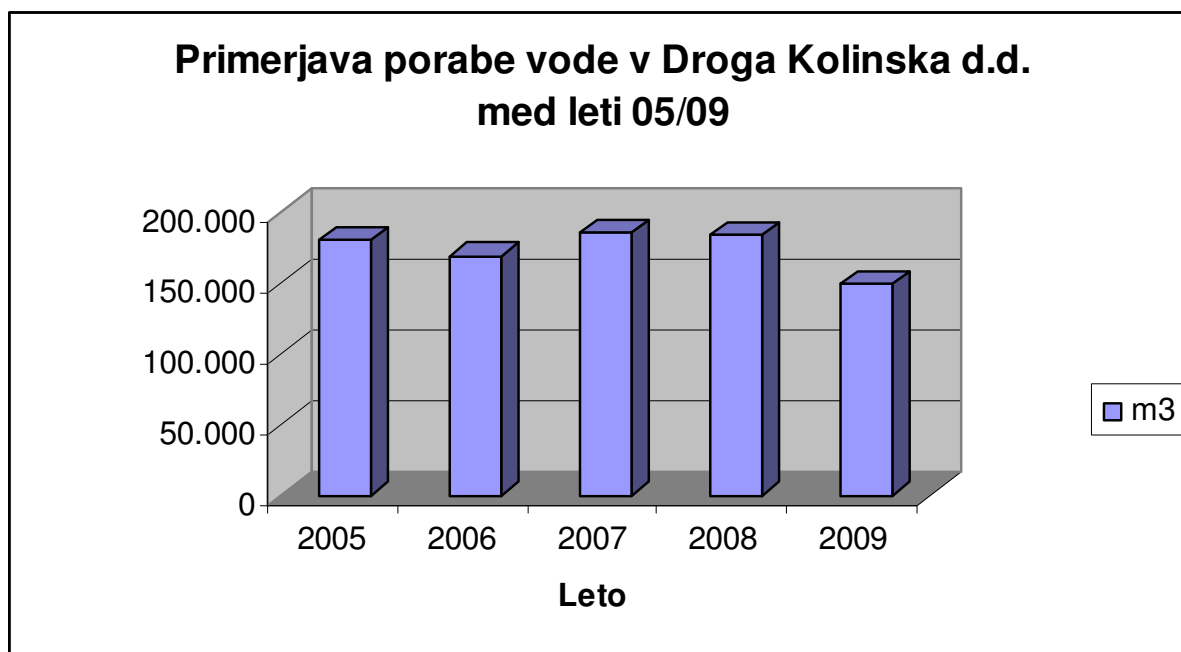
11.2 Varčevanje z naravnimi viri

V Drogi Kolinski uporabljamo vodo za hladilne, komunalne in industrijske namene. V proizvodnem procesu dodatno uporabljamo vodo pri izdelavi izdelkov ter pri sušenju na valjih.

V proizvodnih obratih družbe z uporabo čistilnih naprav zagotavljamo prečiščevanje odpadnih voda.

Za izboljšanje delovanja čistilne naprave programa delikatesnih namazov smo izvedli niz ukrepov. Med drugim smo s podjetjem CID – čistilne naprave, d. o. o., sklenili sporazum za strokovno sodelovanje in kontrolo delovanja čistilne naprave za čiščenje odpadnih vod iz omenjene proizvodnje delikatesnih namazov.

V skladu z veljavno zakonodajo redno izvajamo obratovalni monitoring odpadnih voda, ki ga opravljajo izbrane pooblašene institucije. Rezultati preiskav odpadnih voda v okviru obratovalnih monitoringov proizvodnih enot v Sloveniji so pokazali, da vzorci, vzeti v letu 2009, ustrezajo Uredbi o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo, Uredbi o emisiji snovi pri odvajanju odpadnih voda iz naprav za proizvodnjo alkoholnih in brezalkoholnih pijač ter Uredbi o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz naprav za obdelavo in predelavo živalskih in rastlinskih surovin ter mleka pri proizvodnji hrane za prehrano ljudi in živalske krme.

V letu 2009 se je poraba vode zmanjšala zaradi odprodaje nekaterih proizvodnih lokacij in blagovnih znamk.

V poslovnem programu **Prigrizki** je služba Kontrola kakovosti v letu 2009 uvedla kontrolo kakovosti vode za pitje. Le-ta se izvaja na 78 kontrolnih točkah. Vpeljana je metoda za določanje mikrobiološke neoporečnosti in predpisana dinamika vzorčenja. Pri pregledu vode je bilo od skupno 56 analiziranih vzorcev (na 31 kontrolnih mestih) kar 26 vzorcev neustreznih (46,43 odstotka).

Pri ponovljenih pregledih na 12 kontrolnih mestih in po posredovanju tehničnega vzdrževanja oz. odpravi težav na napeljavi so bili tudi na teh mestih rezultati zadovoljivi.

Pri analizi teh rezultatov moramo upoštevati, da smo se pri vzorčenju vode zavestno odločili, da prve analize delamo na mestih, kjer smo težave tudi pričakovali. Za leto 2008 nimamo podatkov in zato ne moremo delati primerjave. Nadaljevali bomo s spremljanjem stanja in predlagali korektivne ukrepe.

Poraba mestne vode je v letu 2008 znašala 106.405 m³, v letu 2009 pa 118.954 m³, kar je 12.549 m³ oziroma 11,79 odstotka več.

Za boljšo kontrolo porabe vode načrtujemo:

- izgradnjo kontrolnih vodomeroev na glavnih podružnicah in linijah, za katere obstaja sum, da se voda nekontrolirano izgublja (eden od razlogov povečane porabe vode je tudi okvara na hidrantu);
- izgradnjo vodovodnih armatur in opreme, ki zmanjšuje porabo ter vzdrževanje porabnikov v brezhibnem stanju.

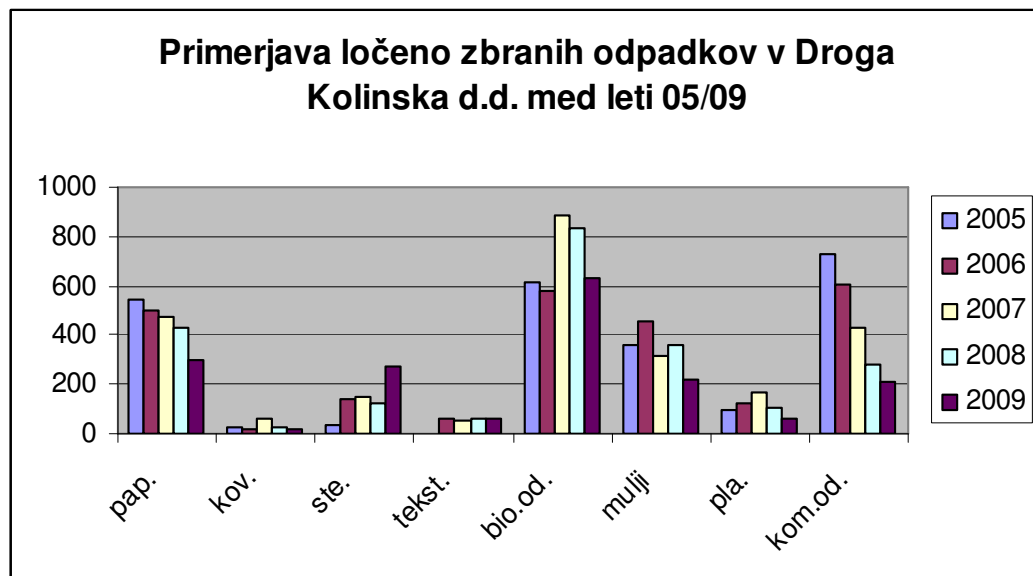
V proizvodnem programu **Delikatesni namazi** v BiH-u je bila poraba vode v letu 2009 manjša v primerjavi s predhodnim letom. Posebno pozornost namenjamo čiščenju filtrov na dotoku vode v tovarno.

11.3 Ravnanje z odpadki

Odpadke, ki nastajajo na različnih lokacijah družbe, ločeno zbiramo in oddajamo pooblaščenim organizacijam za njihovo predelavo.

V primerjavi z letom 2005 so se količine komunalnih odpadkov na račun ločevanja zmanjšale za dobrih 70 odstotkov.

Z izvajanjem programa za osveščanje zaposlenih glede pomembnosti ločevanja odpadkov in posledično doslednega ločevanja le-teh smo v zadnjem letu uspeli komunalne odpadke zmanjšati za 14 odstotkov.

V letu 2010 je predvidena montaža nadstreška za ločene odpadke v PE Nova tovarna.

V **poslovnem programu Prigrizki** odpadke ločujemo po vrstah in mestu nastanka. Na tovarniški deponiji se odpadki odlagajo ločeno in kasneje odvažajo na urejena mestna odlagališča oz. v podjetja, ki se ukvarjajo z njihovo predelavo in reciklažo. Le komunalni oz. industrijski odpadki, ki jih ni moč reciklirati, se razvrščajo med odpadke, ostali »odpadki«, kot na primer papir, železo, organski odpadki iz proizvodnje in restavracije, les, folije, motorno in drugo olje, plastika itd., pa se odpeljejo na reciklažo. Materialov, za katere zakon določa, da so nevarni, ni veliko, vendar kljub temu predstavljajo težavo, saj ni specializiranega podjetja, ki bi take odpadke prevzelo.

Količina vseh odpadkov, pa tudi količina tistih, ki so primerni za recikliranje, se zmanjšuje. Evidenca in merjenje se izvajata ob samem ločevanju odpadkov, tehtanje pa ob njihovem odvozu. Merljivi cilji za zmanjšanje količine odpadkov niso določeni, razen posredno v proizvodnji, kjer je preko matrice učinkovitosti določen skupen strošek repromaterialov. Ta cilj smo v letu 2009 tudi dosegli. Aktivnosti, ki jih trenutno izvajamo in jih bomo zaključili v naslednjem letu, se nanašajo na izdelavo

procesa o učinkovitem ravnanju z nevarnimi snovmi oz. odpadki ter na ureditev (rekonstrukcijo) tovarniške deponije.

V poslovnem programu **Delikatesni namazi** v BiH-u je količina tekočih odpadkov zmanjšana za 25 odstotkov.

V okviru **Prodajnega področja Hrvaške** se izvaja ločevanje odpadne embalaže, pri čemer se posebej ločujejo plastična embalaža, elektronski odpadki ter star papir. Za vsako vrsto obstajajo posebne službe, ki skrbijo za njihov odvoz. Na Hrvaškem je v veljavi Zakon o odpadkih, ki v svojih pravilnikih predpisuje način ravnanja z različnimi vrstami odpadkov. V Drogi Kolinski ravnamo skladno s tem zakonom.

11.4 Kakovost zraka

Meritve izpustov v zrak, ki jih opravljajo za to pooblašene institucije, so pokazale, da izmerjene vrednosti ustrezajo predpisanim mejnim vrednostim, ki so opredeljene v Uredbi o emisiji snovi v zrak iz malih in srednjih kurilnih naprav, Uredbi o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja in Uredbi o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih plinskih turbin z vhodno močjo manj kot 50 MW in nepremičnih motorjev z notranjim izgorevanjem.

V **poslovnem programu Kava** v Makedoniji se opravljajo meritve enkrat letno, in to preko pooblaščenega laboratorija. Rezultati kažejo, da ni odstopanj od vrednosti, ki so dovoljene v Pravilniku za najvišjo dovoljeno koncentracijo in količino.

V letu 2009 smo v **poslovnem programu Prigrizki** uvedli mikrobiološko kontrolo zraka v proizvodnih prostorih. Vpeljana je nova analizna metoda, določene so kontrolne točke (28 mest). Analize se izvajajo v internem laboratoriju. Dobljeni rezultati so pokazali, da je na vseh kontrolnih točkah zrak mikrobiološko neoporečen. Merjenje emisij škodljivih plinov se izvaja na strojni opremi (kotlih); analize opravlja strojna fakulteta iz Beograda. Merjenja so pokazala, da so vrednosti v dovoljenih mejah oz. mejah, ki jih dovoljuje Pravilnik o mejnih vrednostih emisij, načinov in rokih merjenja ter evidentiranju podatkov in nastavitvah procesa izgorevanja goriva (Uradni list Republike Srbije št. 30/97).

V teku je projekt rekonstrukcije kotlov s posebnim poudarkom na zaščiti okolja in energijski učinkovitosti.

V **poslovnem programu Kava** v Srbiji smo vzpostavili neprekinjeno spremljanje in merjenje škodljivih izpustov v zrak. V ta namen je bila s podjetjem Aerolab, d. o. o., ki je pooblaščen za ekološke meritve, sklenjena pogodba o periodičnem merjenju.

V **poslovnem programu Kava** v BiH-u izvajamo merjenja škodljivih izpustov v zrak. Meritve kažejo, da so izpusti v okvirih dovoljenih vrednosti. Enako je v **poslovnem programu Delikatesni namazi** (tudi v BiH-u).

11.5 Varno ravnanje s škodljivimi in nevarnimi snovmi

Pri ravnanju z nevarnimi snovmi upoštevamo določila varnostnih listov, navodila proizvajalcev, veljavne zakonodaje, sistemskih dokumentov in delovna navodila.

V fizikalno-kemijskem laboratoriju delajo z laboratorijskimi količinami različnih kemikalij. Vrsta, količina in postopek priprave reagentov so predpisani v posameznih preizkusnih metodah oz. standardih, po katerih posamezne preizkusne metode izvajajo. Glede na to, da laboratorij ni prepoznan kot pomemben del okoljskega vidika, se meritve delovnih pogojev izvajajo vsaka 3 leta.

Na lokaciji, kjer se kot gorivo uporablja mazut, stoji vozilo pri prečrpavanju goriva na pretakalni ploščadi, upoštevajoč sistemska navodila in zakonodajo na tem področju (pravilnik o tem, kako morajo biti zgrajena in opremljena skladišča in transportne naprave za nevarne in škodljive snovi Ur. l. SRS, št. 3/1979, 104/2009).

V primeru razlitja nevarnih snovi ravnamo v skladu s predpisom Nesreče in potencialne izredne razmere, v katerem je opisan postopek ukrepanja.

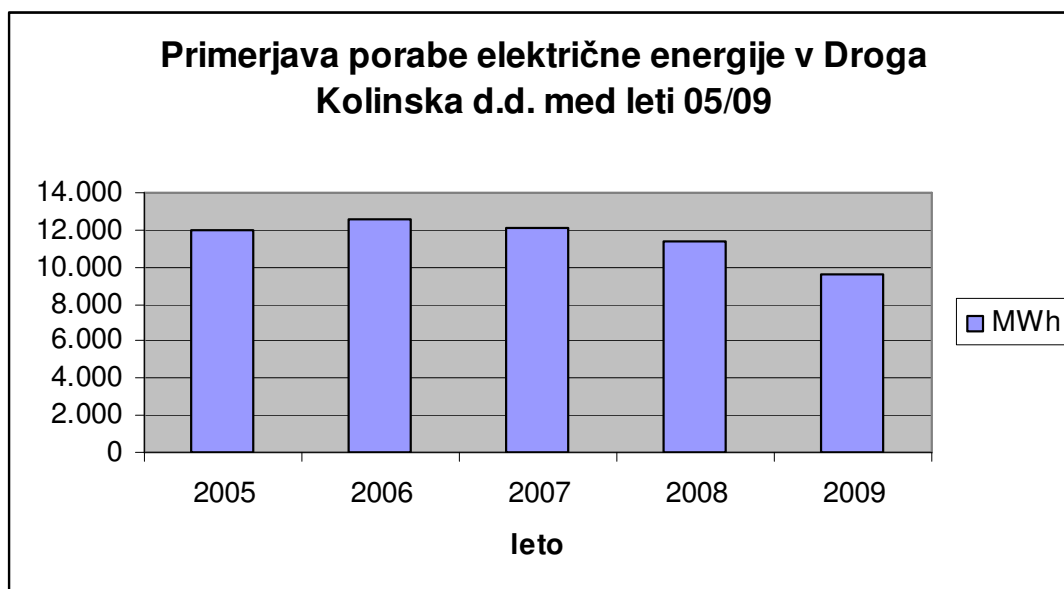
V **poslovnem programu Prigrizki** nevarne odpadke – razen strojnega in motornega olja ter akumulatorjev – zbiramo, odlagamo in odvažamo skupaj s komunalnimi odpadki. Količina nevarnih odpadkov je določena, prav tako pa so določene tudi količine, ki se zberejo na letni ravni. Nevarni odpadki se razvrščajo po vrstah (strupenost, vnetljivost itd.) in deponirajo skladno z razvrstitvijo. Z zakonodajo

Republike Srbije so določene vrste nevarnih odpadkov, obvezen odvoz in ravnanje z njimi.

11.6 Električna energija

V letu 2009 smo s primernim gospodarjenjem z električno energijo skrbeli za znižanje porabe. Le-ta se je v letu 2009 zmanjšala tudi zaradi prodaje lokacij.

Na lokacijah, kjer proizvodnja še ostaja, smo porabo električne energije uspeli zmanjšati z manjšimi posodobitvami.

Skladno s ciljem zmanjšanja porabe električne energije se v **poslovnem programu Prigrizki** izvajajo aktivnosti, kot so: v proizvodnih obratih so na elektromotorjih večjih zmogljivosti vgrajeni frekventni regulatorji in instrumenti »powerboss«, ki precej zmanjšajo strošek porabe energije; stare armature »fluo« so zamenjane z novimi itd.

Izvajamo merjenja porabe električne energije, kakovosti omrežja in ostalega, vse s ciljem nadzora nad porabo. V letu 2009 je bila poraba električne energije malce višja kot v letu 2008, in sicer za 36.660 kWh oz. 0,29 odstotka (poraba električne energije je v letu 2008 znašala 12.418.530 kWh, v letu 2009 pa 12.455.190 kWh).

V teku so projekti za zmanjšanje porabe električne energije, in sicer:

- oblikovanje rešitve za bolj učinkovito rabo energije z uporabo frekvenčno reguliranih pogonov,
- razvoj novih rešitev za učinkovito merjenje moči in energije ter pridobivanje rezultatov merjenja,
- spremljanje porabe električne energije po proizvodnih enotah,
- zmanjšanje porabe električne energije v proizvodnih obratih z zamenjavo grelnikov vode za ogrevanje cevovodov in »temperirk« z grelniki na paro.

Zaradi povečanega obsega proizvodnje se je poraba električne energije v **poslovnem programu Kava** v BiH-u v letu 2009 malce povečala v primerjavi z letom 2008, in sicer za 2.300 kW. Prav tako se je v omenjeni državi zaradi večje proizvodnje povečala poraba električne energije za 305.000 kW, in sicer v proizvodnem programu **Delikatesni namazi**.

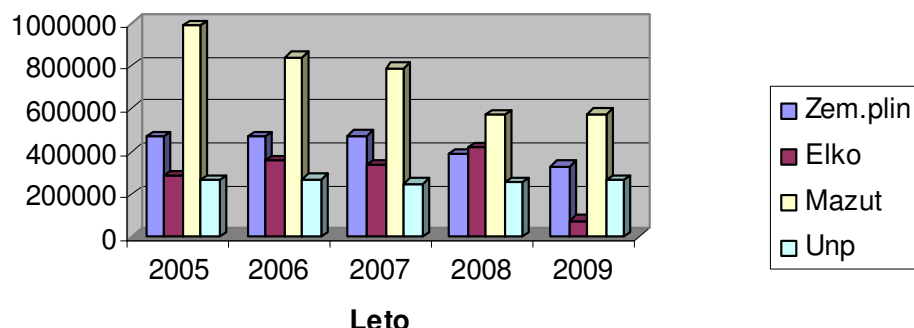
Na Hrvaškem to področje urejata Zakon o energiji in Zakon o trgu električne energije.

11.7 Energetska učinkovitost

Porabo energetskega virov in vode nenehno spremljamo, zato lahko pravočasno zaznamo morebitna odstopanja. To nam daje možnost za oblikovanje ukrepov, s katerimi varčujemo pri energiji in vodi. S tem dosegamo izboljševanje energetske učinkovitosti in varovanja okolja.

Poraba tehničnih goriv se je v letu 2009 zmanjšala. Izjemi sta poraba mazuta in UNP-ja, kar lahko pripišemo predvsem spreminjanju obsega proizvodnje.

**Primerjava porabe tehničnega goriva v Droga
Kolinska d.d. med leti 05/09 (UNP v m3, Zem. pl. v
m3, ELKO v l, mazut v kg)**

Poraba goriv je v pričakovanih mejah – odvisna je od količine proizvodnje. Večja odstopanja so zaradi prodaje lokacij – proizvodnje.

Za zmanjšanje porabe zemeljskega plina pri proizvodnji v **poslovnem programu Prigrizki** smo sprejeli številne ukrepe, kot na primer reden nadzor izgorevanja, spremljanje porabe, izolacija cevovodov, posod, armatur itd. Meritve kažejo prihranek zemeljskega plina v višini 7,3 odstotka (poraba v letu 2008 je znašala 2.193.957 Sm3, v 2009 pa se je znižala na 2.032.645 Sm3).

V **poslovnem programu Kava** v Srbiji smo neizolirane delovne objekte toplotno izolirali in na ta način dosegli boljšo izrabo energije.

11.8 Skrb za naravno okolje

V Drogi Kolinski se zavedamo, da se skrb za okolje začne pri vsakem posamezniku. Zato se trudimo, da z učinkovitim sistemom ravnanja z okoljem ter sistemom notranjega in zunanjega komuniciranja, osveščanja in usposabljanja zaposlenih dvigujemo ekološko zavest vsakega posameznika. Na ta način vzpostavljamo okoljsko kulturo podjetja, ki je navzoča v vseh dejavnostih in prispeva svoj delež tudi k razvoju širše družbene okoljske kulture.

Okoljske vidike upoštevamo na vseh ravneh svojega delovanja, in sicer z načrtovanjem tehnologij, proizvodnjo izdelkov, njihovo uporabo ter odlaganjem po uporabi.

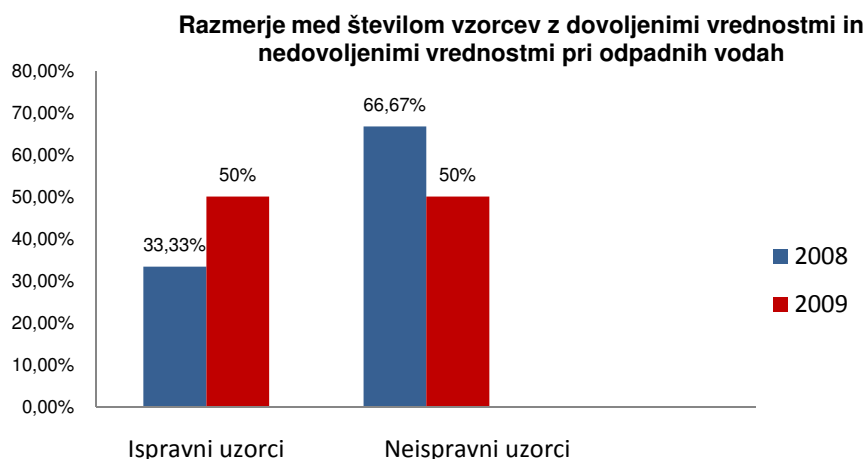
Poslovne partnerje (dobavitelje, podpogodbenike) obveščamo o svojem sistemu ravnanja z okoljem tako, da jim dajemo informacije o postopkih in zahtevah na posameznih lokacijah. Skrb za okolje smo tako prenesli v svoje vsakodnevne dejavnosti.

V **poslovnem programu Prigrizki** smo določili dejavnike, ki bi lahko onesnaževali okolje, in analizirali odpadne vode. Kriteriji kontroliranih parametrov so določeni s Pravilnikom o tehnoloških in sanitarnih pogojih za odvajanje odpadnih voda v mestno kanalizacijo (Ur. list mesta Beograd 05/89). Težave se nanašajo na povečano biološko in kemično porabo kisika in onesnaževanje s kemikalijami (amoniak, masti, olja itd.)

Rezultati dosedanjih izboljšanj so prikazani v tabeli in tudi grafično:

Tabela: Razmerje med ustreznimi in neustreznimi vzorci odpadnih voda

Stanje vzorca	2008 (%)	2009 (%)
Ustreza	33.33	50
Ne ustreza	66.67	50

V Drogi Kolinski Skopje imamo dovoljenje, ki ga dodeljuje Ministrstvo za varovanje okolja in prostorsko planiranje.

V **poslovnem programu Kava** v Srbiji ima vsa oprema, ki oddaja škodljive pline in potencialno onesnažuje okolje, naprave, ki te škodljive emisije odstranjujejo. V teku je projekt za izbor tehnologije, ki bi omogočila popolno odstranitev vseh škodljivih snovi (tehnologija s keramičnimi ploščami ipd.).

11.9 Ekološke storitve in izdelki

Trudimo se, da so izdelki Droge Kolinske uporabniku in okolju prijazni, kar dokazujemo z uporabo zelene pike. Pri razvoju naših izdelkov je, poleg tržnega, nabavnega in tehnološkega vidika, vedno v ospredju tudi okoljski vidik.

Zelena pika je najbolj razširjen ekološki znak v Evropi in se pojavlja na embalaži izdelkov. Znak pove, da je embalaža izdelka vključena v sistem ravnanja z odpadno embalažo ter da se zbira, ponovno uporabi, reciklira ali drugače ustrezno predela. Pomeni pa tudi, da je proizvajalec vključen v sistem za ravnanje z odpadno embalažo (v našem primeru SLOPAK) ter da svoje obveznosti v zvezi s tem redno poravnava.

Na individualni embalaži izdelkov Štarka, a. d., je natisnjen znak, ki končnega potrošnika opozarja na potrebo po varovanju okolja in mu priporoča, naj po uporabi embalažo odvrže v za to namenjeno mesto.

Možnost recikliranja raznih embalažnih materialov s ciljem varovanja okolja bo sporočena na sami embalaži in tudi sistemsko urejena (proizvajalec embalaže – Štark – pooblaščen podjetja za ravnanje z odpadki).

11.10 Skrb za ekološko osveščene dobavitelje

Poslovne partnerje seznanjamo s svojim sistemom ravnanja z okoljem tudi preko politike vodenja, ki je vsem zunanjim zainteresiranim strankam na posameznih lokacijah na vpogled pri vratarju. Svoje poslovne partnerje v okviru pogodb oz. pisnih dogovorov zavežemo, da bodo ravnali v skladu z našimi usmeritvami, ki so zabeležene v sistemski, tehnološki in kontrolni dokumentaciji.

Redno izvajamo presoje dobaviteljev, s katerimi preverjamo, v kolikšni meri obvladovanje kakovosti in varnosti živil oz. embalaže zanje ustreza našim zahtevam. Nove dobavitelje izbiramo na osnovi različnih kriterijev, med katerimi je tudi ocena ekološke naravnosti.

11.11 Projekti na področju ekologije

V Argeti Sarajevo smo v letu 2009 kupili sežigalnico organskih odpadkov; kupili in vgradili pa smo še merilec tekočih odpadkov. Pridobili smo tudi ekološko dovoljenje.

V Kofikom Produktu smo kupili stiskalnico za odpadke.

V Štarku, a. d., smo uresničili »Projekt energetske učinkovitosti«, ki izboljšuje energetske učinkovitost v okviru proizvodnega kompleksa na lokaciji Kumodraška 249 v Beogradu, in sicer skladno z zakoni Republike Srbije in Evropske unije o varovanju okolja in s tem povezanimi predpisi.

Projekt za doseganje energetske učinkovitosti se nanaša na:

- električno energijo: zmanjšanje – kompenzacija reaktivne energije oziroma povečanje jakosti, reguliranje pogonov, spremljanje porabe električne energije po proizvodnih obratih;
- energetiko: rekonstrukcija kotlarne, posodobitev proizvodnje in instalacij za razvod stisnjenega zraka z avtomatiziranim vodenjem, realizacija projekta

oskrbovanja s toplotno energijo – toplotnoizvodnih obratov in ostalih objektov v proizvodnem kompleksu na lokaciji Kumodraška 249 v Beogradu;

- vpeljavo sistema za avtomatsko upravljanje z energijo.

Projekt izgradnje sistema za čiščenje odpadnih voda

Zaradi neizpolnjevanja veljavnih zakonskih predpisov Republike Srbije in zakona EU-ja v smislu prepovedi spuščanja nedovoljenih količin odpadnih snovi v kanalizacijo so bile v letu 2009 s projektom izgradnje sistema za čiščenje odpadnih voda sprožene aktivnosti za realizacijo projekta v letih 2010 in 2011, in sicer:

- rekonstrukcija obstoječega kanalizacijskega sistema v proizvodnem kompleksu v smislu izgradnje oddvojenega kanalizacijskega sistema;
- izdelava in implementacija projekta čiščenja odpadnih voda.

11.12 Standardi in zakonske določbe na področju ravnanja z naravnim okoljem

V Drogi Kolinski, d. d., imamo certificiran sistem vodenja po zahtevah standardov ISO 9001:2008 in ISO 14001:2004, upoštevajoč sistem varnih živil. Redno sledimo vsem zakonskim določbam, ki obravnavajo področja naših aktivnosti. Posebno pozornost posvečamo zakonodaji na področju okolja. Vse spremembe vnašamo v interni okoljski register, ki je dostopen vsem zaposlenim.

Certifikat ISO 9001 smo prvič pridobili leta 1996, certifikat ravnanja z okoljem pa leta 2001.

V letu 2009 smo bili deležni kontrolne presoje sistema ravnanja z okoljem po zahtevah standarda ISO 14001:2004 in recertifikacijske presoje sistema vodenja po zahtevah standarda ISO 9001:2008.

V Drogi Kolinski, d. o. e. l., Skopje imamo sistem upravljanja po zahtevah standarda ISO 9001. Prvi certifikat je iz leta 2003, zadnja certifikacija pa je bila v letu 2009 in velja do leta 2012.

V Štarku, a. d., nimamo implementiranega (niti certificiranega) standarda kakovosti ISO 14001: 2005. Veljavni zakonski predpisi, ki urejajo varovanje okolja in čigar odredbe izvajamo z internimi predpisi in aktivnostmi, so:

- Zakon o varovanju okolja – Uradni list RS, št. 135/2004, 36/2009, 72/2009, z dne 20. 12. 2004,
- Zakon o varovanju narave – Uradni list RS, št. 36/09, z dne 15. 5. 2009,
- Zakon o varovanju zraka – Uradni list RS, št. 36/09, z dne 15. 5. 2009,
- Zakon o varovanju pred hrupom – Uradni list RS, št. 36/09, z dne 15. 5. 2009,
- Zakon o ravnanju z odpadki – Uradni list RS, št. 36/09, z dne 15. 5. 2009,
- Zakon o embalaži in embalažnih odpadkih – Uradni list RS, št. 36/09, z dne 15. 5. 2009.

12. SPONZORSTVA IN DONACIJE

12.1 Politika sponzorstev in donacij

Politika sponzorstev in donacij je v letu 2009 temeljila na strategiji in uresničevanju naslednjih poslovnih ciljev:

- gradnji ugleda Skupine,
- gradnji ugleda in položaja posameznih blagovnih znamk ter povečanju njihove prodaje,
- podpori pri iskanju novih poslovnih priložnosti, kot je npr. vstop na tuje trge ipd.

Sponzorstva sodijo v pristojnost Odnosov z javnostmi Skupine, Komunikacij Skupine in posameznih sektorjev marketinga v okviru poslovnih programov oz. prodajnih področij.

12.2 Struktura sponzorstev in donacij

	Sponzorstva	Donacije	Skupaj
Kultura, vera	113.225	18.212	131.437
Šport	350.104	3.407	353.511
Izobraževanje in znanost	47.138	3.570	50.708
Zdravstvo	16.441	3.208	19.649
Humanitarni nameni	47.569	116.097	163.666
Ostalo/združenja menedžerjev ipd.	33.243	2.372	35.615
Skupaj	607.720	146.866	754.586

V Skupini Droga Kolinska je bilo v letu 2009 za različne namene sponzorstev in donacij skupno namenjenih 754.586 EUR, od tega **607.720** EUR za sponzorstva in **146.866** EUR za donacije.

12.3 Pomembnejša sponzorstva in donacije v letu 2009

V Drogi Kolinski tradicionalno že več let sponzorsko podpiramo slovenske nordijske reprezentance, in sicer vrhunske športnike z vrhunskimi rezultati, kot so npr. tekačice na smučeh in smučarski skakalci, pa tudi podmladek, ki tekmuje v pokalu Cockta. Za obdobje treh let smo sklenili tudi sponzorsko pogodbo s slovensko otroško smučarsko reprezentanco, saj verjamemo, da se bodo mladi talentirani tekmovalci z našo pomočjo razvili v uspešne tekmovalce svetovnega merila.

12.3.1. Lokalna skupnost

Skupina Droga Kolinska je v letu 2009 sprejela strategijo družbene odgovornosti, v kateri so določeni principi in načini uresničevanja družbeno odgovornih aktivnosti v Skupini. V okviru načrtovane strategije smo z udejstvovanjem v različnih akcijah in gibanjih gradili ugled in položaj Skupine kot družbeno odgovorne družbe.

Način sodelovanja v posamezni akciji je bil odvisen od ciljev le-te. Odzvali smo se bodisi kot korporacija bodisi pa smo akcijo povezali s posamezno blagovno znamko.

V Sloveniji smo poleg tradicionalnega sodelovanja s fundacijo Z glavo na zabavo, ki usmerja mlade stran od alkoholne in druge odvisnosti, skozi celotno leto sodelovali s Socialno zbornico Slovenije ter donirali izdelke varnim hišam in materinskim domovom po vsej Sloveniji. Izdelke smo donirali tudi mladinskim domovom, Slovenski karitas, centrom za odvisnike in brezdomcem. Sodelovali smo z manjšimi lokalnimi športnimi in kulturnimi klubi ter društvi na vseh lokacijah, kjer imamo svoje poslovne enote, posebno pozornost pa posvečamo KS Kostrivnica, kjer so vrtine za naše naravne vode. Donirana sredstva so namenjena razvoju kraja, izgradnji infrastrukture ter razvoju kulture, športa in izobraževanja.

Na **Hrvaškem** smo sodelovali v dobrodelni akciji »Krila«, ki je bila namenjena invalidom. Donirali smo sredstva v višini 56.161,00 kun in tako postali njihov največji donator.

V **Srbiji** smo sodelovali v akciji »Naš Beograd«, s katero smo pri meščanih omenjenega mesta želeli dvigniti ekološko zavest in zavest o pomembnosti čistega okolja. S sodelovanjem v projektu »Čistejša proizvodnja« smo prispevali k odgovornejšemu ravnanju v proizvodnem procesu in s tem k zmanjševanju negativnih vplivov na okolje.

Pomagali smo tudi socialno ogroženim, sodelovali z Banko hrane, ki pomaga pomoči potrebnim, ter se priključili različnim drugim akcijam, kot je »Štrajk gladju protiv gladi«, »Hrana za sve« in »Svetovni dan hrane«.

V **Makedoniji** smo z donacijo in prostovoljnim delom izvedli akcijo pomoči »Narodni kuhinji«.

V **BiH-u** smo aktivnosti večinoma povezali z blagovno znamko Argeta, ki je ena najmočnejših blagovnih znamk v tej državi. V otroških vrtcih po celi državi smo organizirali izobraževalne delavnice Argeta in najboljše učence tudi nagradili.